

//Fundación

Obra Social ABANCA

175 debuxos de

CASTELAO

175 debuxos de

CASTELAO

Diseño cubierta: Fausto. C. Isorna

Imprime: AGENCIA GRÁFICA

I.S.B.N: 84-89231-25-7

Dep. Legal: C-1626/96

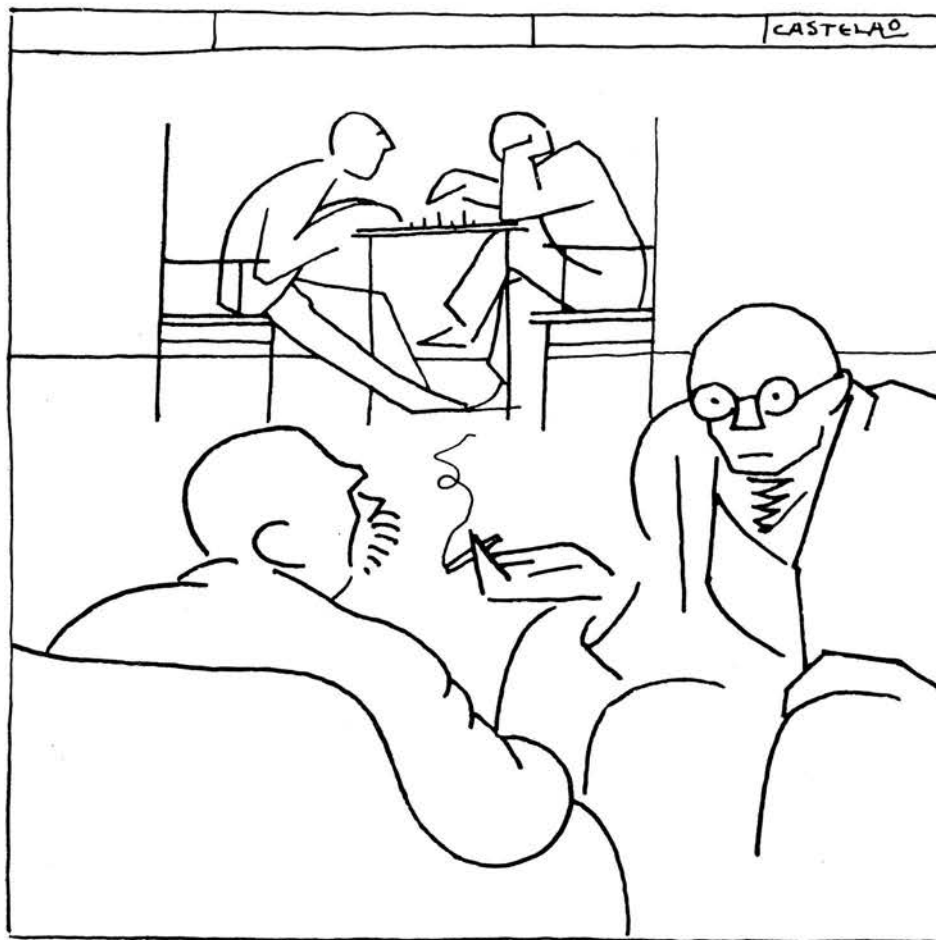

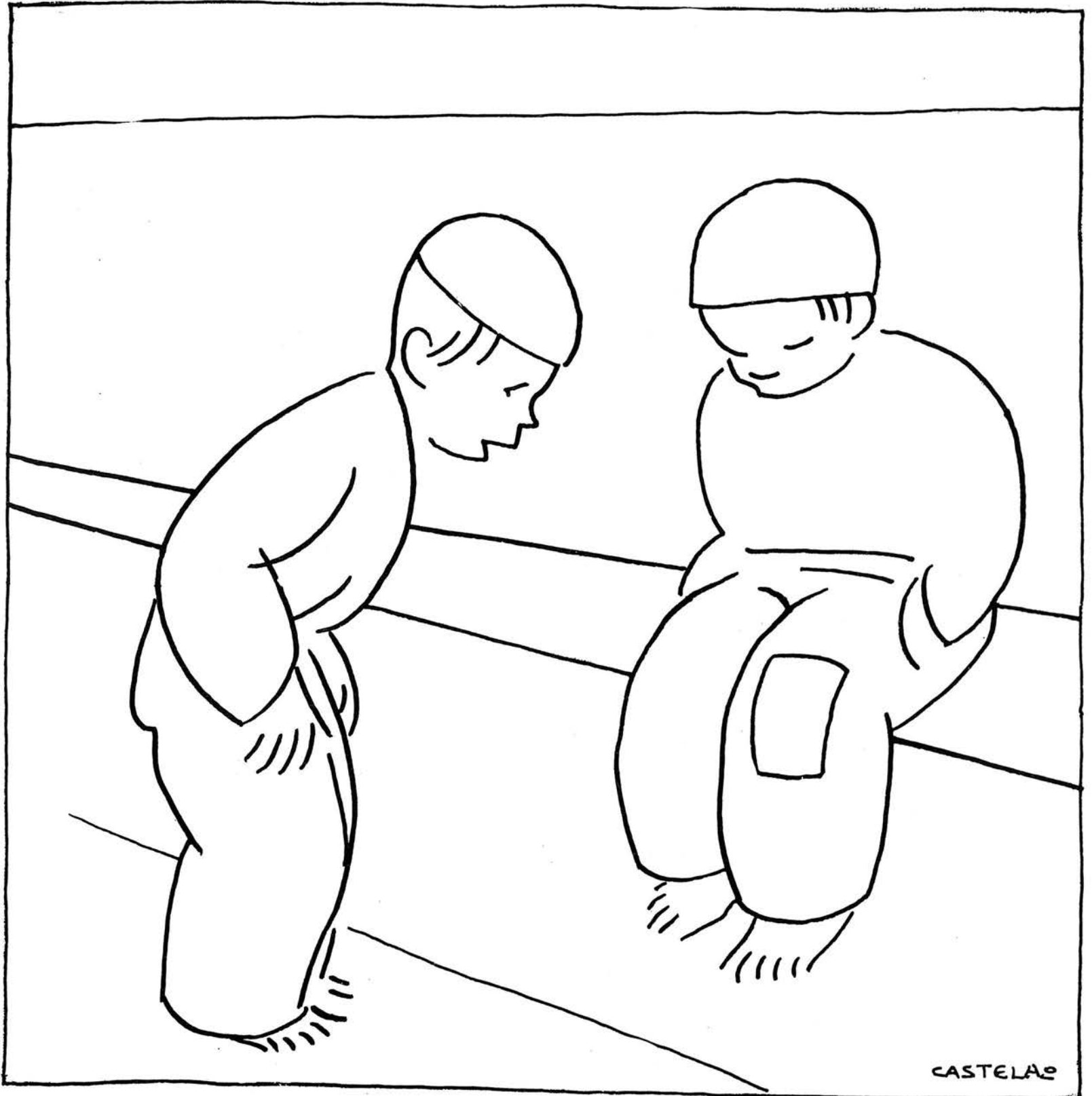
175 debuxos de
CASTELAO

//Afundación

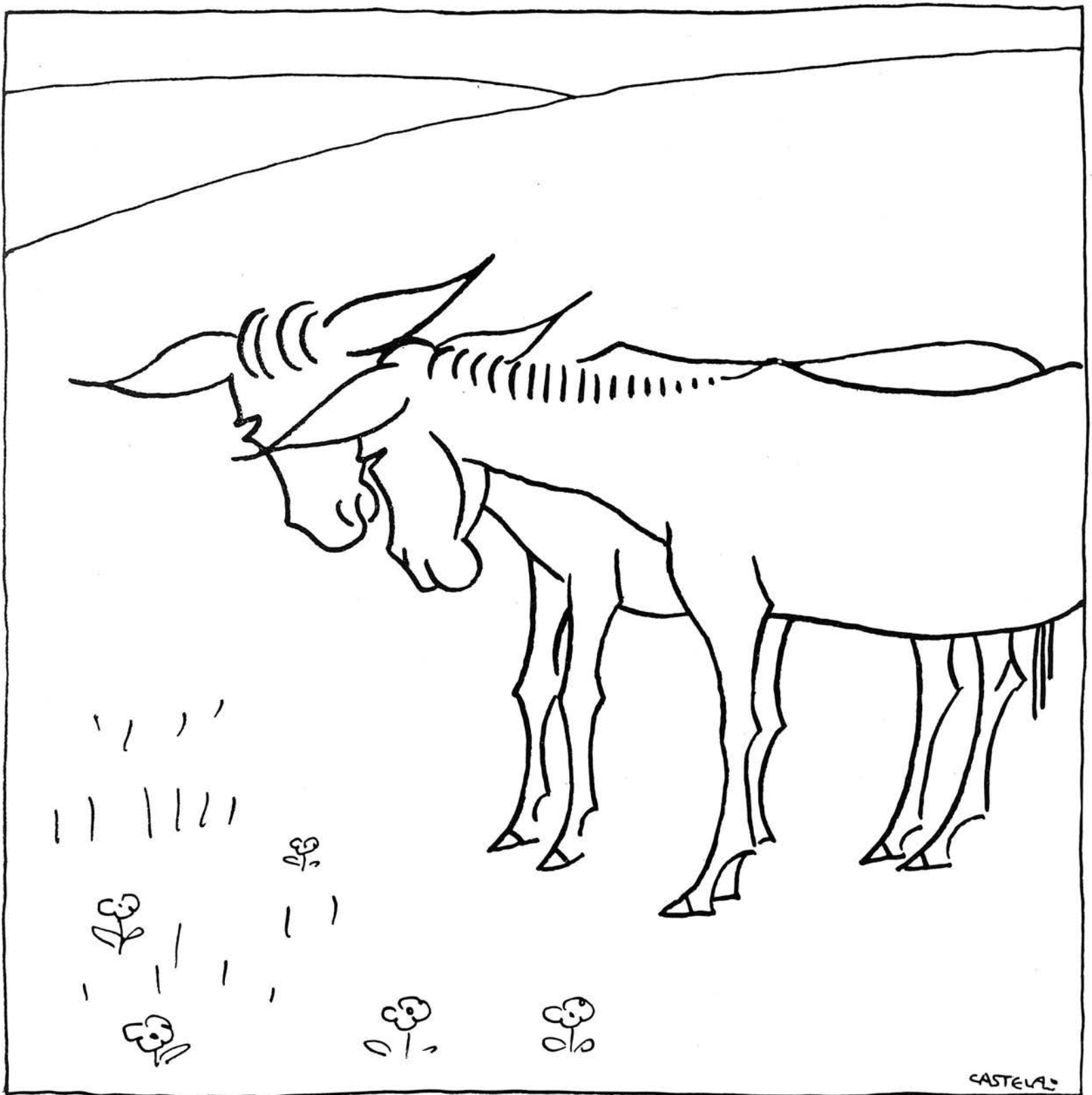
Obra Social ABANCA

- ¿Y si la Universidad no puede ser autónoma?
- ¡Suprimida!
- ¿Y los catedráticos?
- ¡Cesantes!

- ¡Que boa patada che meteu teu pai! eh?
- Pero foi con zapatos de goma...

- Os homes non queren ser burros
- Queren ser leons, tigres, panteras,
elefantes....

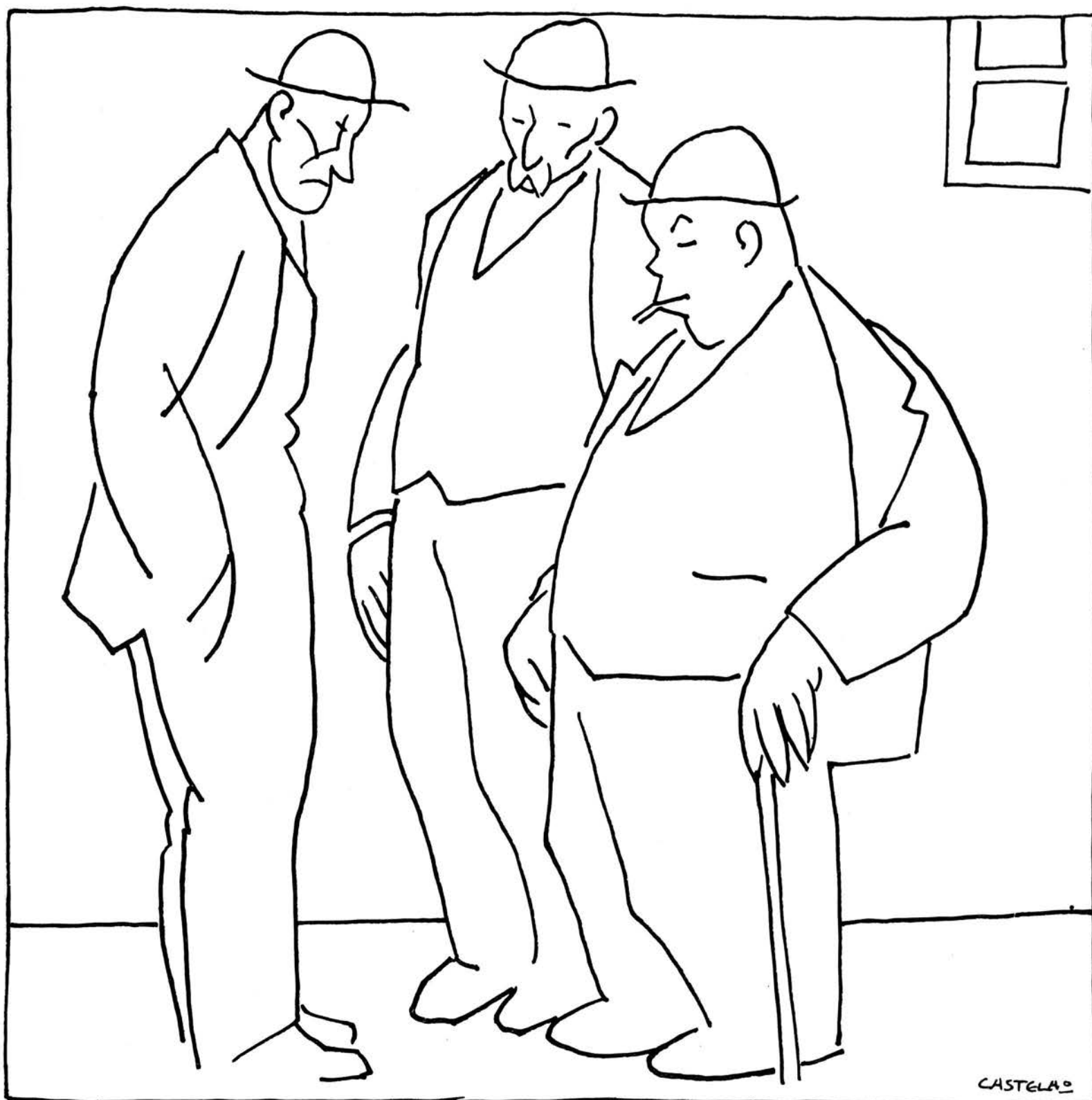
Franquexa

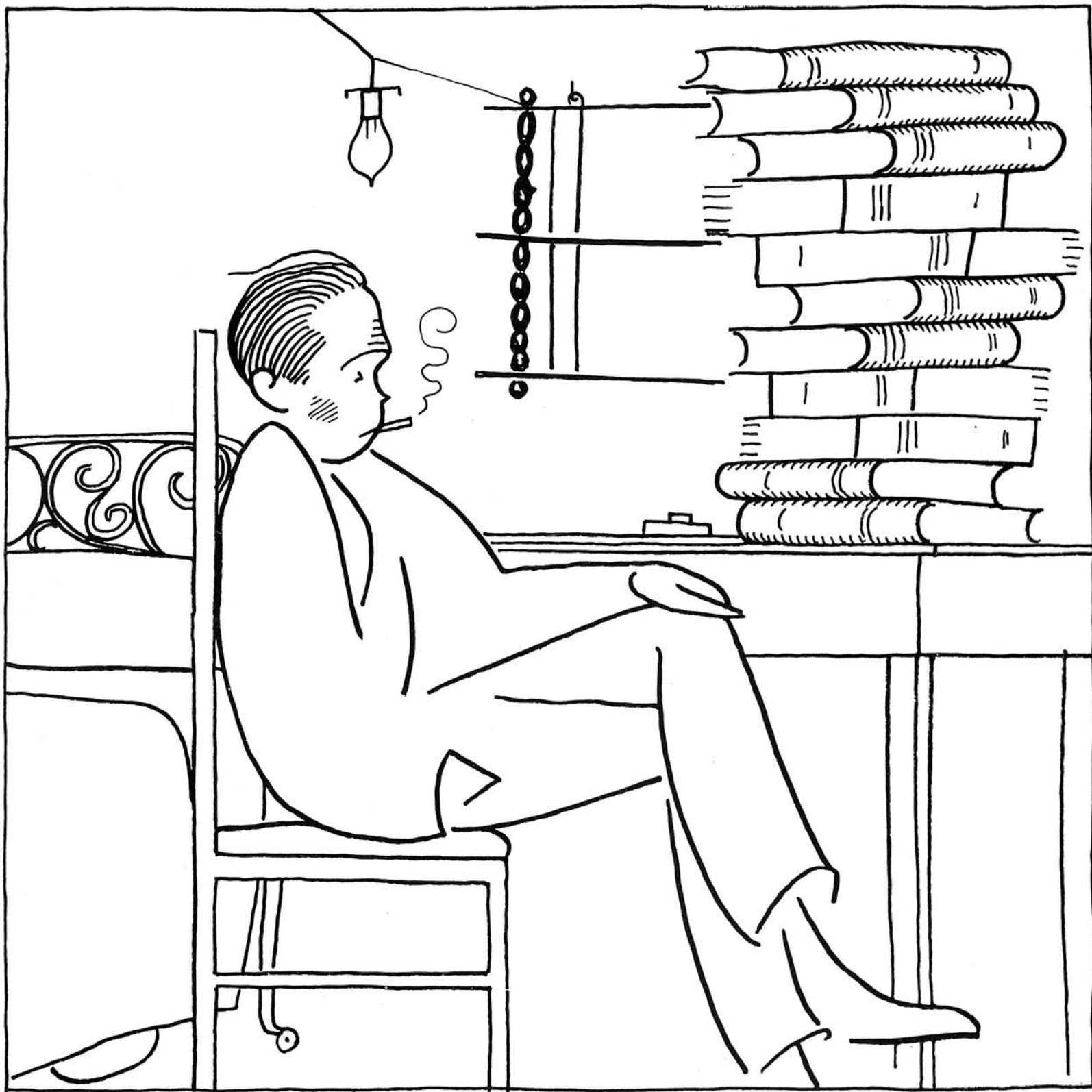
— Pois xa que o sabes voucho a decir

- Pois eu dígoche que o xueza sabe moito, moito, moito.
- ¿Y-é honrado, honrado, honrado?

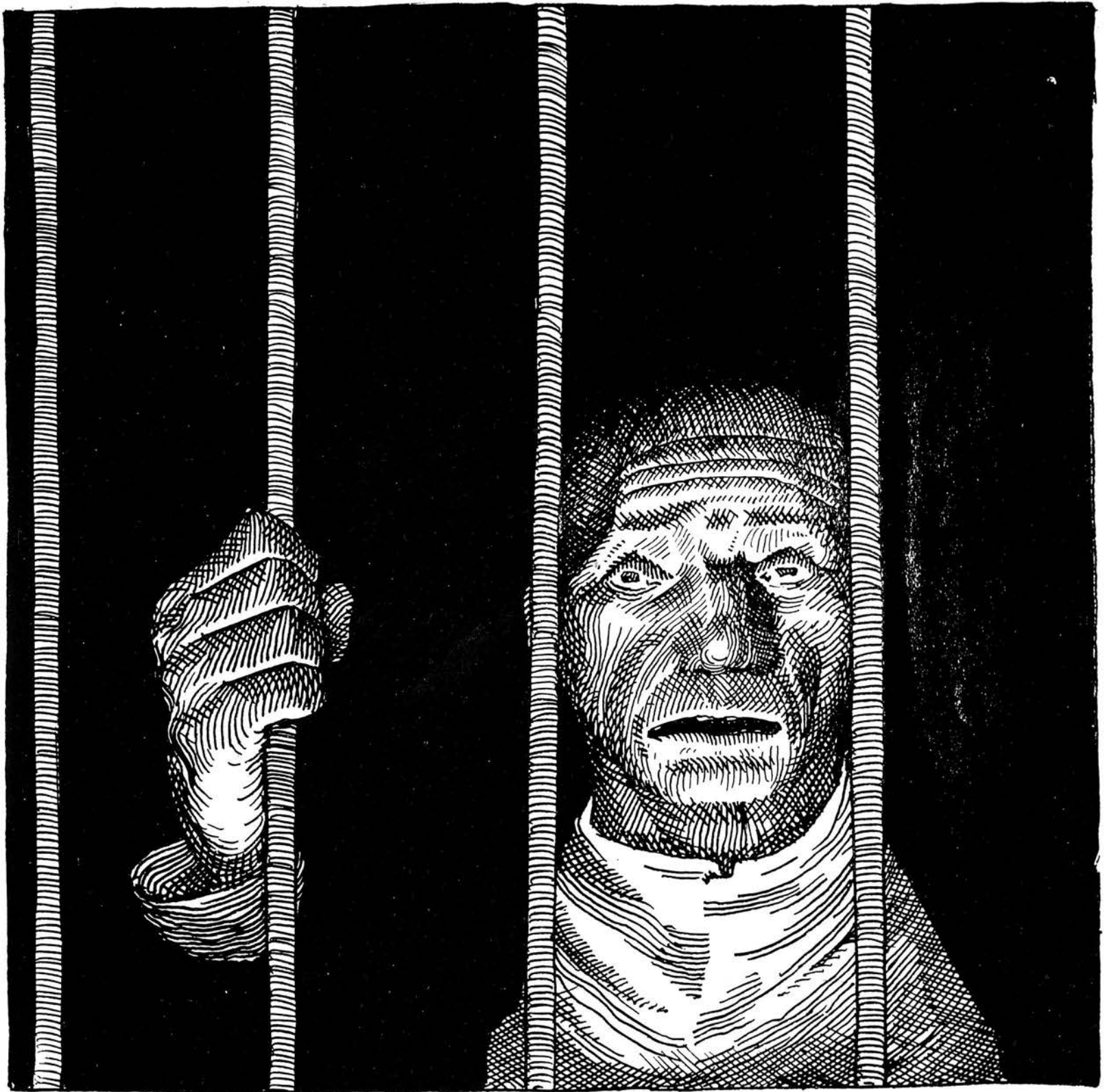
- Aunque non leo mais que o "A.B.C." ^{eu} sigo sendo republicano
- Tamén eu era amigo do xefe conservador e vin por iso...
- Boh, os vellos non mudamos de ideas

~~Por que habendo saiques...~~
~~...estudar para advogado?~~

- E non habendo saiques ¿por que
von estudar para advogado?

Rodriguez era contra das leis
Máis non se podía pagar a multa
Agora decatáranse do que é a cadea.

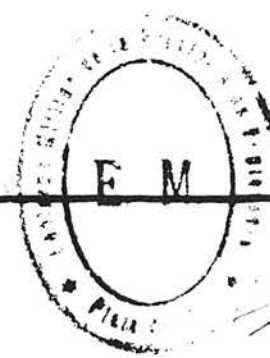

- Se ti foses ministro e che saisen
parvos todos os fillos e xeros? Non
lles das un emprego?

-Non seas parviña e faille
caso ô meu fillo. Mira que
non hay quen lle gane á
tocal-o acordeón.

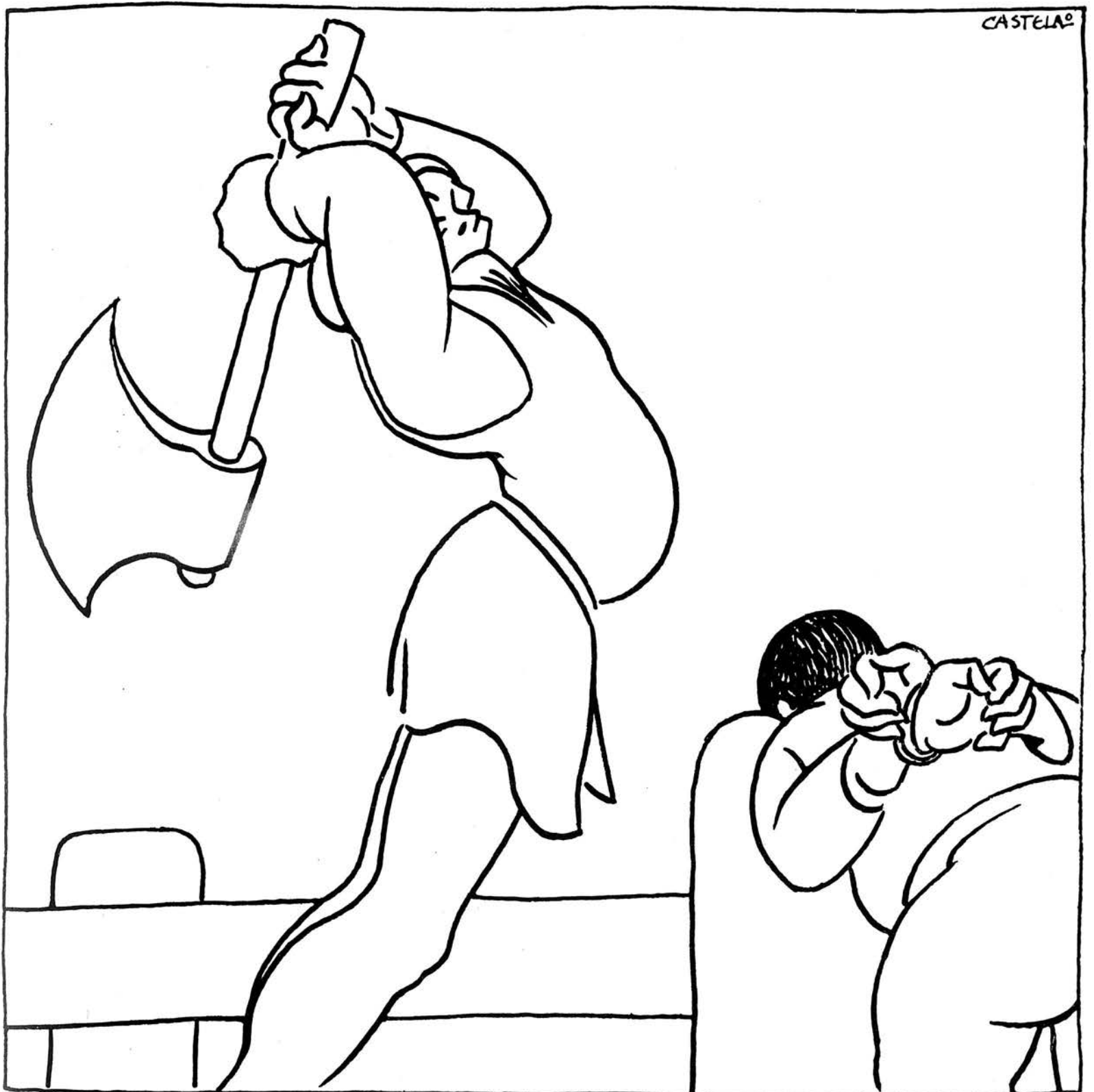

CASTELAO

El Correo 7/11

- Do mar non faciam caso
- Pensarian que se facian as sardiñas nas fábricas

~~¡Este es el mundo que nos rodea!~~
~~¡Este es el mundo que nos rodea!~~

~~¡Este es el mundo que nos rodea!~~
~~¡Este es el mundo que nos rodea!~~

E depois ¿ qué merecía o verdugo ?

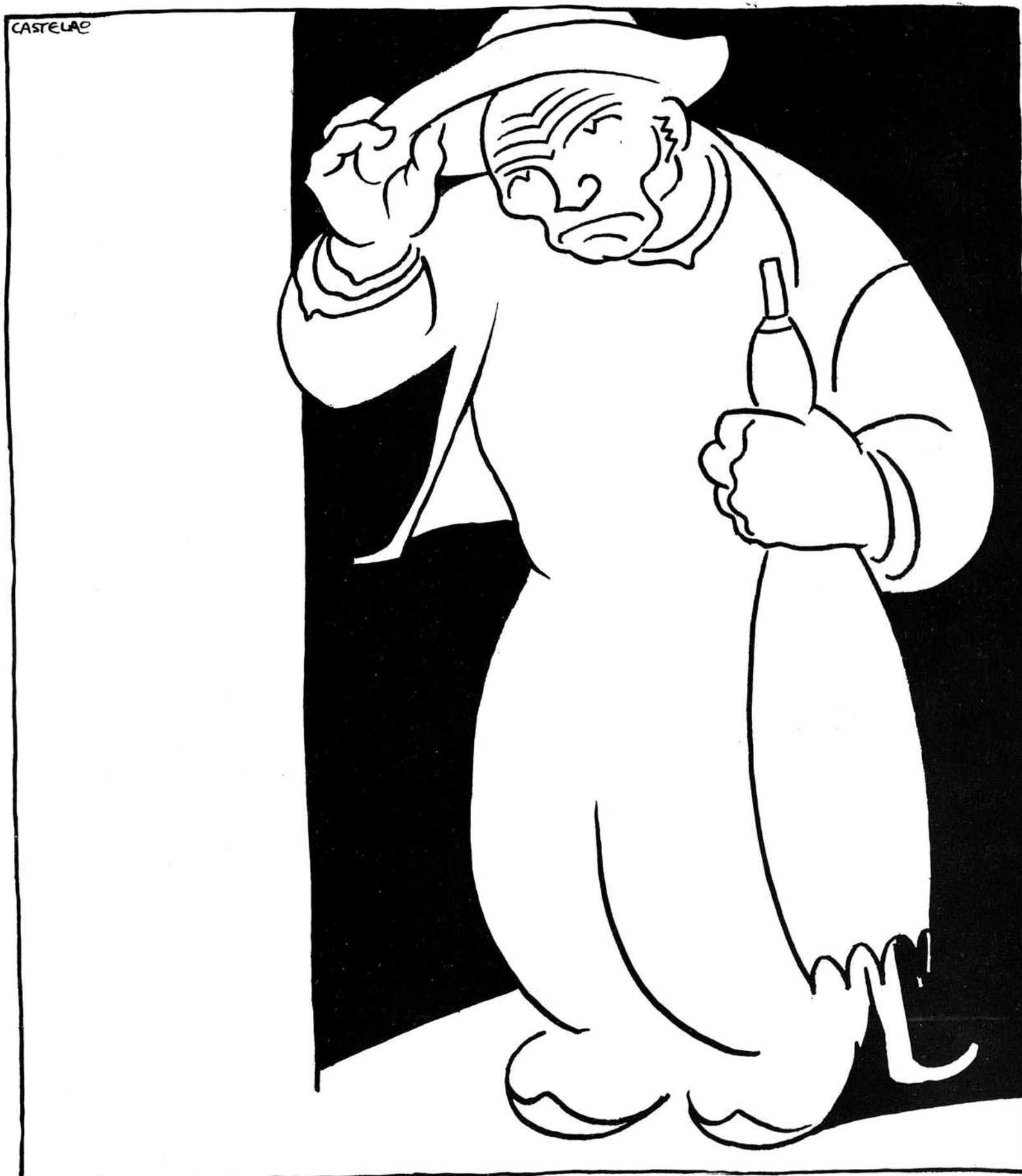

- Pois eu digoche que o voto dos homes non serveu pra nada.

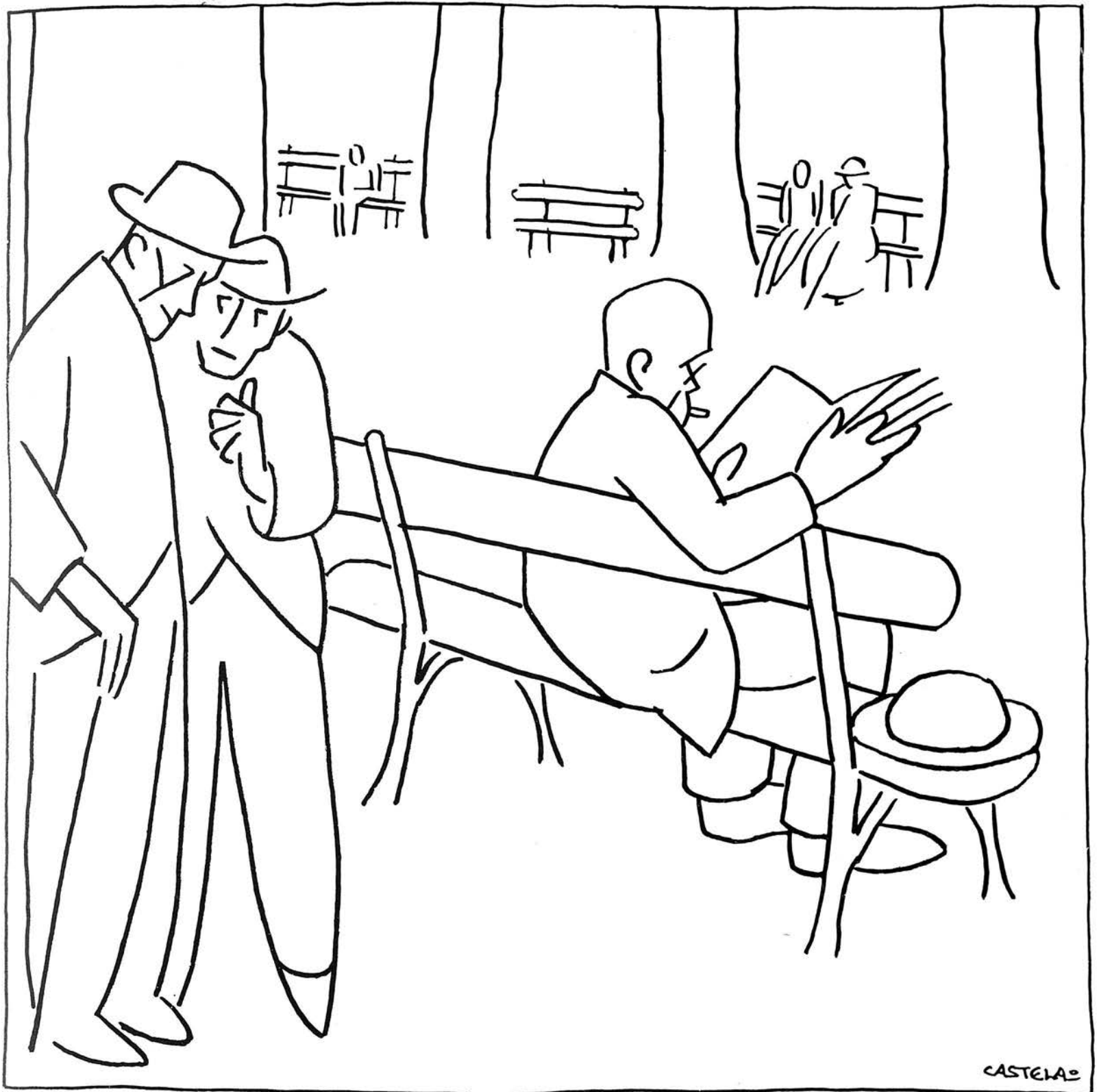
- Din que non hay rias mais bonitas que as nosas.
- Pero xa non teñen peixes.

-Non se pode pedir máis; pero se nos
rebaixaran as contribucións... entón... si... que...

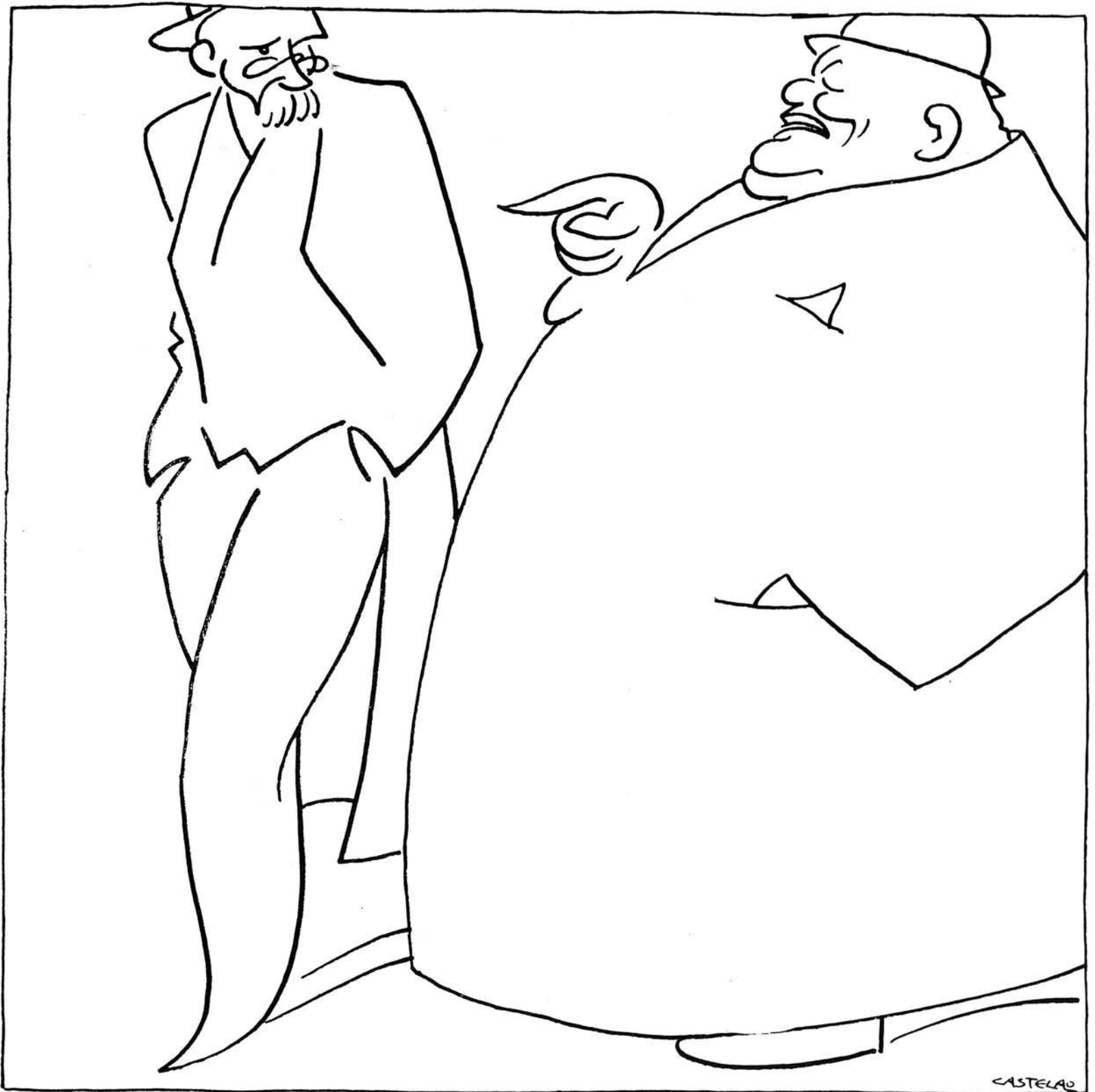

CASTELAO

- ¡Que cerebro debe ter ise home!
- Eu non lle vexo máis que cráneos.

- ¡En qu'estás cabilando, Xan?
- N'os porcos e nas eleccións, muller

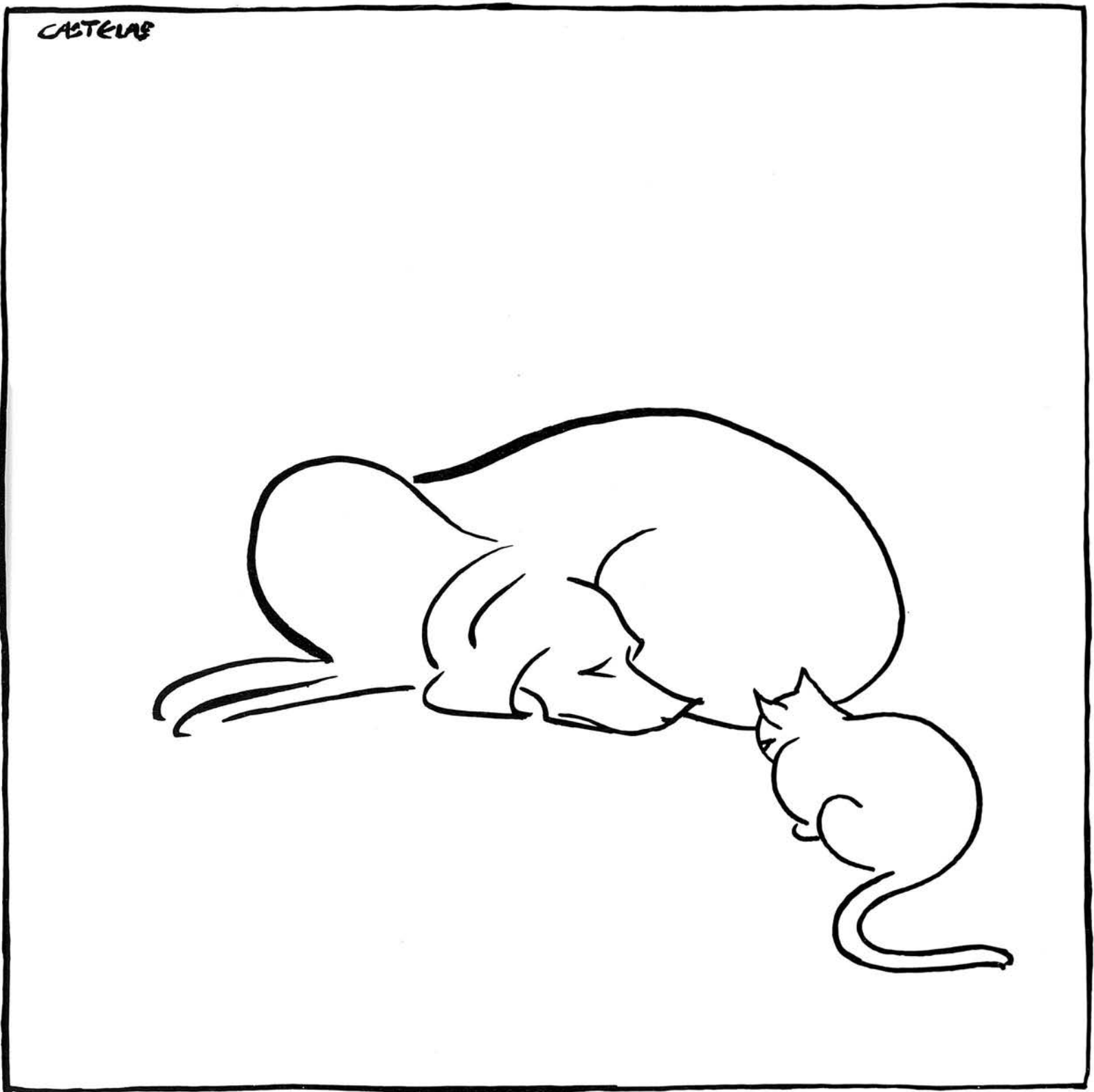

~~1944~~ - ¡Ja, ja, ja! El hombre más bueno del mundo y dice que ha tenido ideas anarquistas... cuando era joven. ¡Ay, que risa!

- Anda, Xaniño; dáme a tua pelota e douche o ~~paraguas de papai~~ paraguas de papai. ¡Anda!

Non están civilizados; están domesticados, que non é o mesmo.

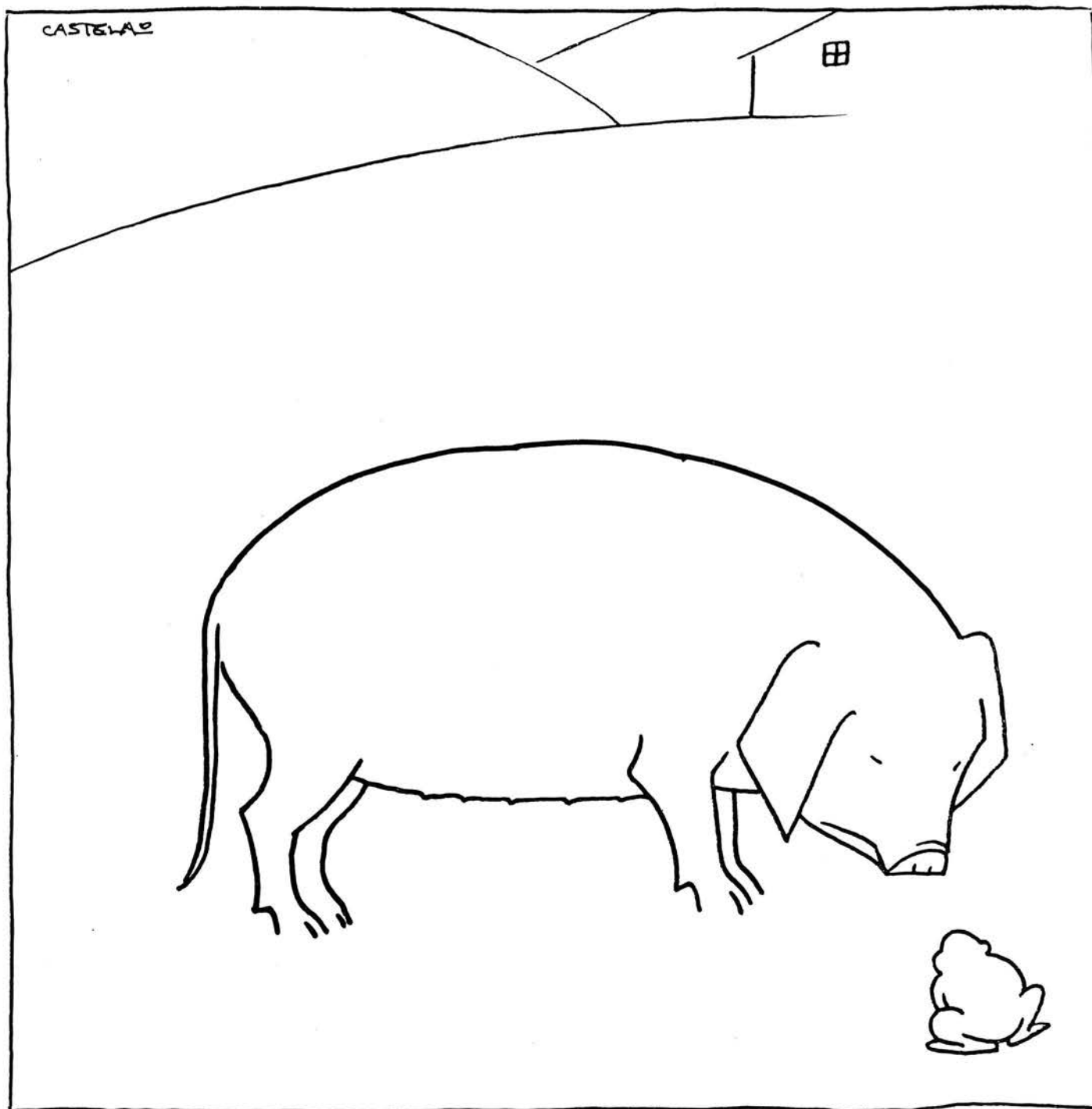

- Non quixera máis que ser home. Non volvían a dar-me á forza ningunha puxega.

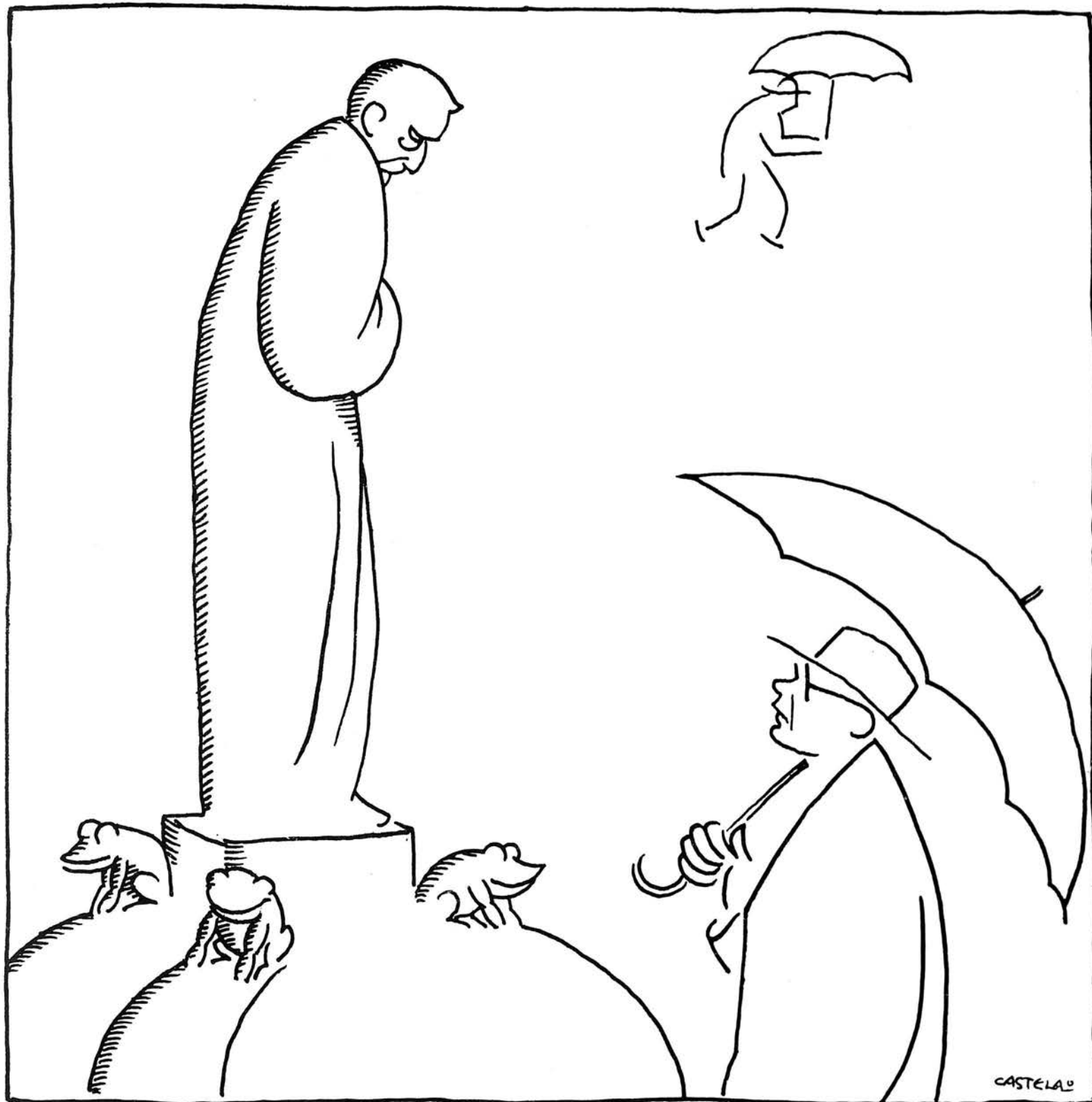

— Eu veríao decirlle, señor abogado,
que non estudie máis a maneira de
redimil-os; agora pode estudial-o
xeito de poder cobral-os.

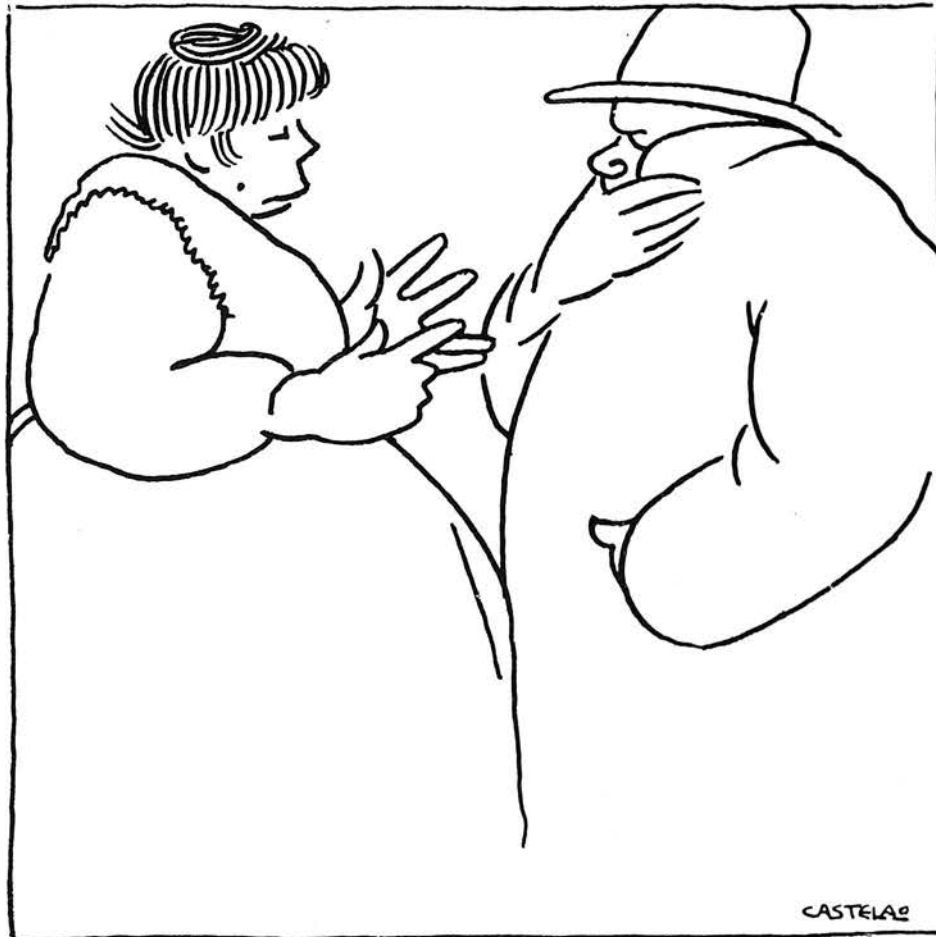

O sapo — Si souperas a morte que ch'
espera non comias tanto!

O CARICATURISTA — E logo aínda seguimos no mesmo sitio, eh?

A ESTÁTUA — Xa vel; eu non che son coma Manolo, o meu penno.

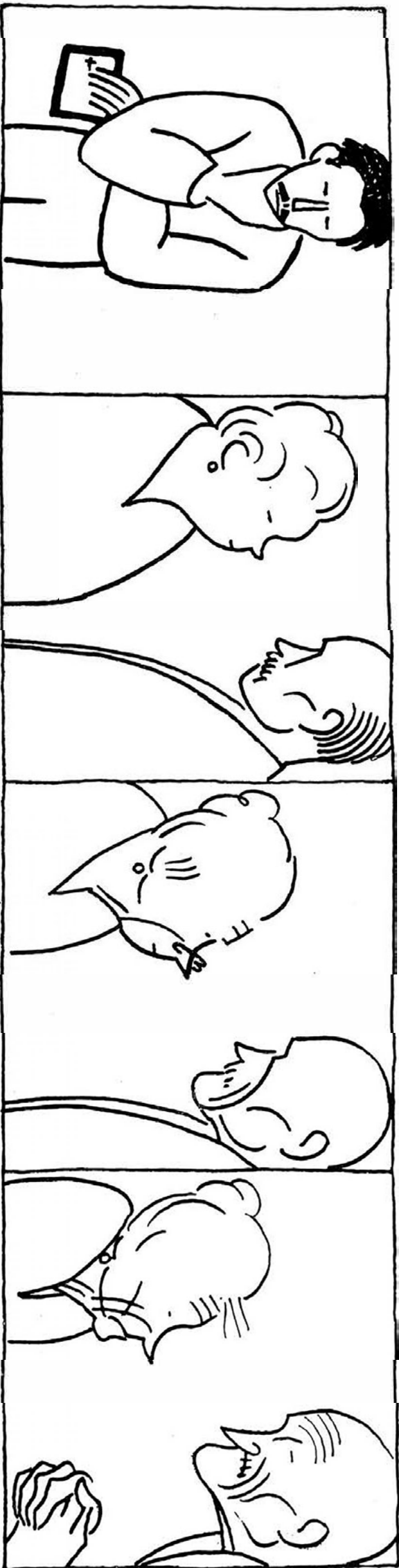
- Eu teño moita parroquia porque son
moi secreta. Aquí vén o Gobernador,
o Presidente da Deputación, o Presidente
da Audiencia...

- Ese muchacho dicen que sabe muchísimo
- Si; pero tiene un acento tan gallego!...

Conto

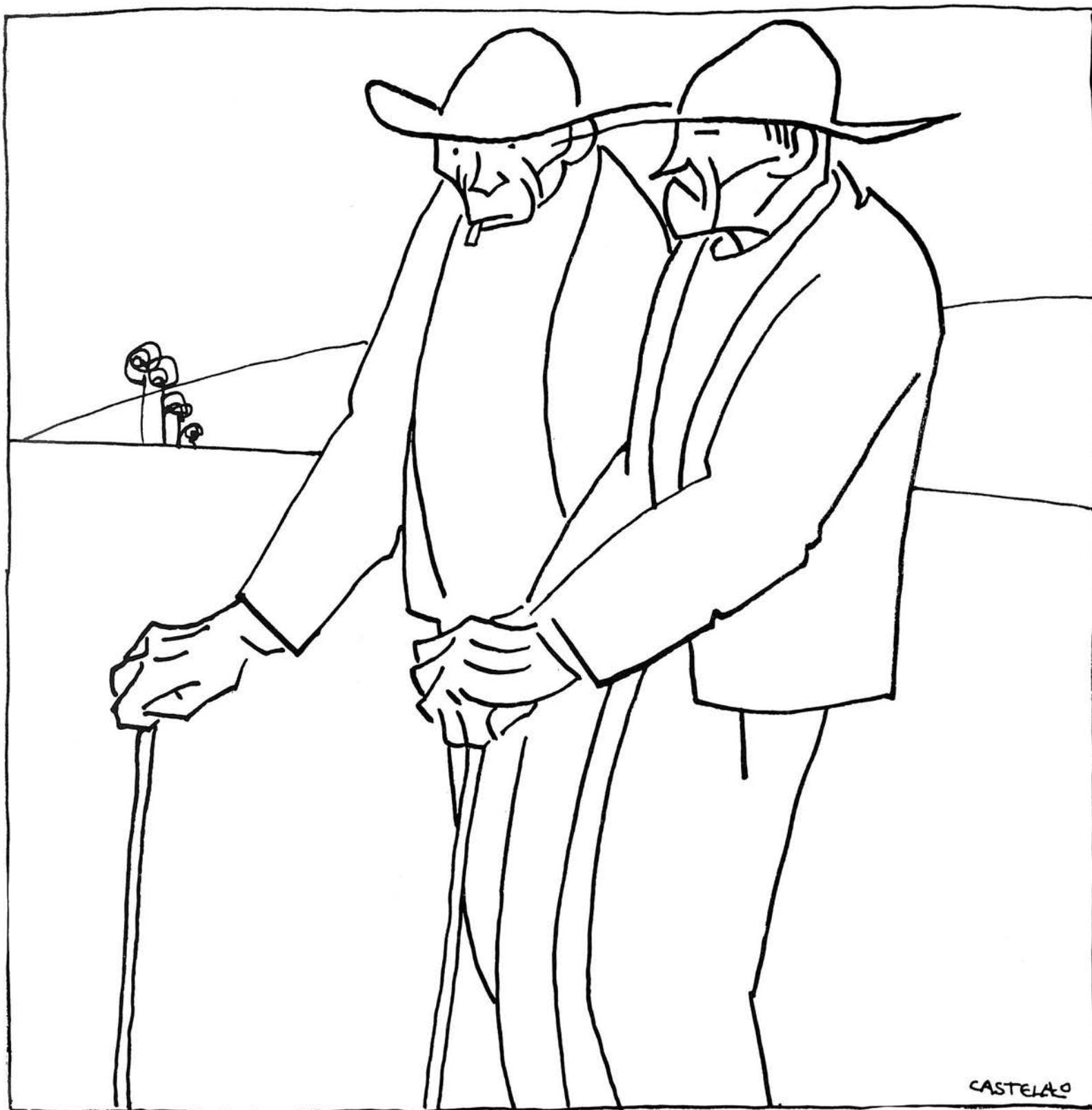

t3 min3a mulher
- Eu non lle digotique
morreu a tua ab3...

- Qu3 sabes de abrolina?
- Esta-che moi ben

- S3 sabes algo de abrolina?
- Esta-che ~~moito ben~~
como sempre

- S3 sabes de abrolina?
- Amda onte recibiu carta s'ela

- E agora ¿a quén podemos
recorrir pra libzarnos da
xusticia?

CASTELAS

- A mi me gustas una barbaridá
¿sabes?; pero como eres can de
palleiro...

- Vaites, vaites...

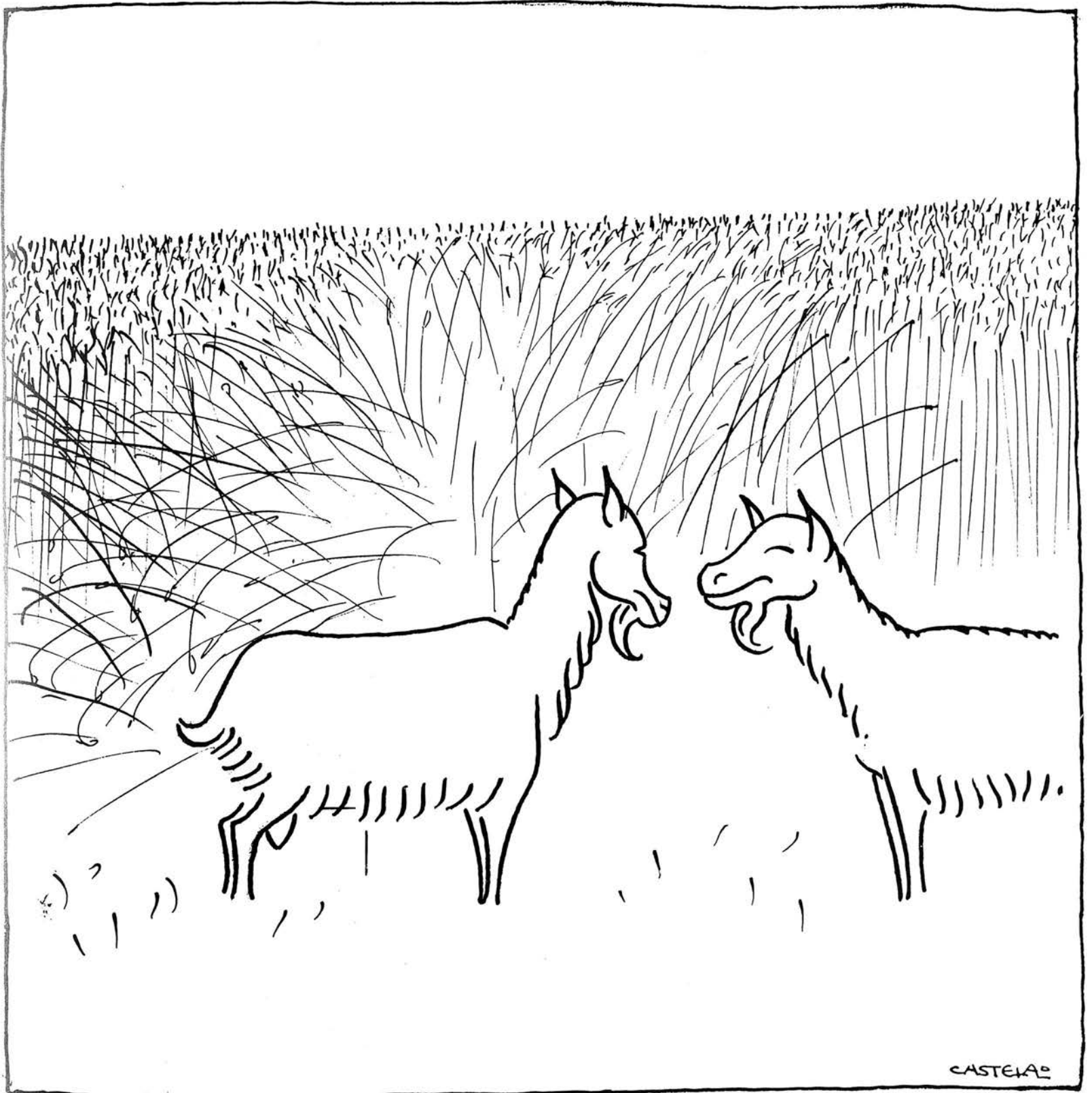

¡ ¡ Buen-o divina!

por Castelas

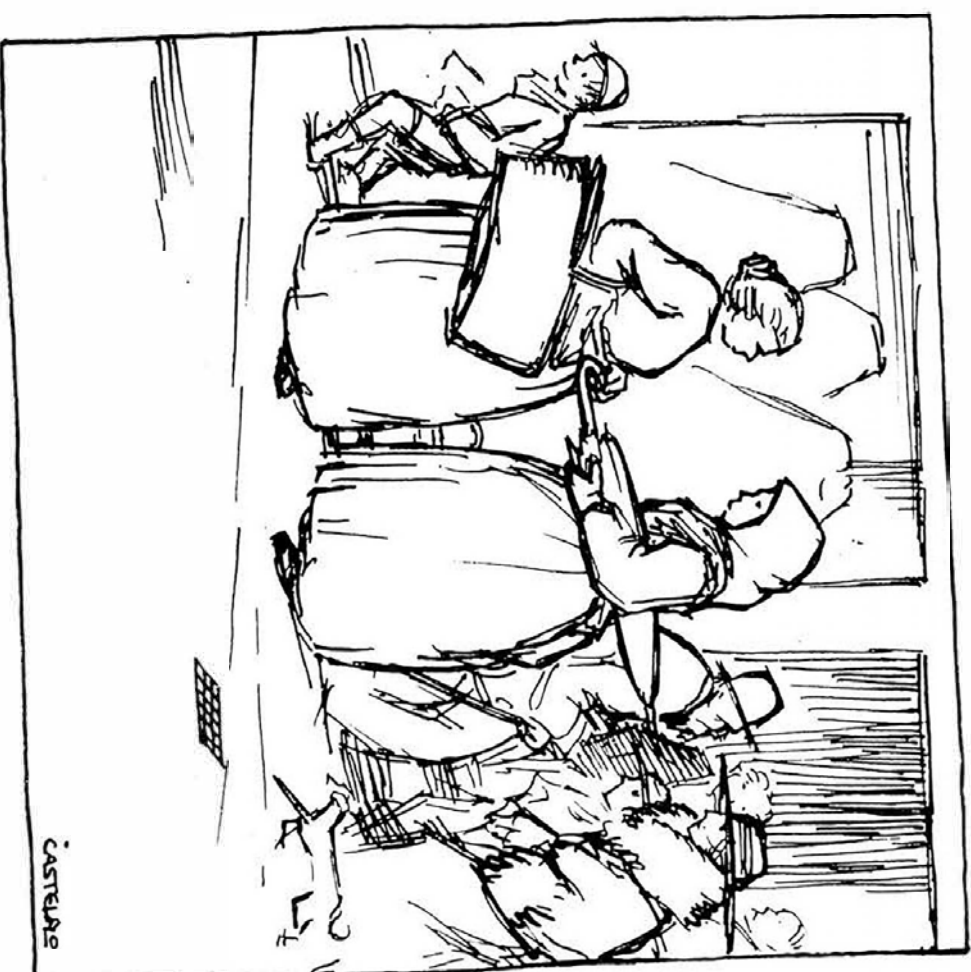
El viejo - La gallina vieja es la que hace mejor caldo. ¿Entiende v. joven?

Cando
—s ~~AAAAA~~ facerian íte estropicio
no centeo?
— Foi o sábado por-a noite

- ¡Que bonita estaba hoy Lola!
- Ya se pondr3a fea, mujer...

- ¿Qué tal o novo cura?
- Canta moi ben

- Lo que pasa es que aquí todos queremos ser caciques ¿sabes?

Coursas da vida

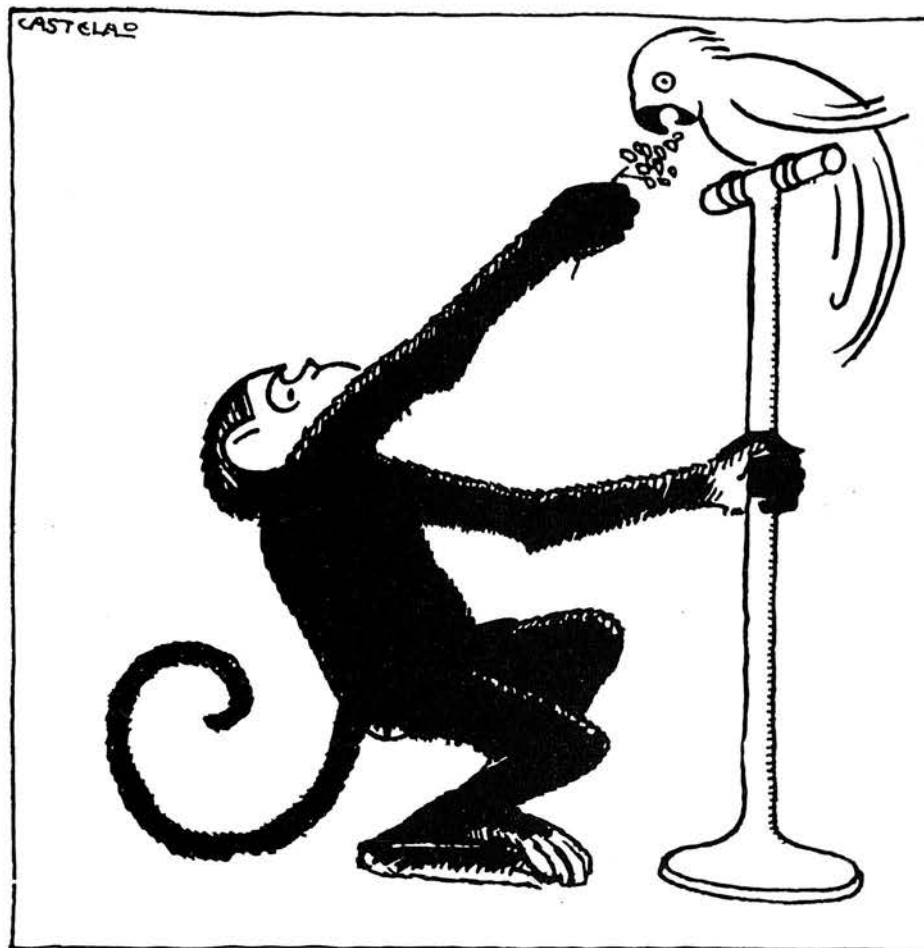
El hombre
Jose Vidal

~~Que también hay que enseñar a los niños a nadar y a jugar en el mar.~~

Boeno... e logo como son os caugresos de Madrid?

- Encarnados

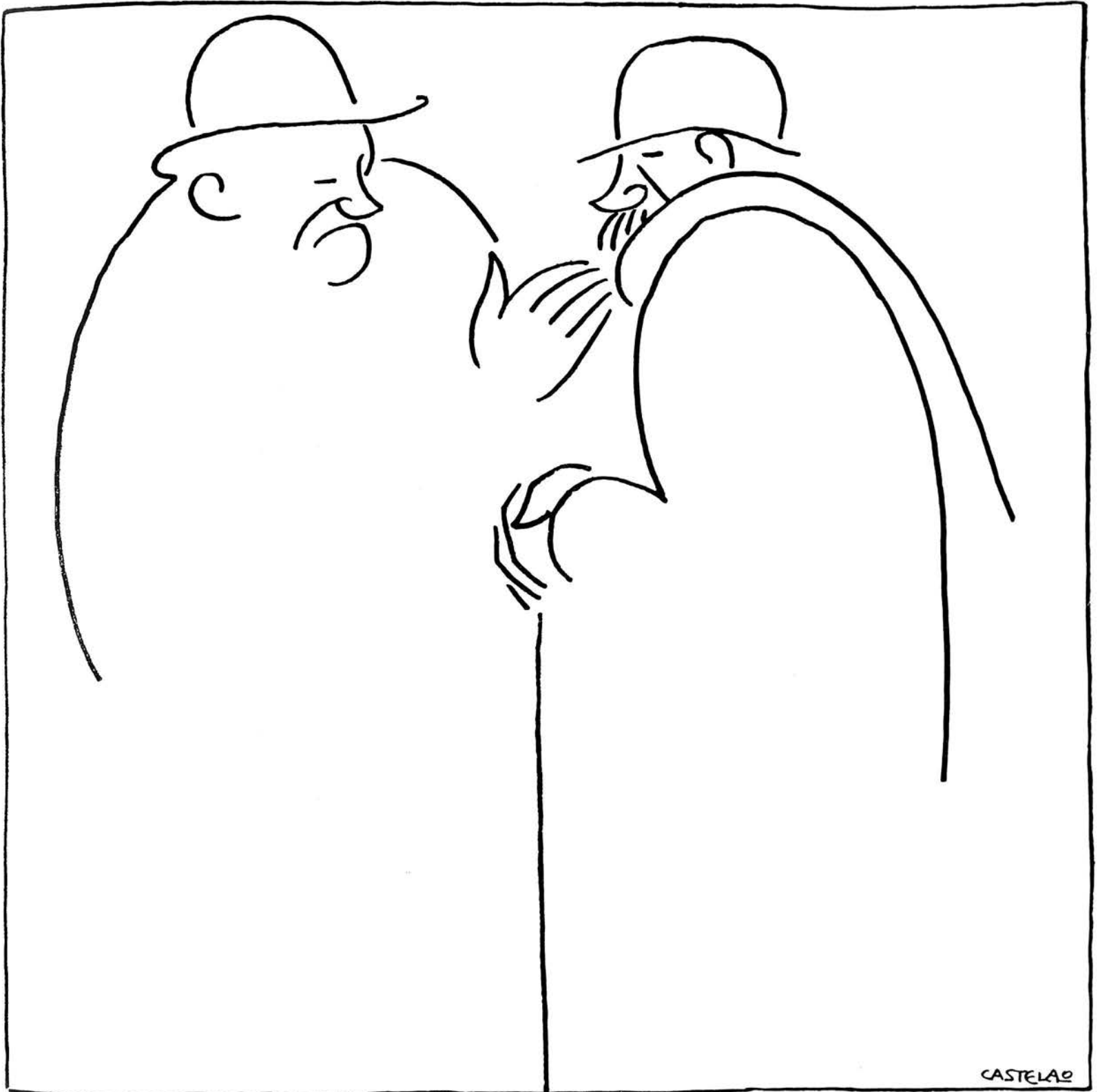

- En proba de admiración
e de amor toma este
pouquiño de pixel.

CASTELAO

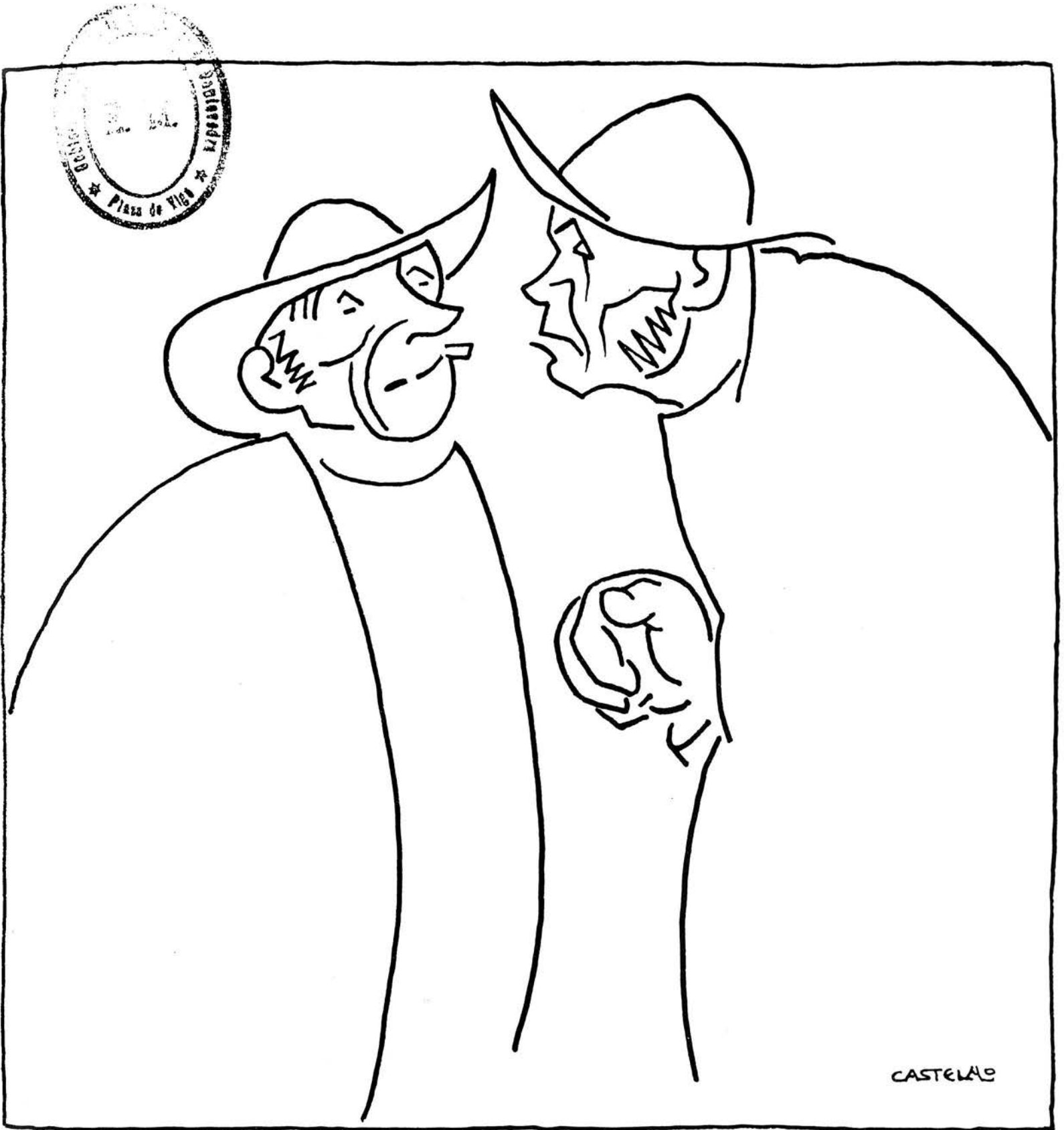
- ¡Si a nosa filla sorpese un pouquiño de francés e de piano!...
- ¡Si ~~fose~~ fose mais rica!, digo eu

CASTELAO

-Supoñamos que o aceite de ricino
sea bo; pero ¿teño en obriga de
decir que sabe ~~mal~~ ben?

19-6-924

El Com. F.

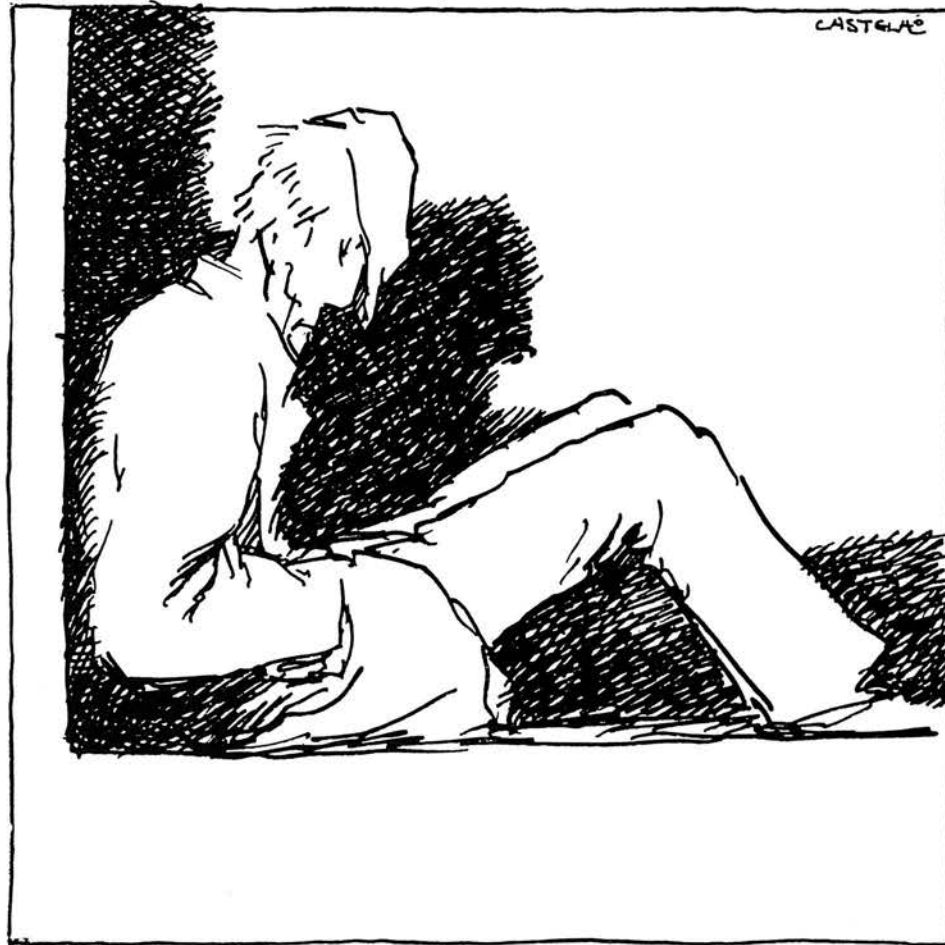
Madrid

- Xa van alá nove meses ~~xxxxxxx~~
~~xxxxxxx~~, e... ¡nada!

- Hoxe teño moito sono, pero desde mañán empiezo

Ô castizo español non hay
desgracia que non-o sorprenda.

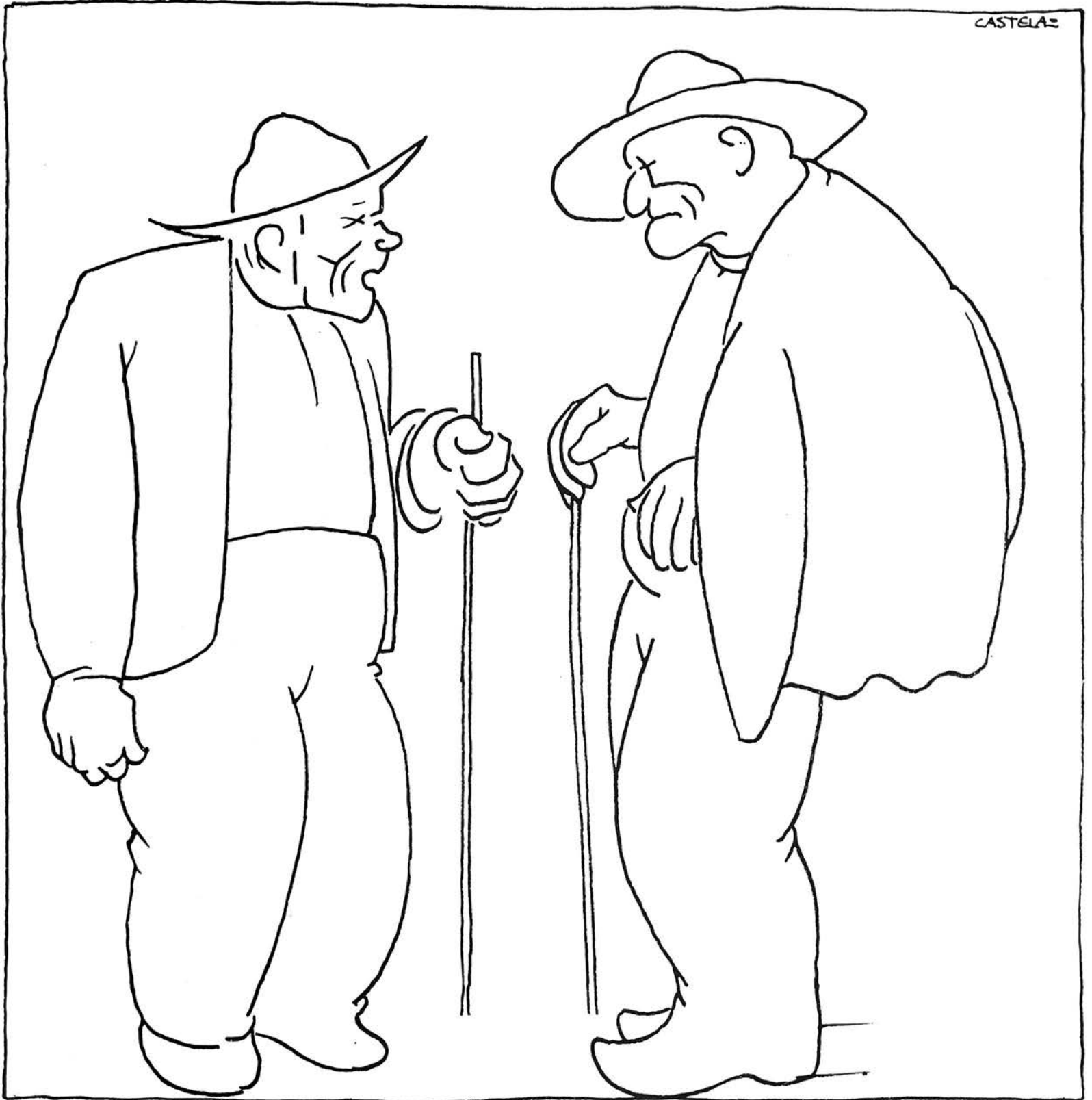
Non é un leon; é un can.

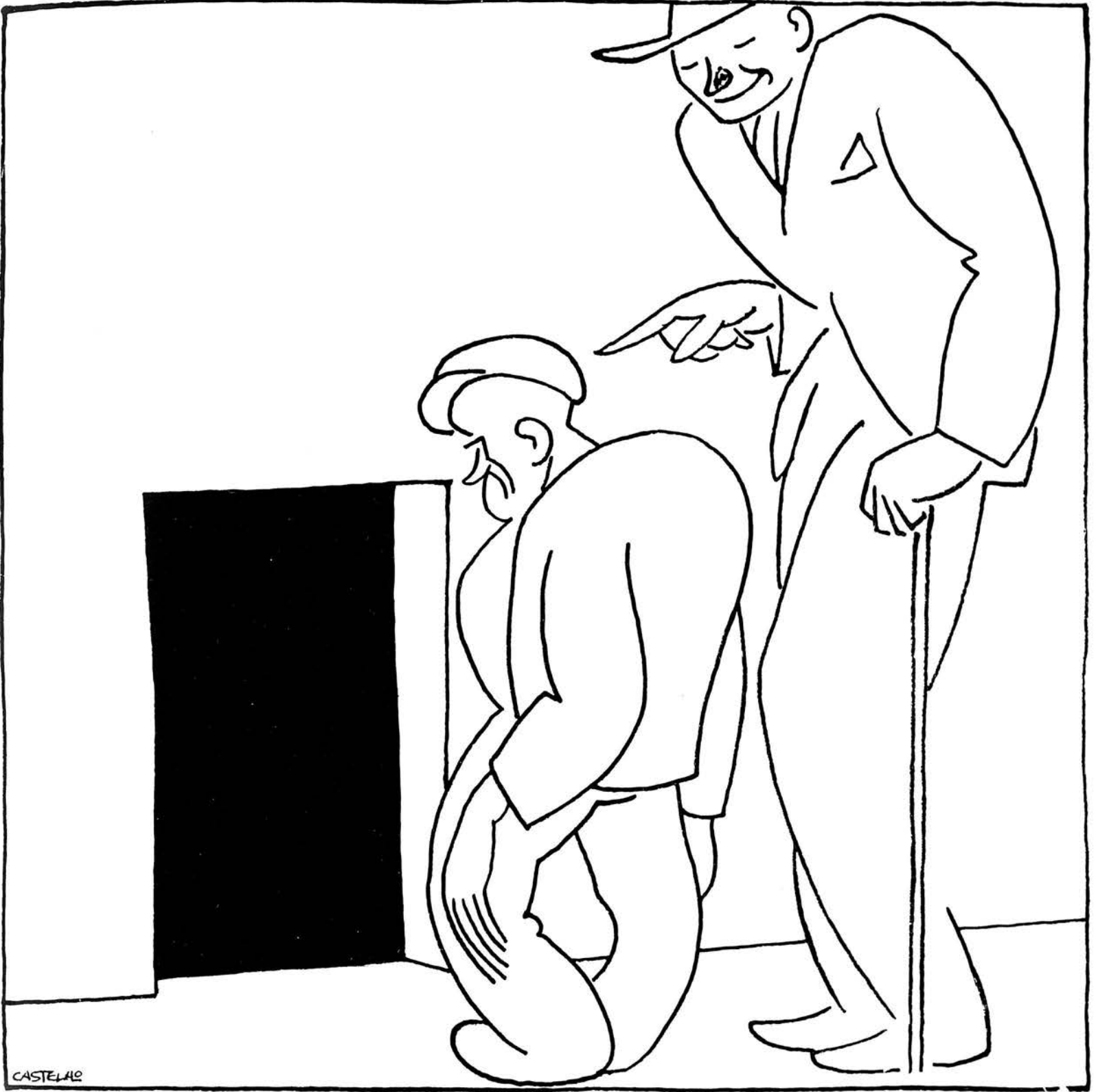
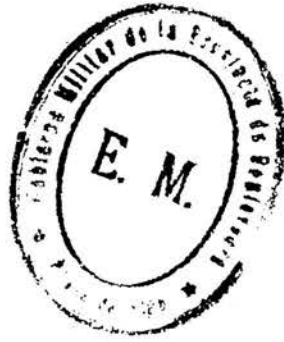
CASTELLA

- Aunque o meu home vai fora non
terei voto, pero seguirei pagando todos os
trabucos.

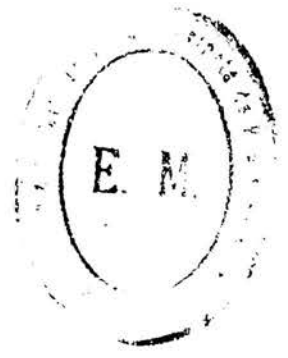

- E si unha centella matase o ladrón do cacique ; tí que dirías?
- Pois... eu diría que morreu de morte natural.

Castelao

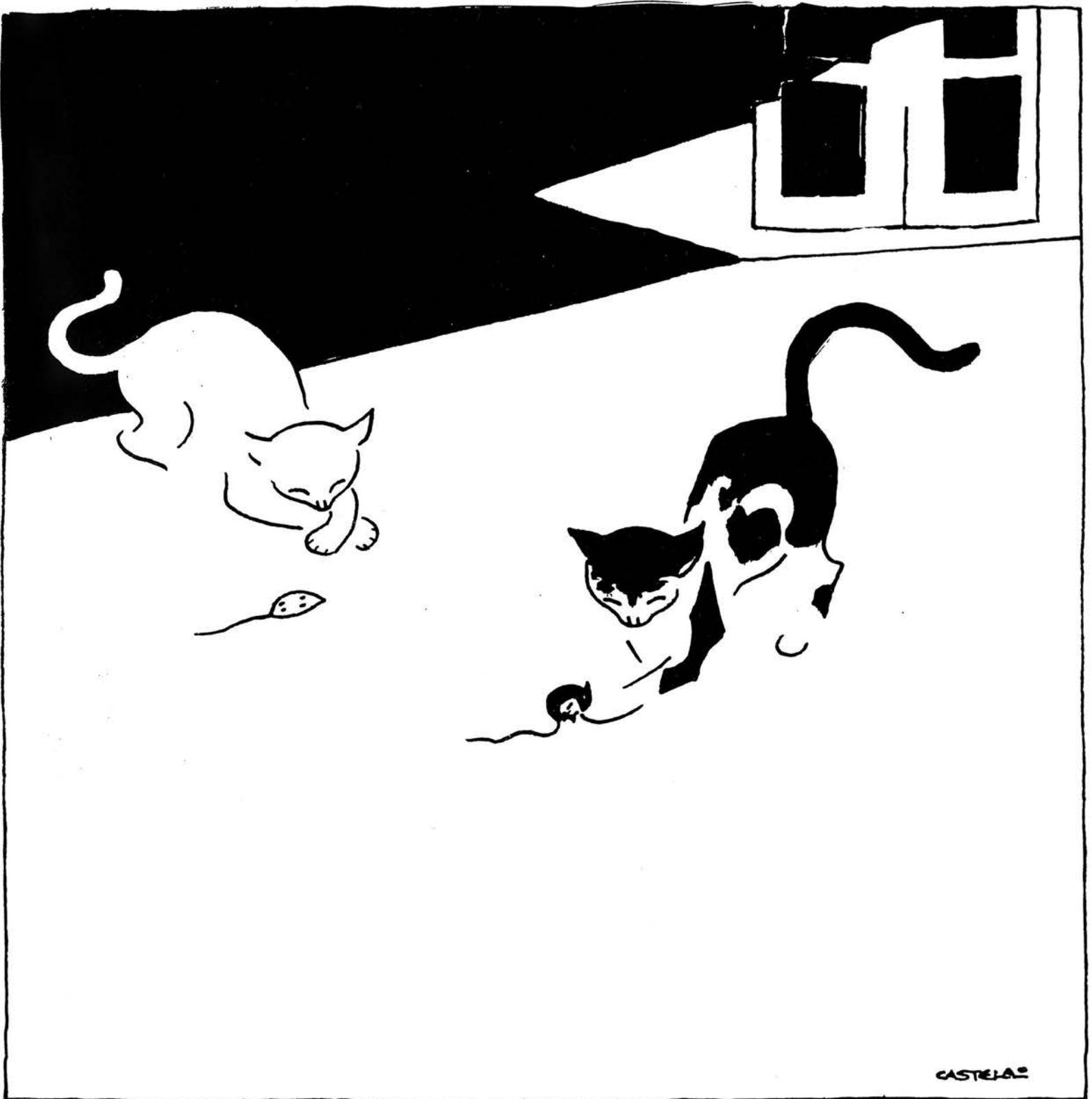

- Ti podes entrar, pero eu non podo

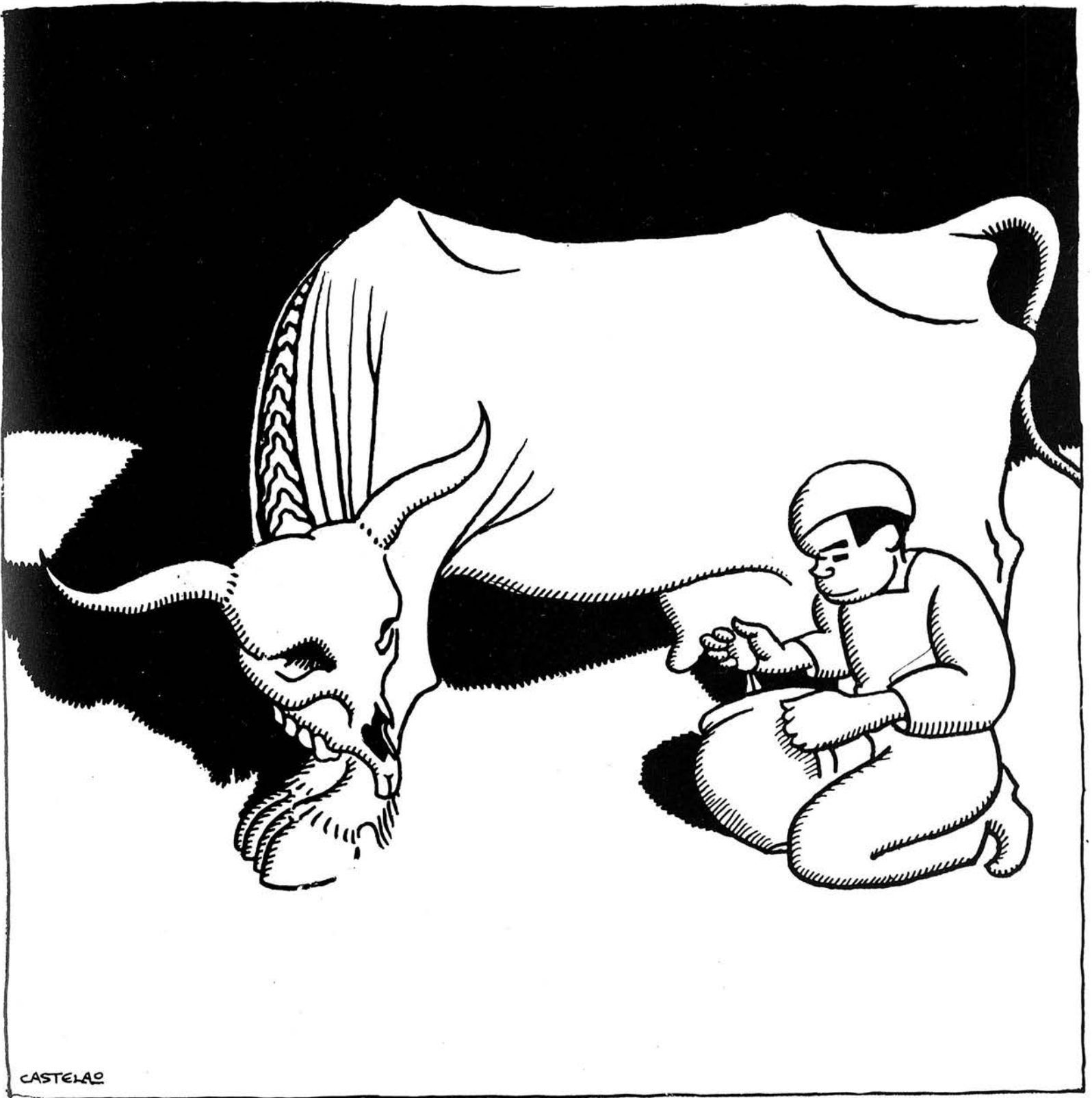

- Saberías que Ramona fala c'un señorito.
- Pois quen che perde o creto é ela.

Un gato detrás d'un rato sempre
se cree o rey da creación.

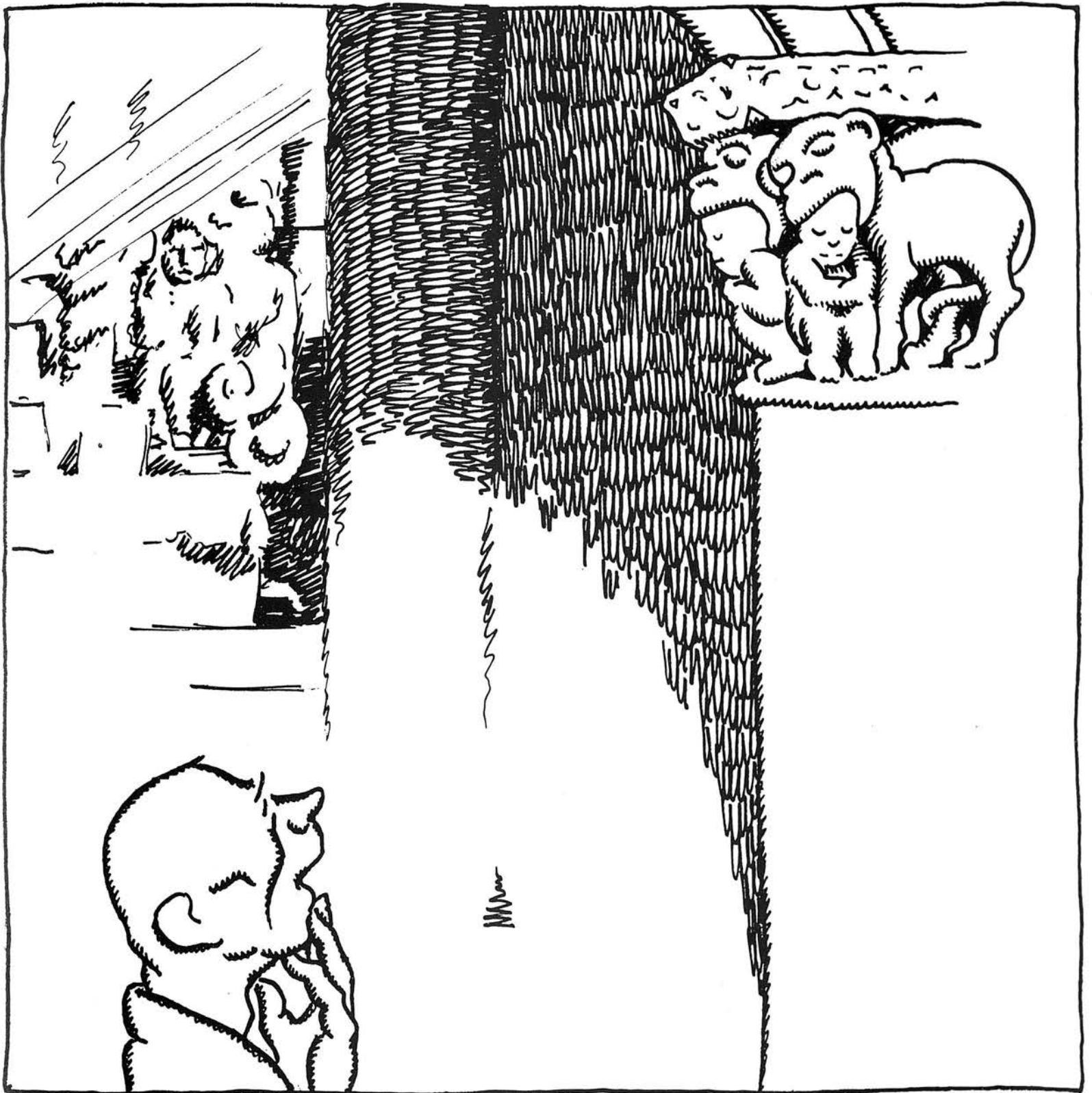
Así quisecon ~~que~~ sempre que
fose a nota Terra.

Os asilados, por Castelao

Non son payaso de circo; son os probes vellos do Asilo, vestidos pol-a caridá dos señores que regalan birras.

- ¡Por iso moito se parecen
estes demos de antes ós
caciques de agora!...

- A ley está contra nós e nós non somos malos ; Qué facemos, Xan ?

- Mi papaiño ~~está~~ etá peso

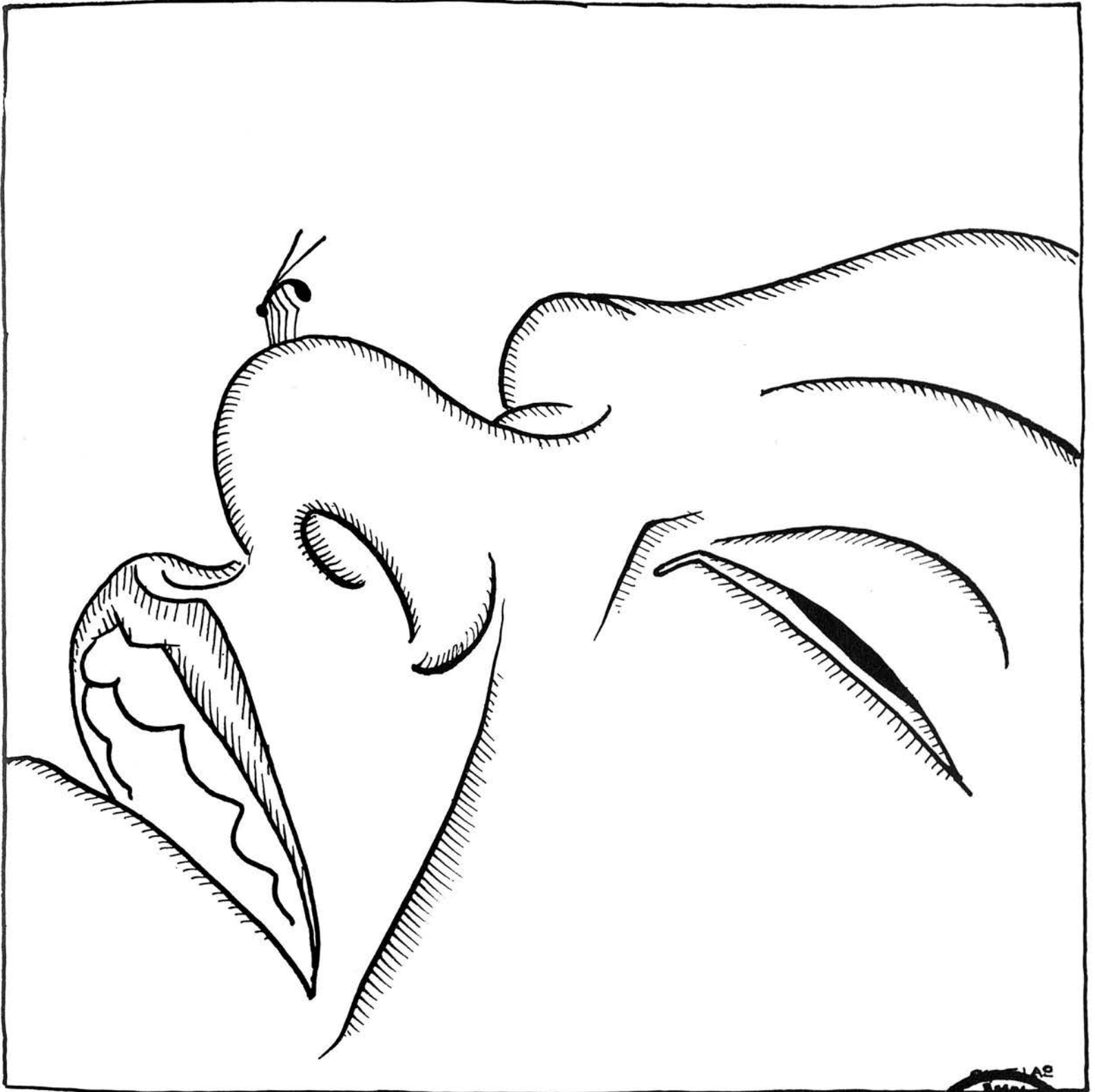

- Debes mostrarte amable con Pepe
- Pero es idiota
- Aunque no lo fuese, hija mia.

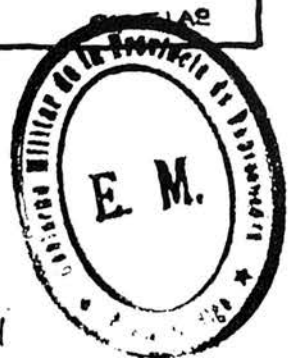

- ¿Foches ô "fuego" do apóstol?
- Fim, pero non puden vel-o: tiña diante
de min a estátua de Montero Rios

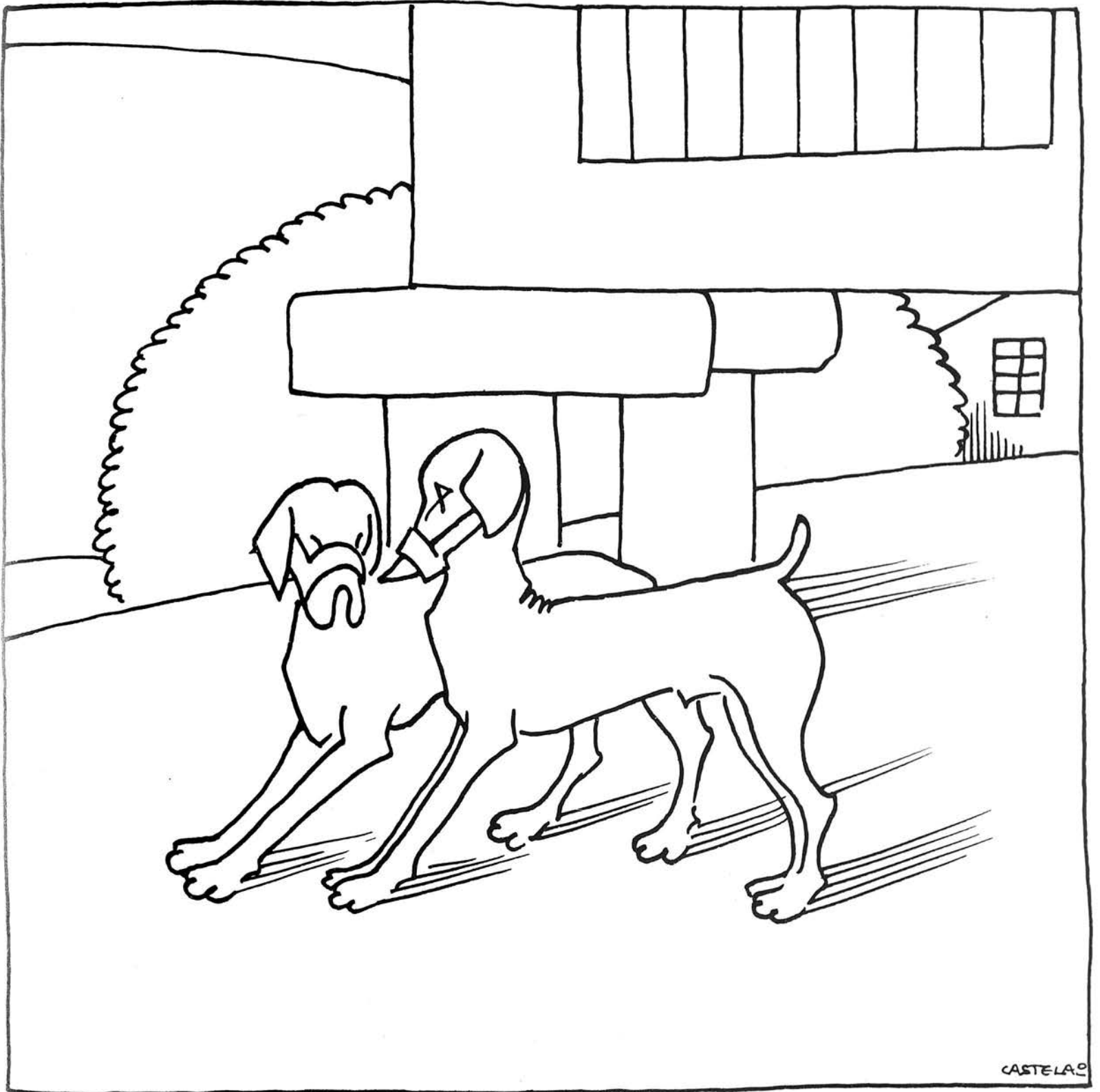

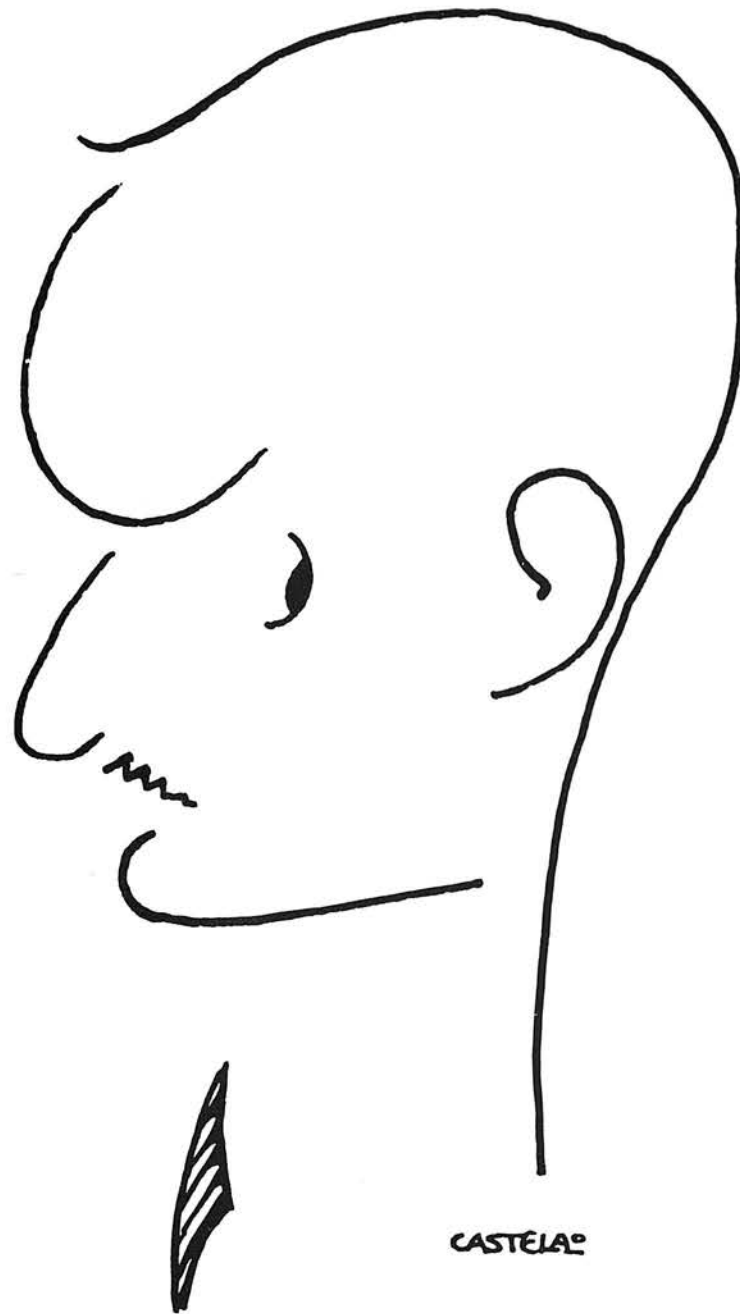
16-9-924
El Comite
[Signature]

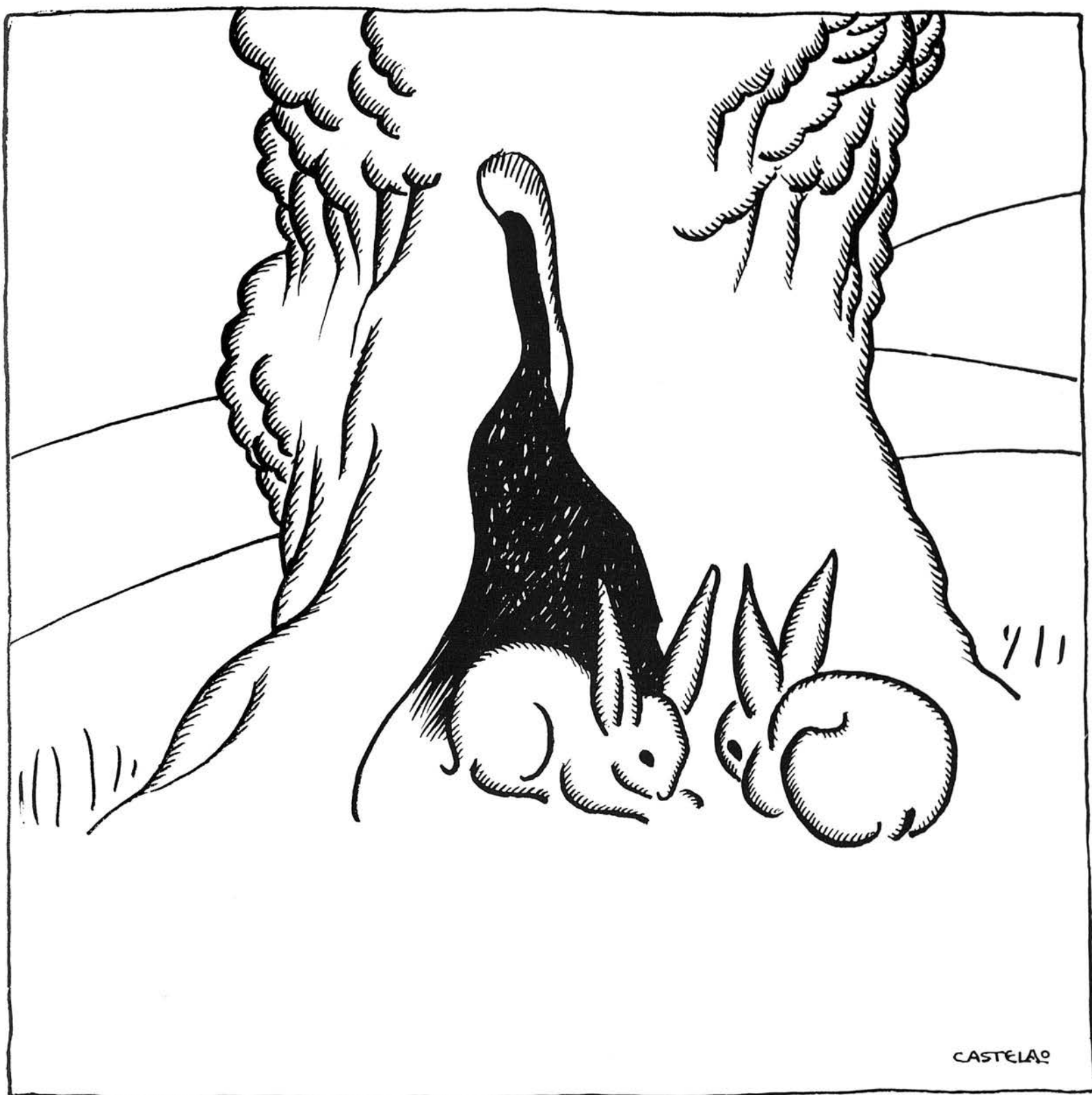

Pica que te pica e resulta que ll'estais picando on morto...

— ¡Ay, que rabia me entra por non poder morder!

- O can é o animal mais sanguinario.
- Por algo é o mais amigo do home.

En Santiago

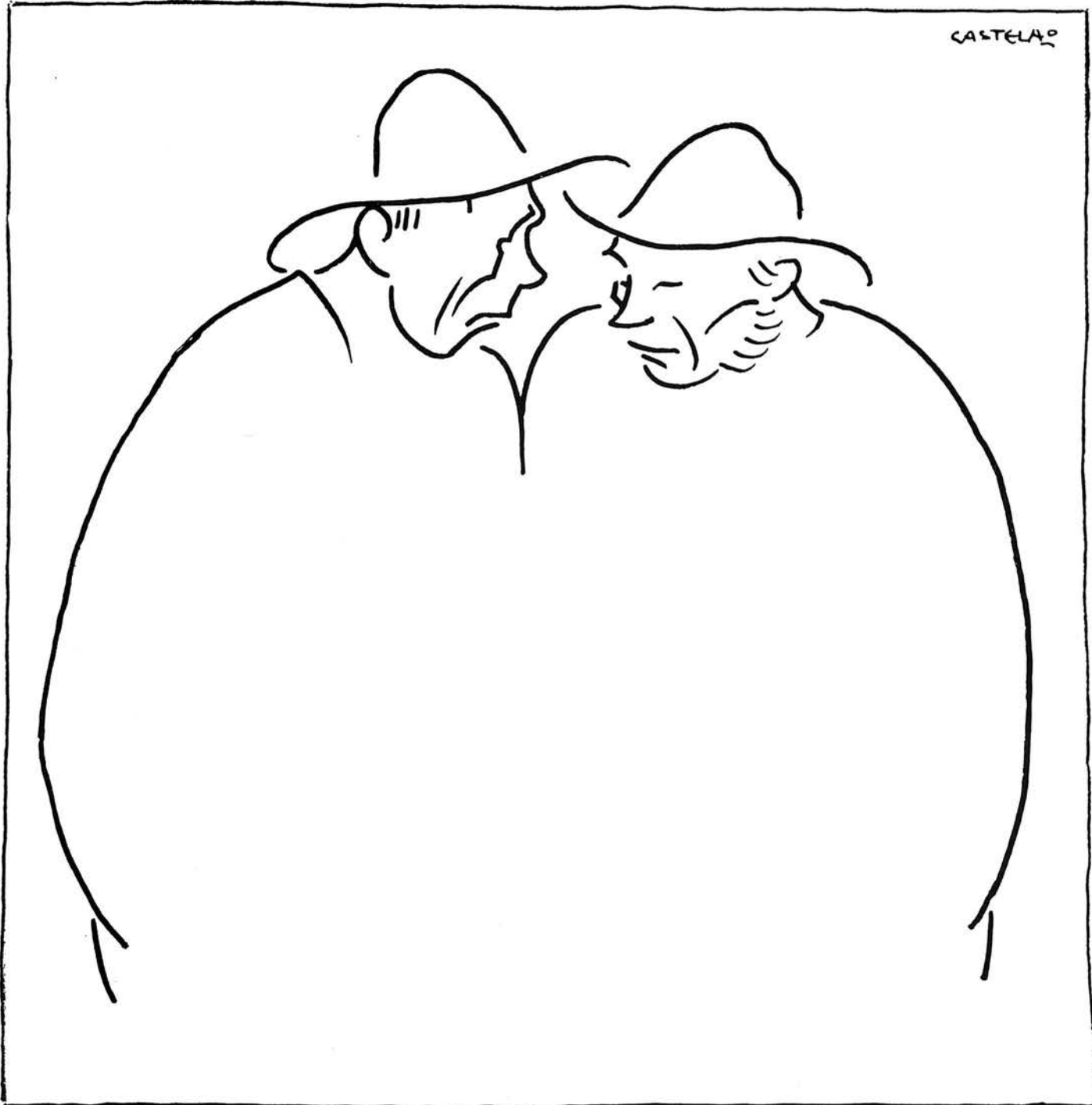

- O Santo Apóstolo non gustaba das corridas de touros e mandou que os ventos desfixeran a plaza.

- ¡Que ruin era o cacique!
- ¡Pero que listo!

Meu razón

-Non che hay cousa pior que os liberales
- Sí; ~~onde non~~ onde non hay conserva-
dores.

- Matáronme o fillo en Marrocos e non sei porque hay guerra.
- ~~- Orque non levára guerra saber se se quaxa Tándos saber.~~
- Políticos hay que che saberán responder

- En ese negocio ganó Don Fulano un 25 por
cien, por lo menos
- ¡Ja lo creo!... y también un 25 por mil...

-É pra que son os deputados?
-Eu non-o sei, meu fillo.

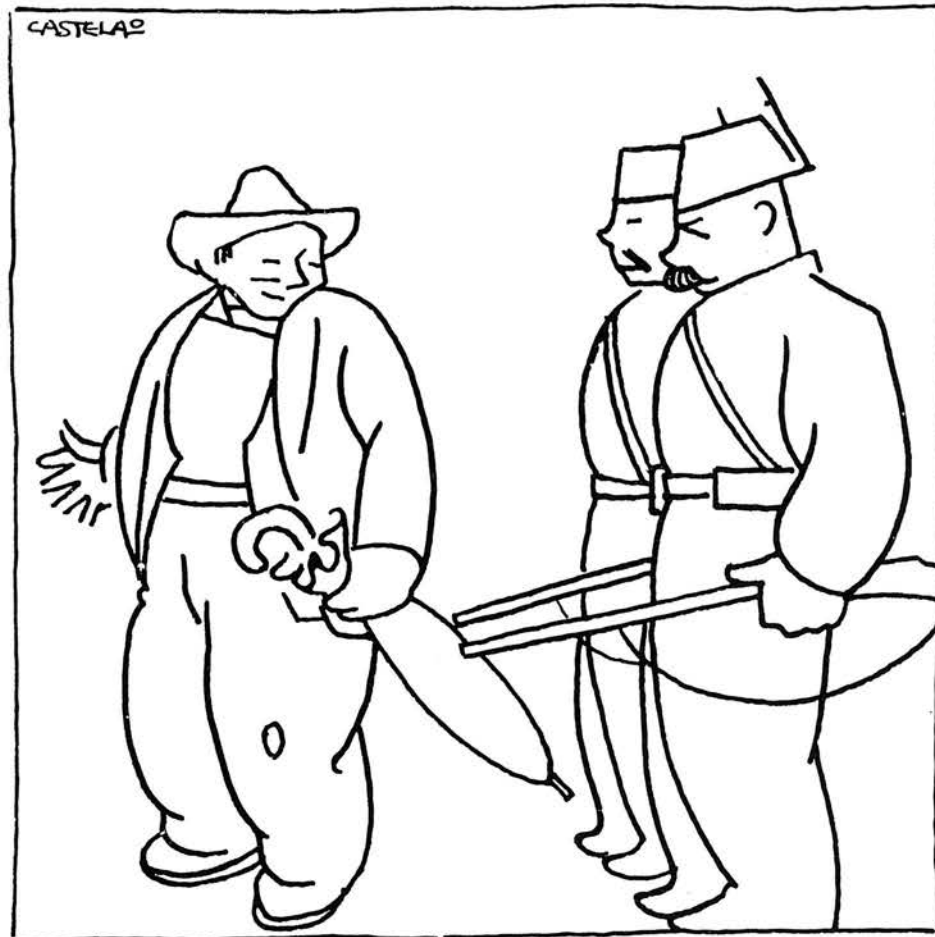

- Fíxate n'iste exemplo: « á
todo porco lle chega o seu
san martiño »

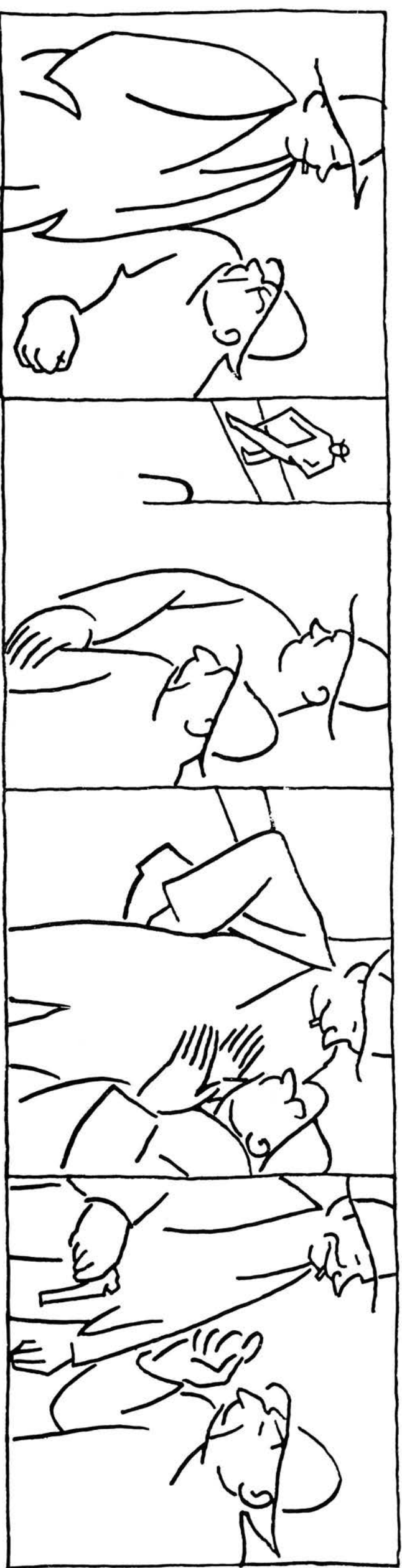

-Eu son Xan, o que votou por vostede
- ¡Ah!... ¡Si! ¡Caramba! Si desea algo vuelva mañana.

- Si tiene medo lo acompañamos.
- Moitas gracias; pero nin son rico nin cacique. ¿sabe?

-En cant'o vepa pegolle un tiro

-Poi velali che ven...

-Pero non t3no con qu3 matalo!

-Poi torna o meu rev3lhez...

-!Mal amigo! Ti queriame
comprometer...

14-6-924

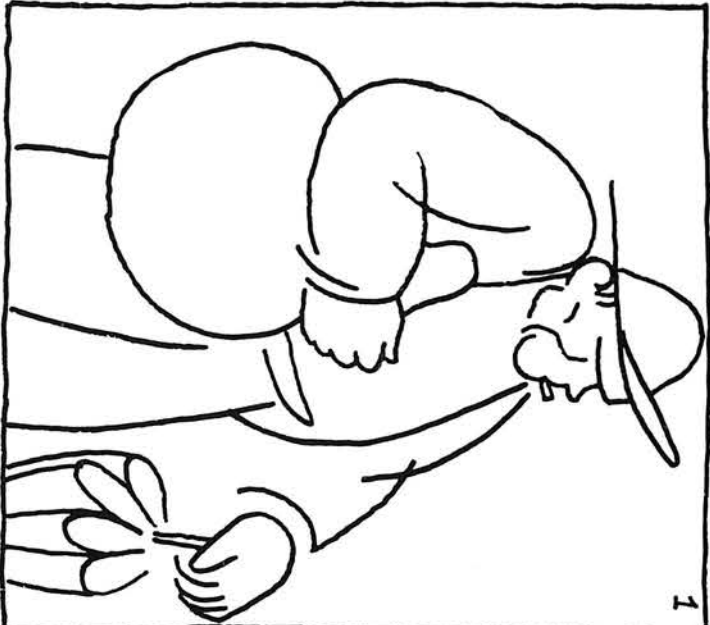
M. Couste

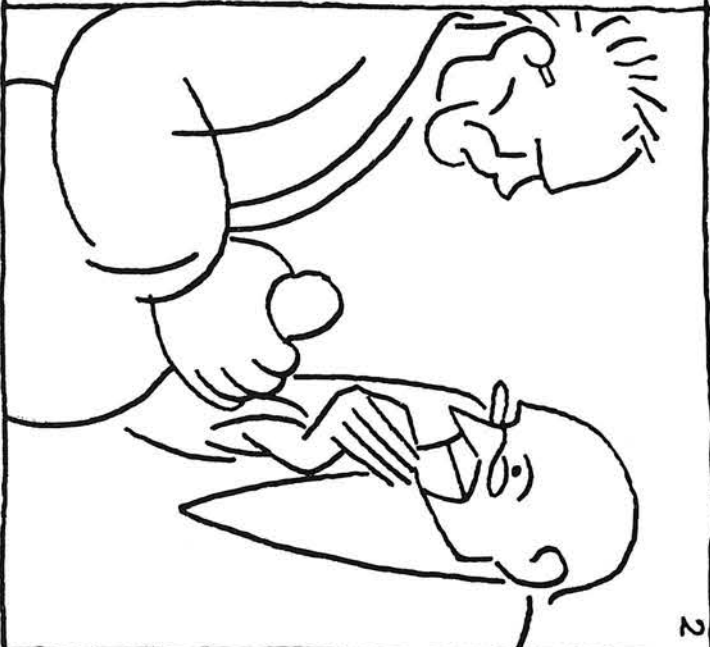
Radio Lusa Moitas pásas unha nai
pra casar unha filla!

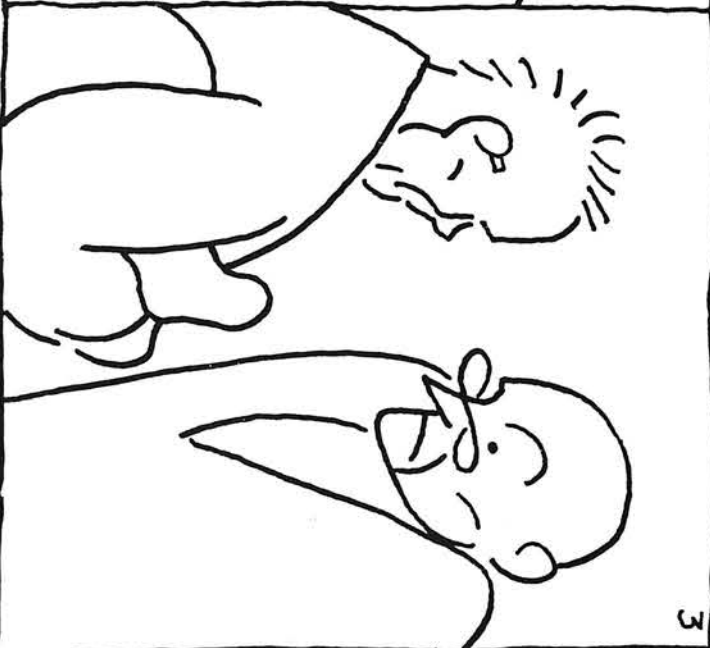
Cart3

(1) Velah3 vai Xan c'um h3 permit de porco a Tornar unha consulta.

(2) -¿Canto lle debo, se3or?
- Por ser pra ti non 3 nada, hum.

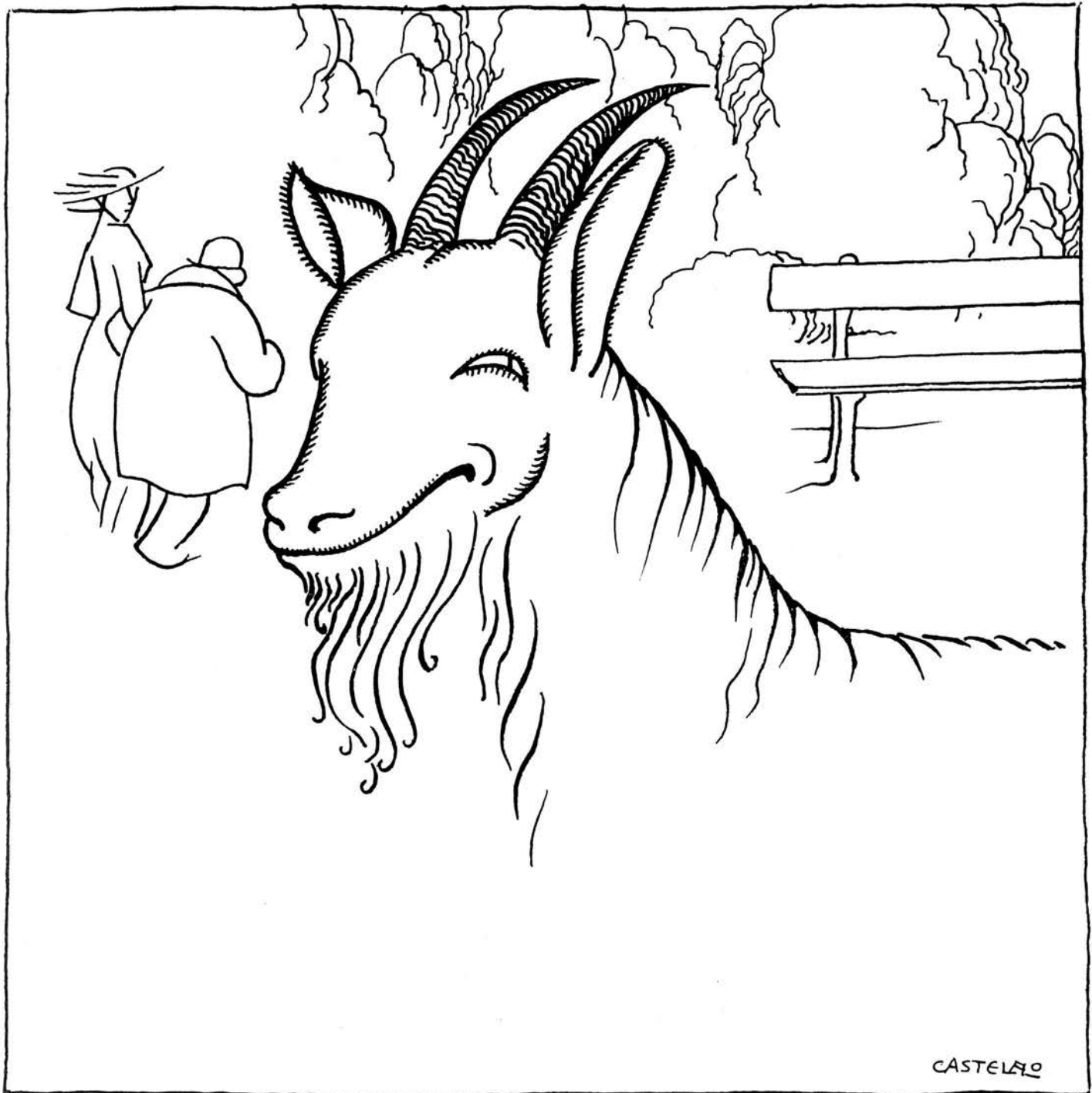

(3) - Muchas gracias, se3or, e que Dios-o bendiga...

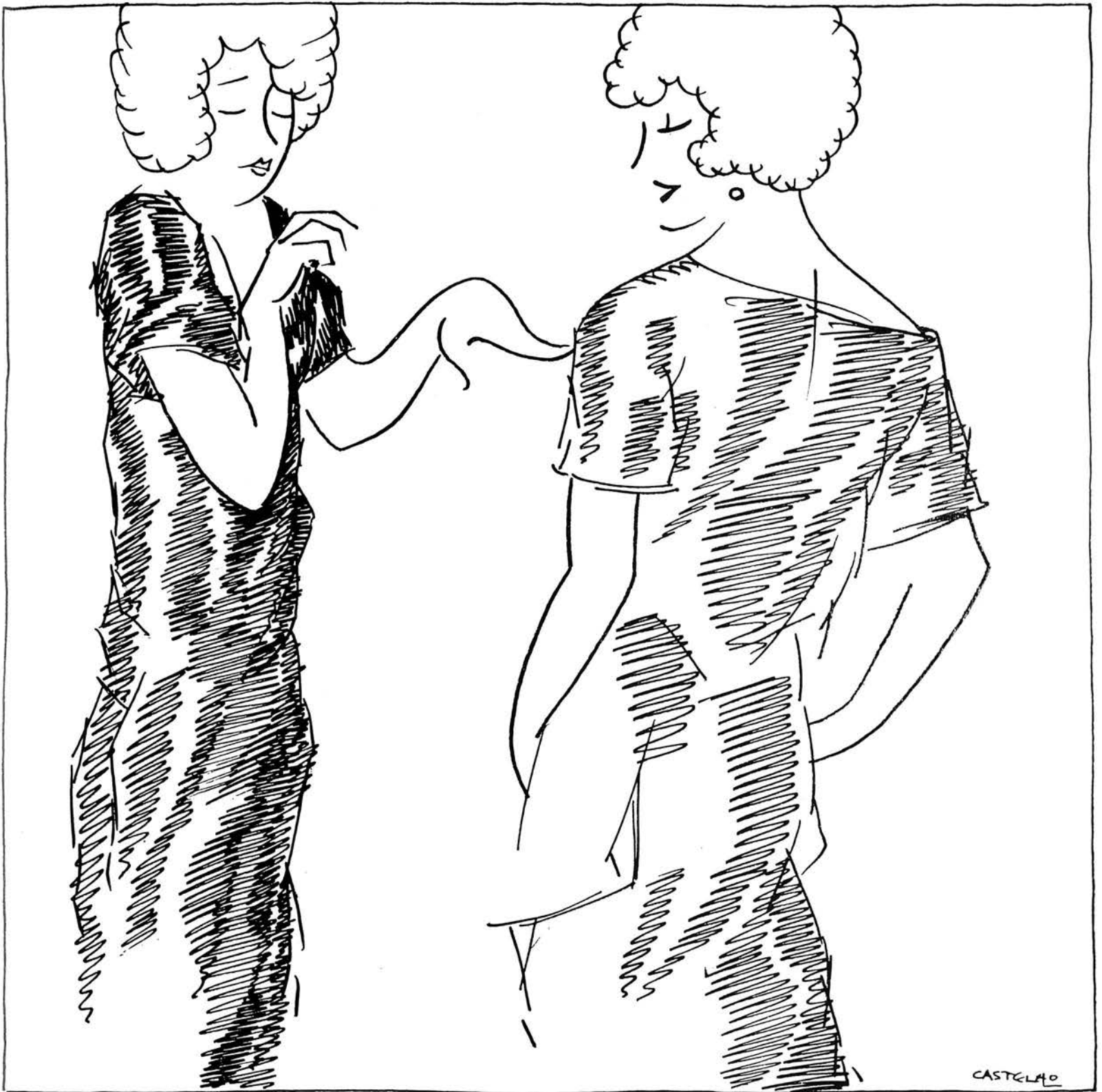

(4) 3 velah3 ven Xan co permit de porco pra cada.

- O vello casar cabouse, pero
vaille pesar...

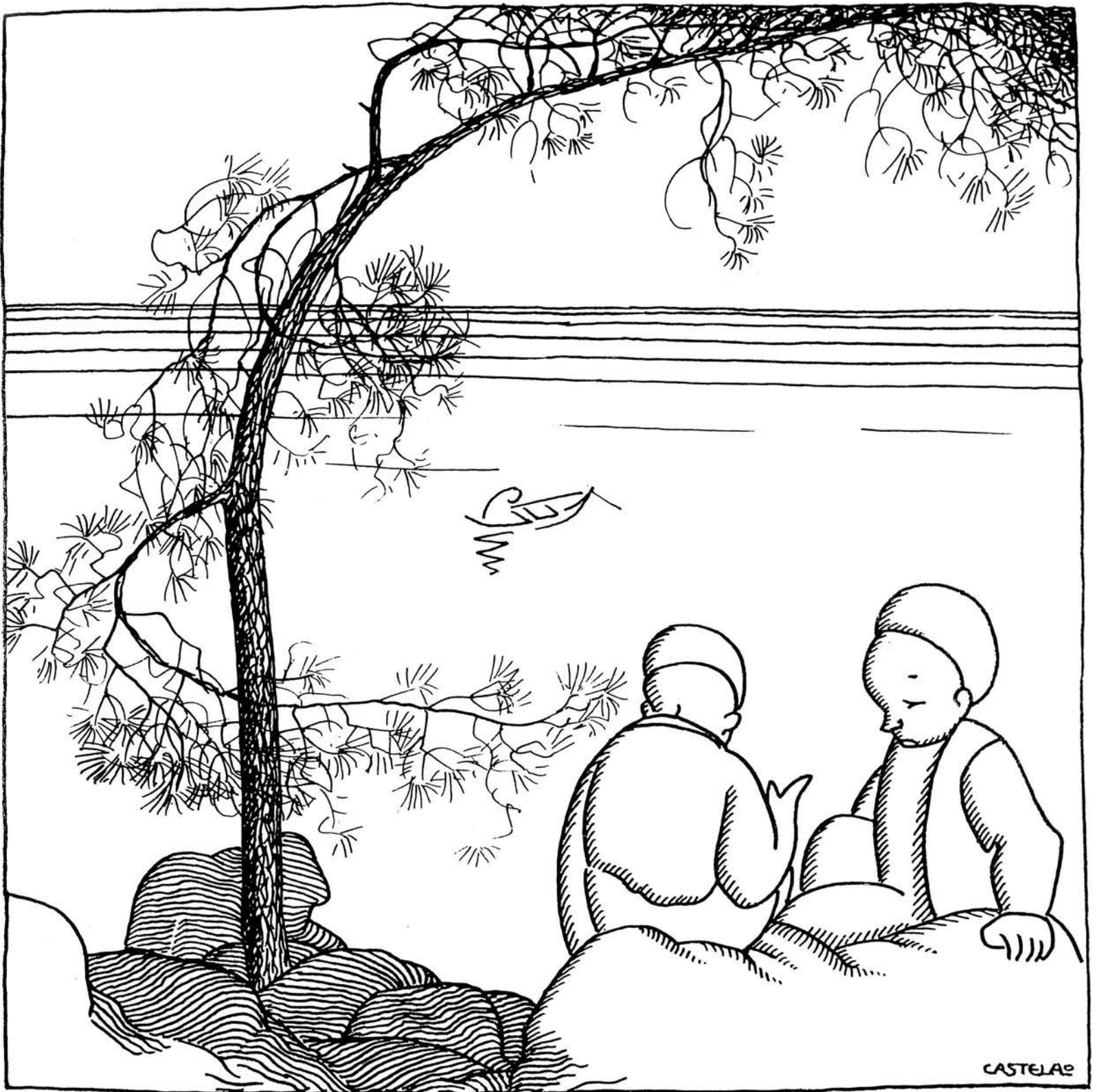
- Pepito me acaba de llamar guapa de una manera tan grosera que por poco me hace llorar.
- Hay que acostumbrarse a la moda, hija mía.

A moxerada por Castelas

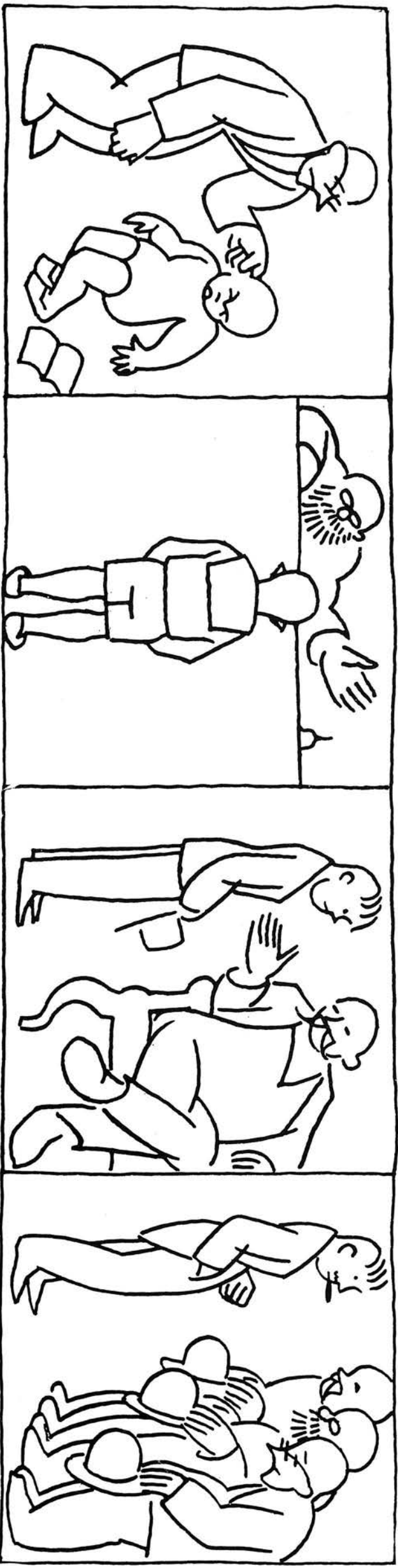
Os mozos que caen quintos ^{aínda} siguen cantando....

- ¿E se ô dal-a volta a terra
caete a y-auga do mar en-
riba do sol?

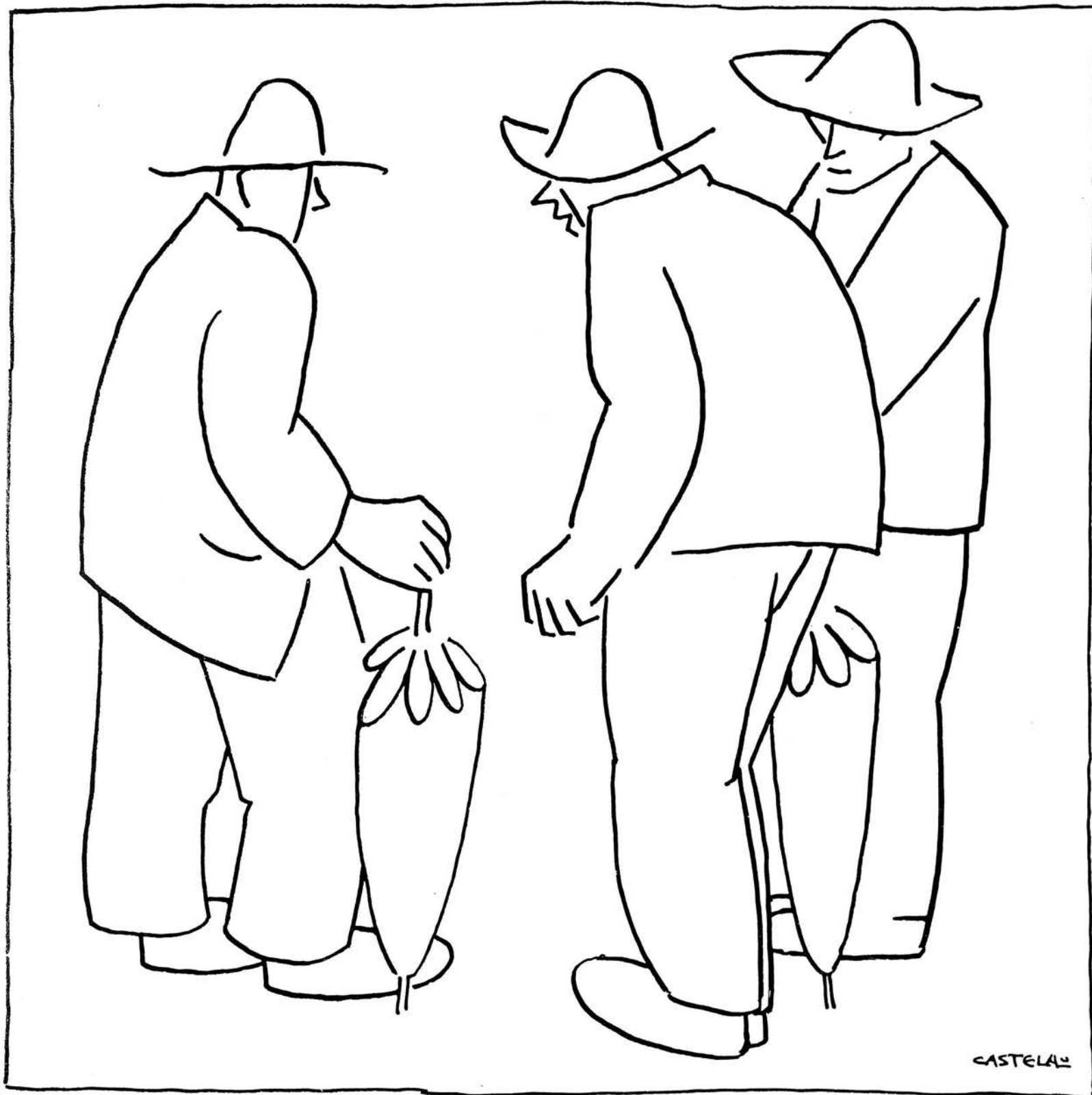

-Ea U. un burro

-No sabe U. nada

-Ni en setembro-

-Excelentísimo Señor...

- Pero... ¿non vai mandar ningúen
no aruntamento, ou qué?

Dedico esta caricatura a los sabios
maestros de Compostela Castelas

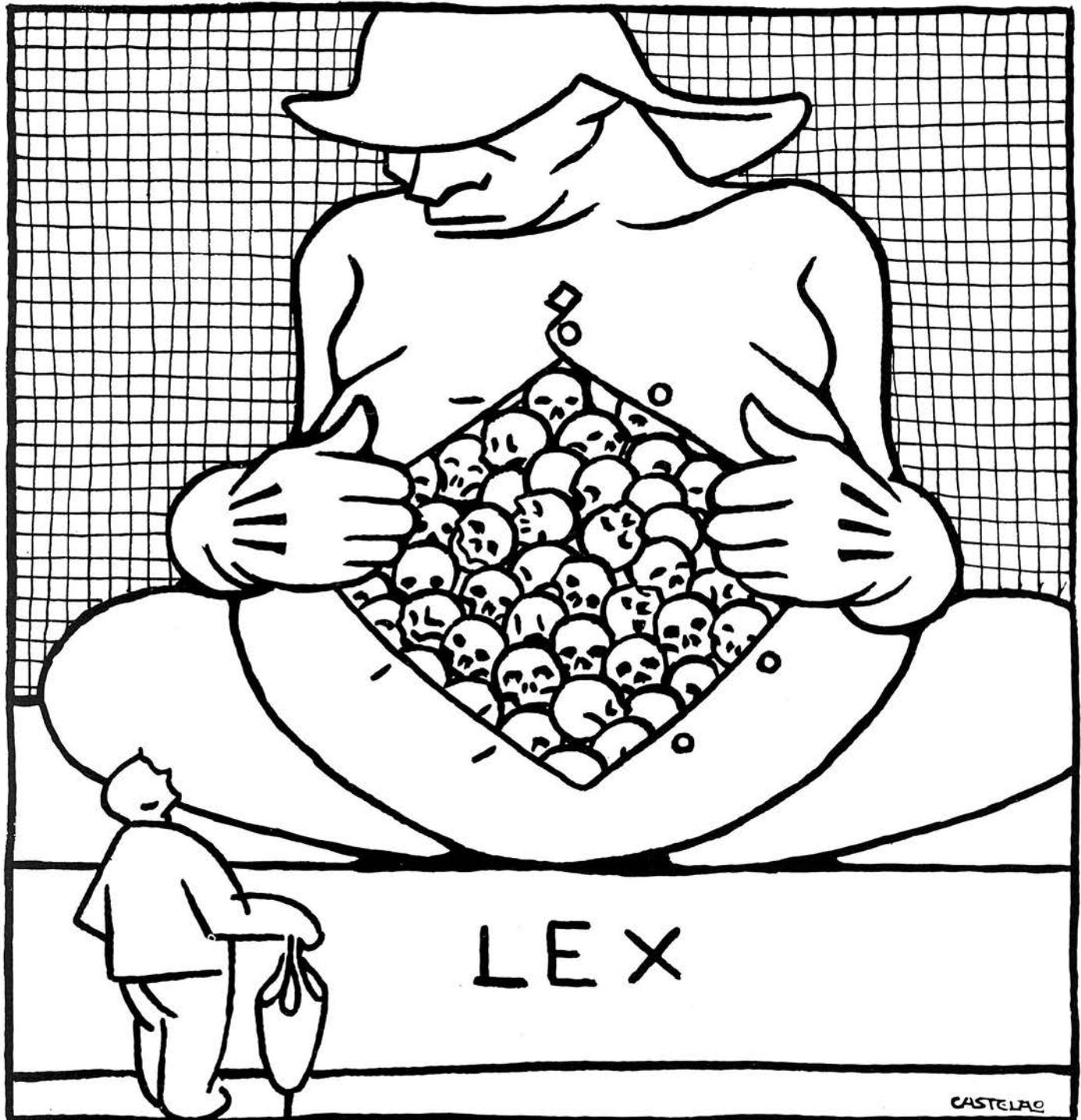

- Cuando estudiaba en Santiago entrar entré en la Catedral; pero nunca miré el Pórtico de la Gloria.

¿Deixou sen viño á seu pai?
¡Boa tunda ll'espera na casa!

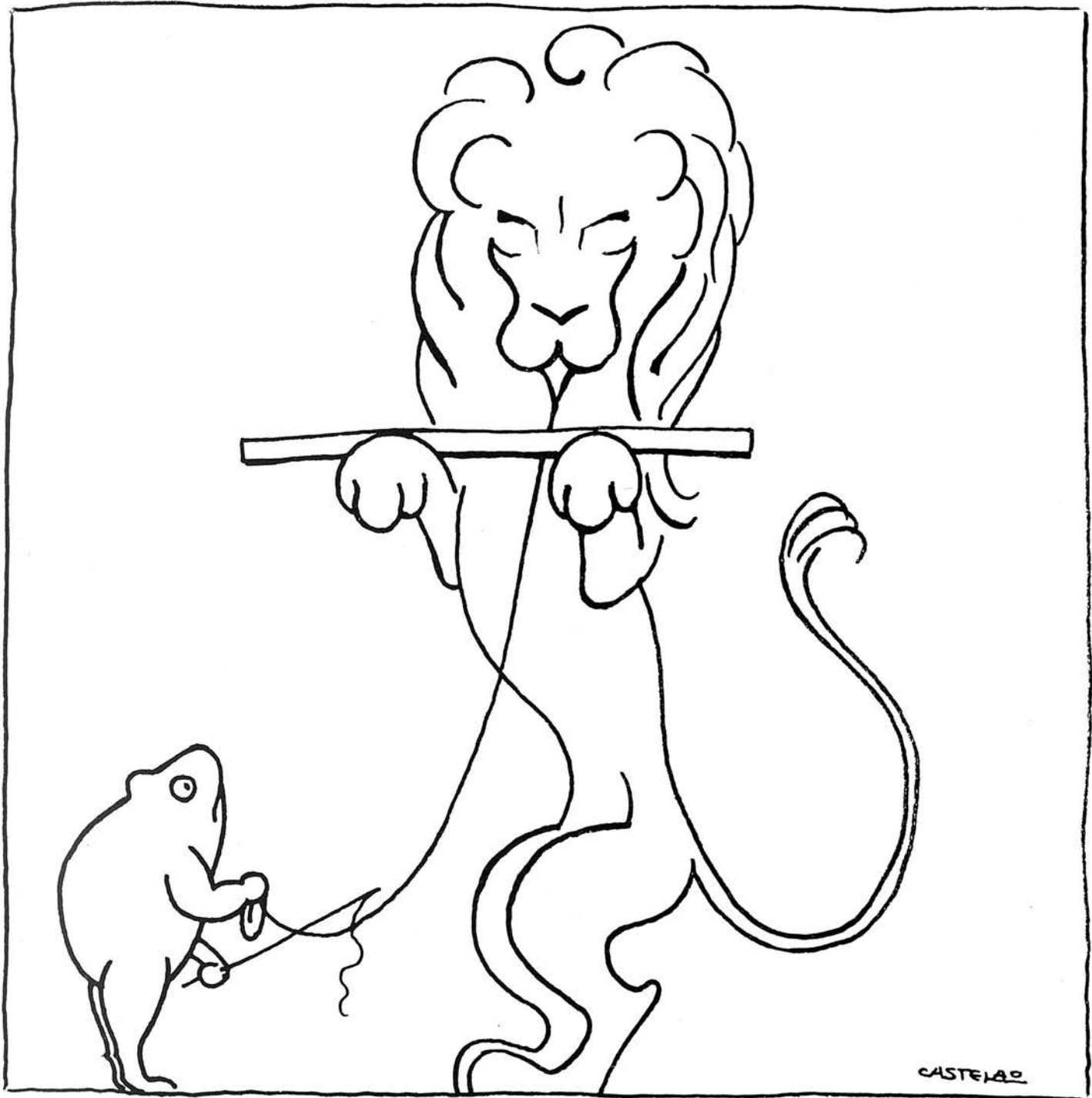
O agrario — ¿Como queres que che respecte si cheiras á podre?

- Tu difunto padre jamás dudaba del triunfo. Cuando no querían votarme a mí él los obligaba a fuerza de bofetadas.

- O médico dixo que meu pai ten un catarro intestinal
- ¿É por onde tose?

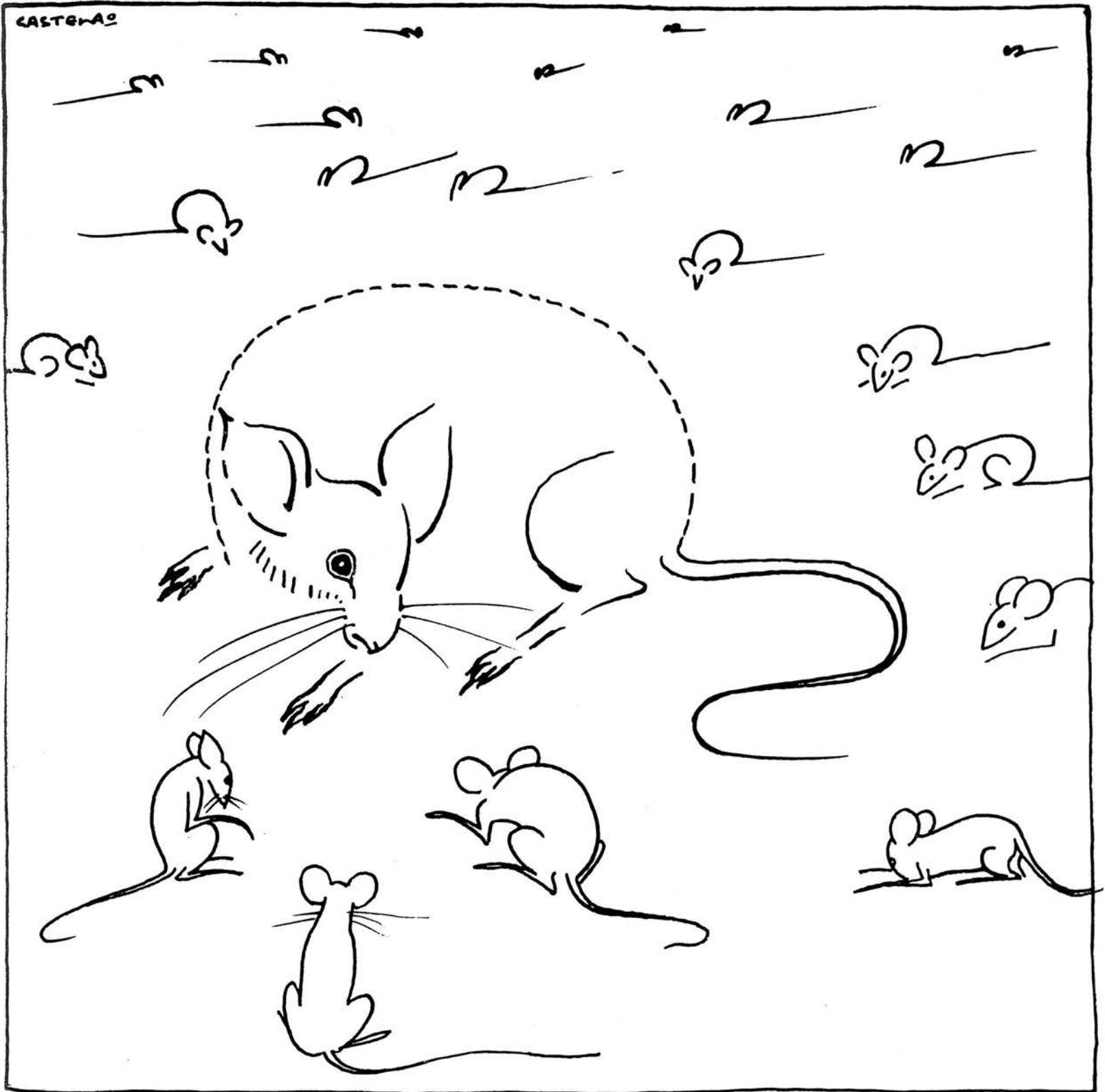

o león domesticado por-o sapo

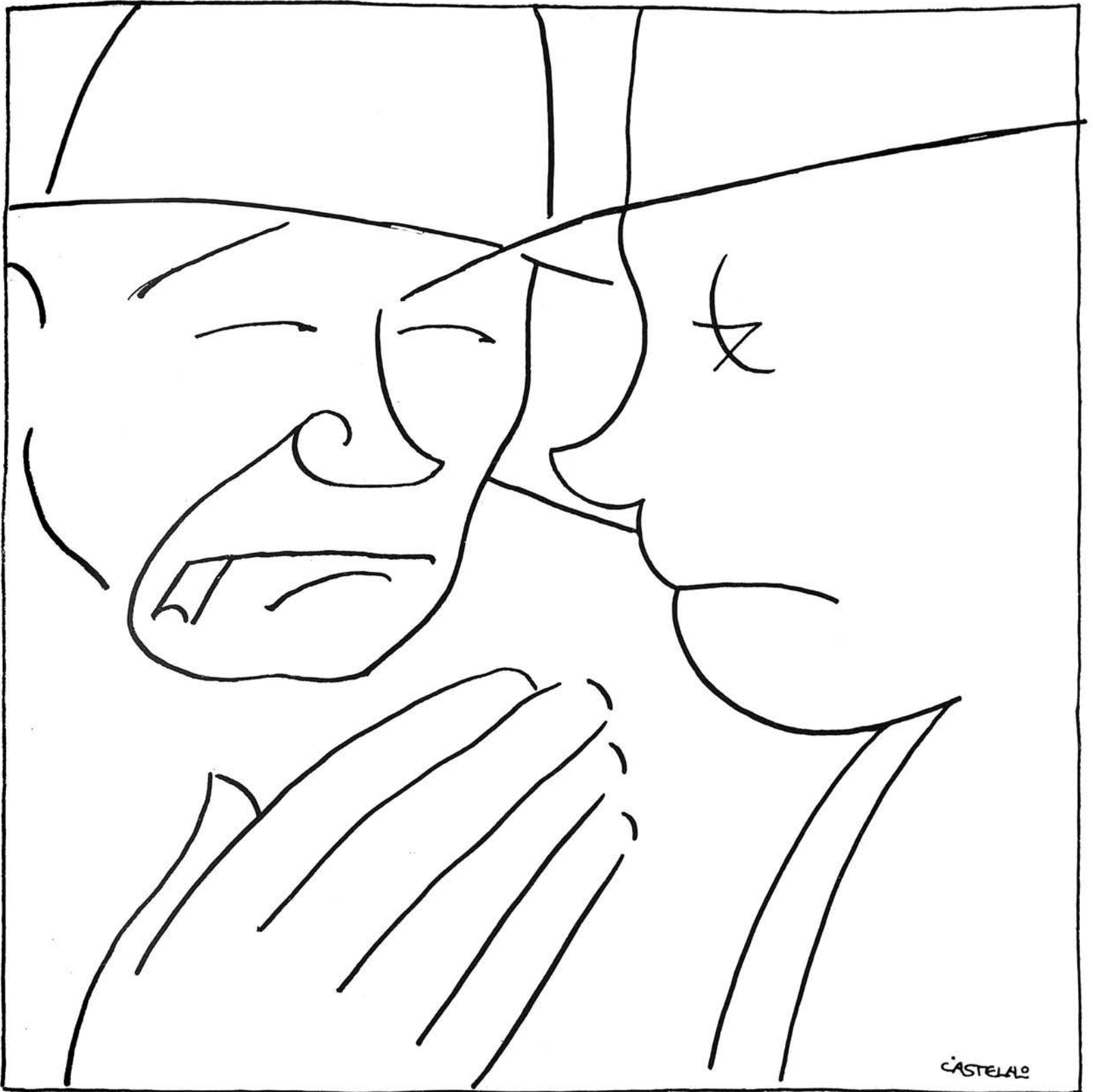

O viaxeiro despertando — ¿Qué m'estás metendo no bolsillo, queridiño?

O rato pequeno — Os gatos acaban con nos.
A rata grande — Mentras anda_n detrás de vos
non anda_n detrás de min.

- ¿Qué che parece dos presos?
- Que nin son todol-os que están
nin están todol-os que son

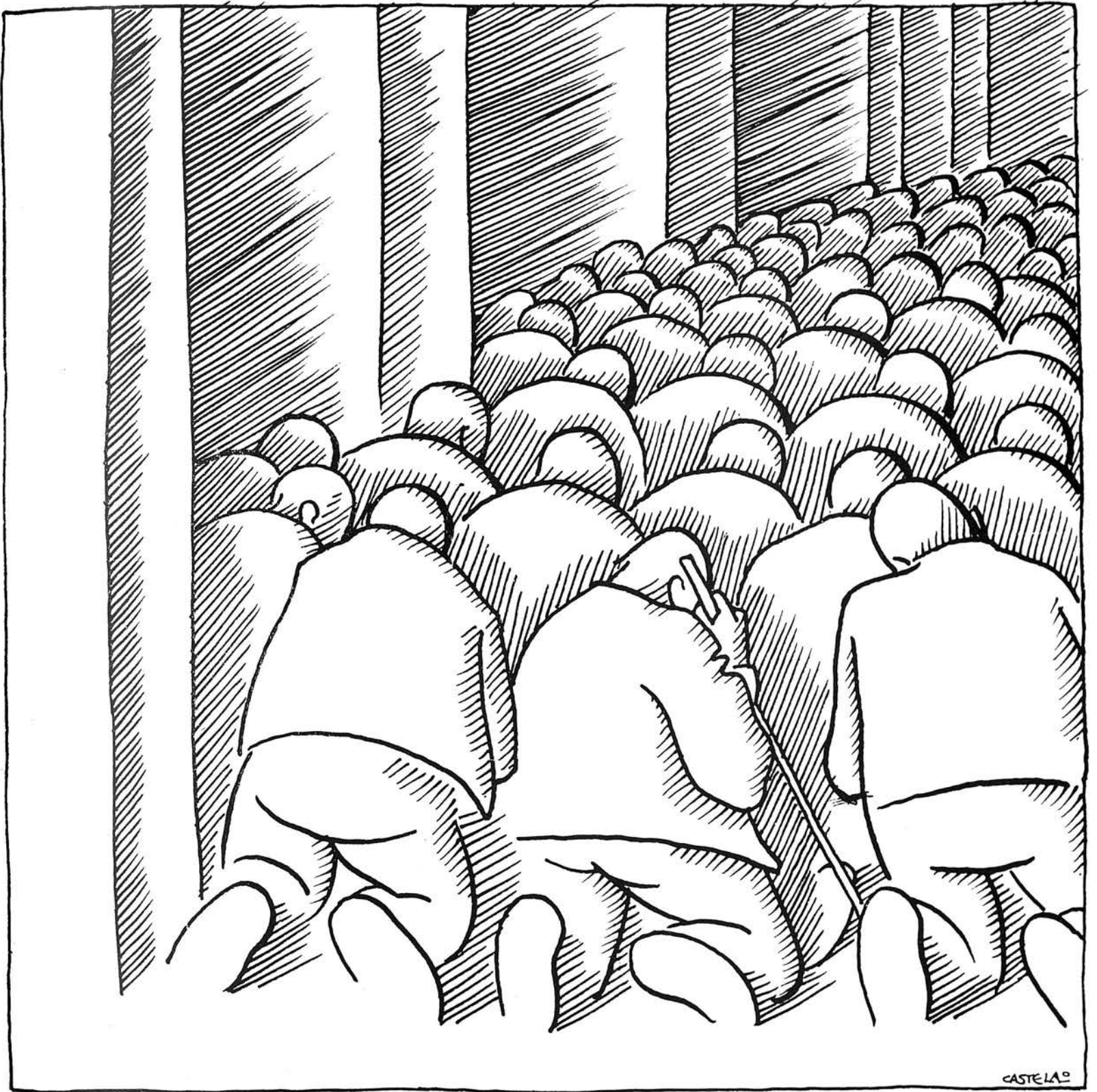

Un gran día

El Comte
Jose Vidal

Colección de Arte ABANCA

CASTELA

¿Quién podría ir a misa si al Escuelas
estiviesen onde están os Consistorios?

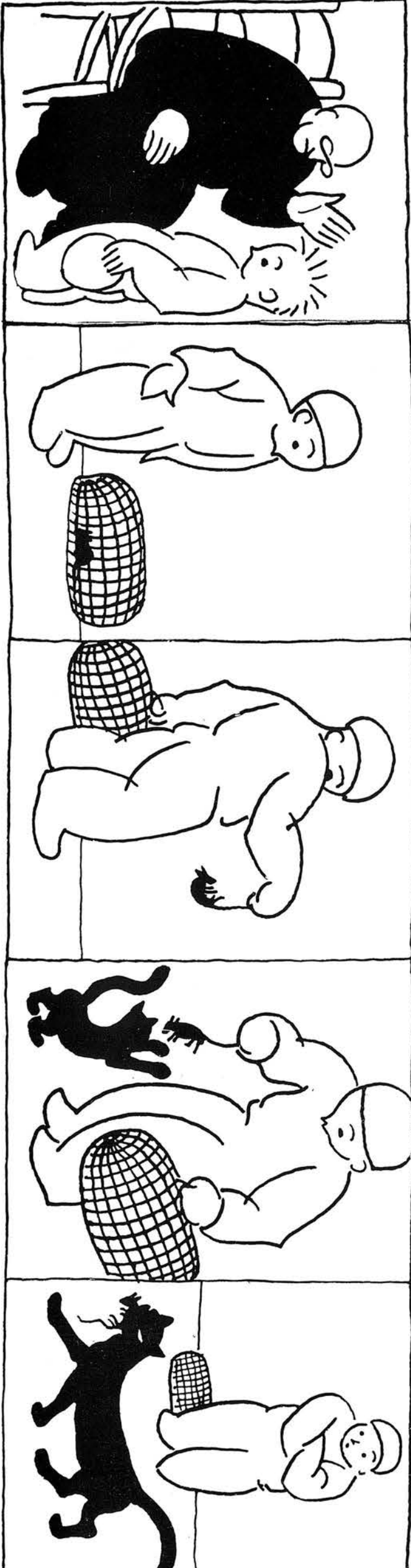

- Hay que defender a España
- Mellor sería que España nos defendese a nós.

○ CAN — ¿Tamén ti te casaches de vello?

Correas da vida

O ARBADE - Nunca te daites sen facer unha hora obreira? ¿sabes?

- Galicia es el país que dá menos suicidas.
- Porque los gallegos sólo tienen razones para suicidarse cuando salen de su tierra.

A cidade ensinou a bailar-a
mineira ô agarradiño. E non
enseñou mais.

19-6-924

El Com.º

Radio Louro

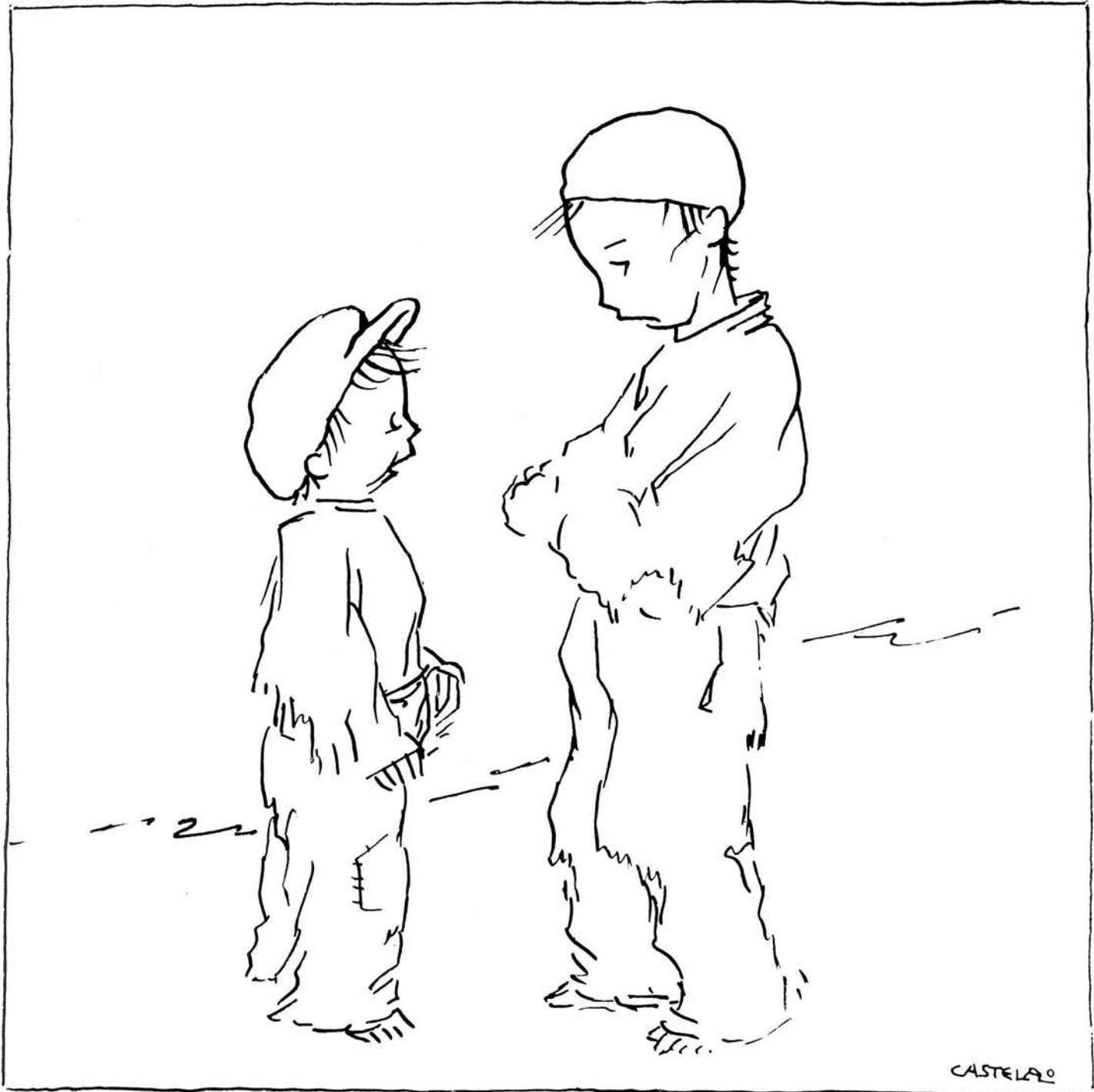
- O meu neto morre, que xa mo dixo o médico.
- Non fagas caso. Se cho diñese un abogado, aínda...

As gairotas non voan pol-o buro...

Os probes por Castela

— Si me tocase á min a lotería
compraba pan...

CASTELAO

- Espirito: ¿podes decirnos porque ~~ta~~ hay a guerra de Marruecos?
- Porque sodes parvos

- ¿E se topamos con algún amigo?
- Non teñas medo, que eiquí non
entra ningún home decente.

¡Que talentos!

por Castelas

— Yo digo que los caciques no son representantes del Gobierno; el Gobierno es el representante de los caciques.

Os que volven, por Castelao

Os que veñen morrer á Terra
moitas veces quedan no mar.

Contas da vida

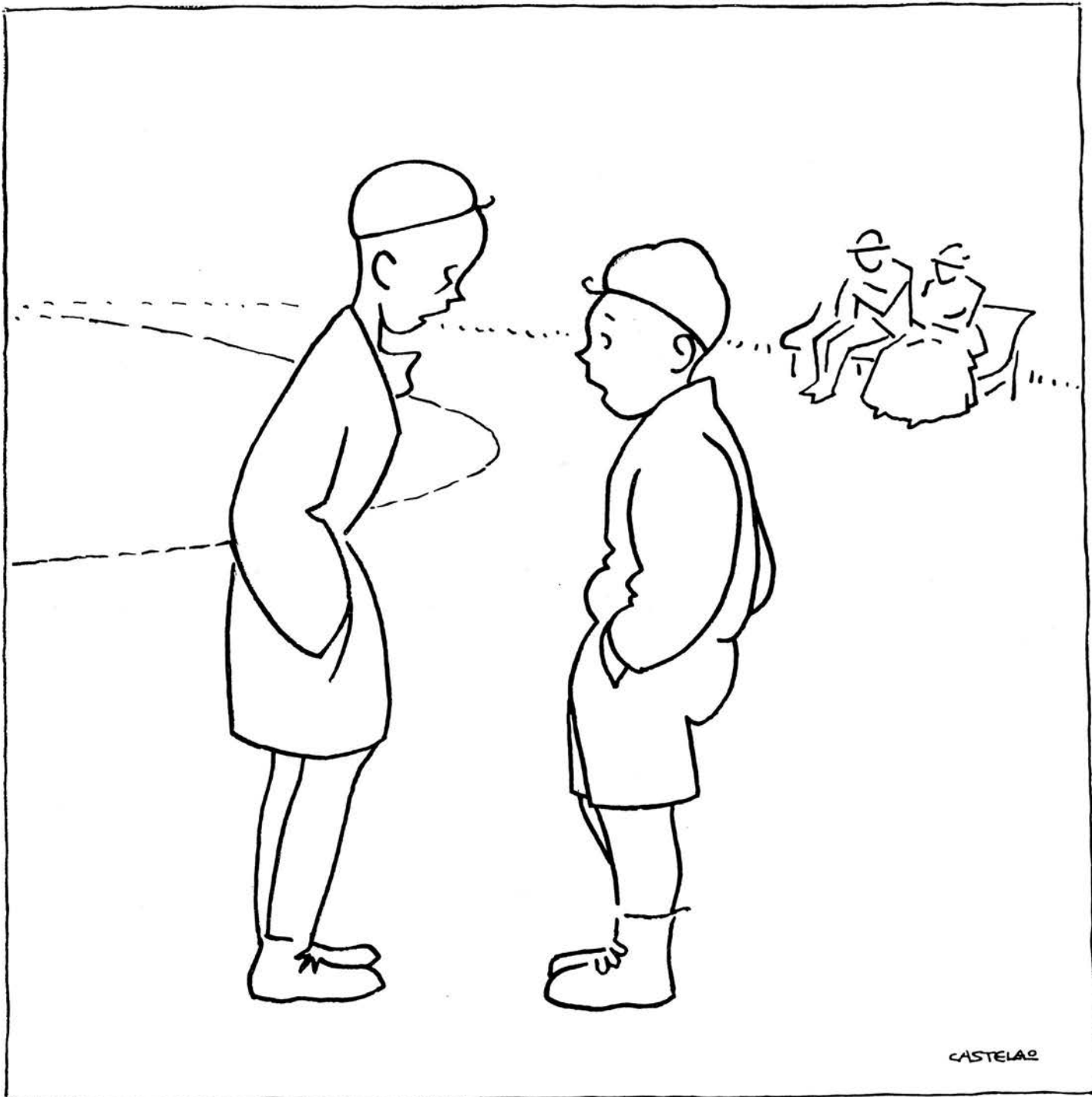

- ~~¿~~ ¿Ti estás cos de antes ou cos d'agora
- Eu estouche cos de dispois

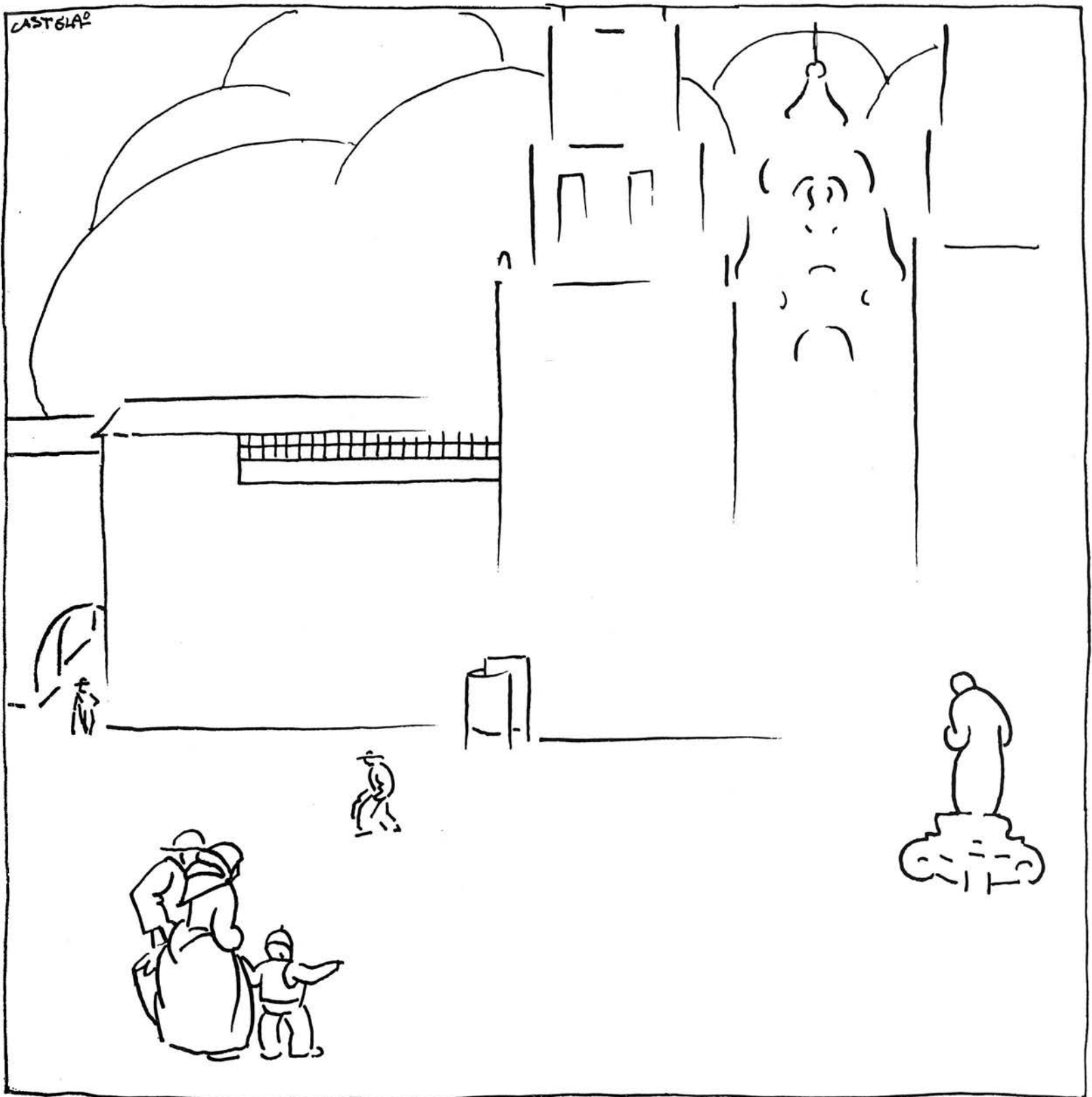
O sapo: — Pensen os galos que o día ven
por que cantan eles...

— Sí, señor, ¡sí!; en España ~~es~~ hay los mejores toreros del mundo, que me lo dijo mi papá.

Prasandeiros En Compostela

Colección de Arte ABANCA

- Ay, mimá: ¿cando botarán aquel monifate de "fuego"?
- Aquela cousa non é ~~un~~ un monifate; é unha estatua.

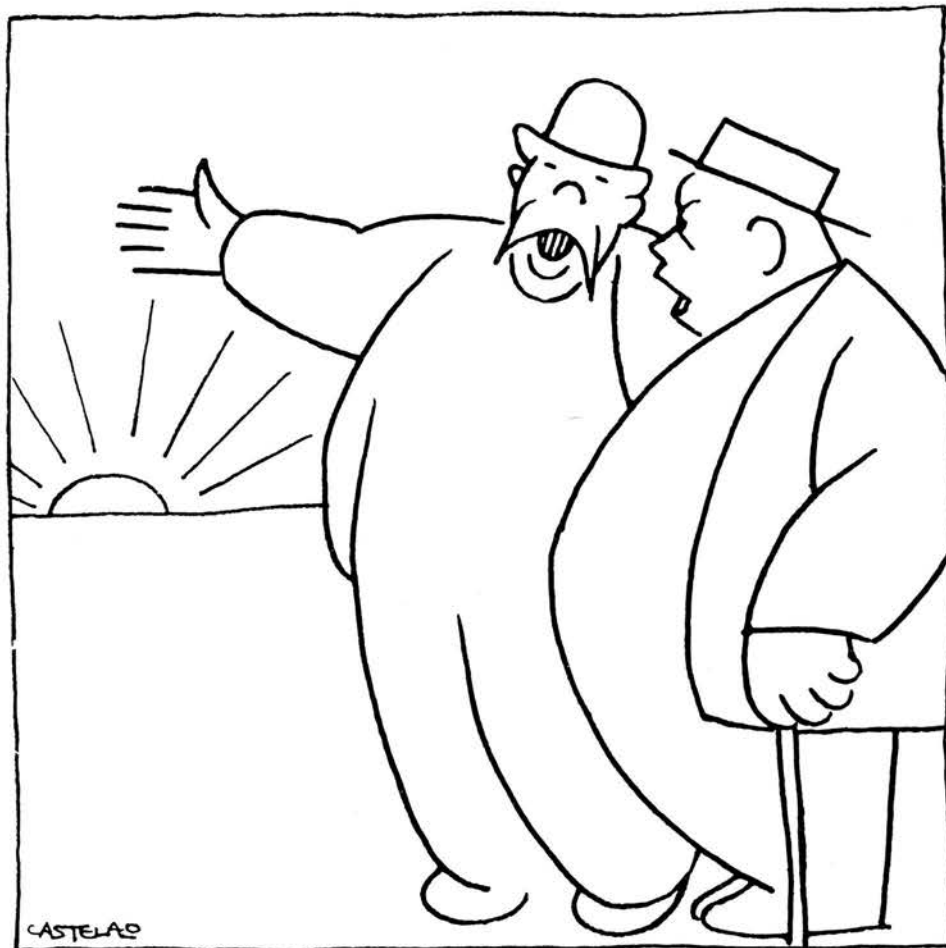
— Non teñas medo ningún, que este ano paréceme que non hay touros en Pontevedra.

- ¿Como facerá Don Fulano
pra ganar dez mil réis
e aforrar cen mil?

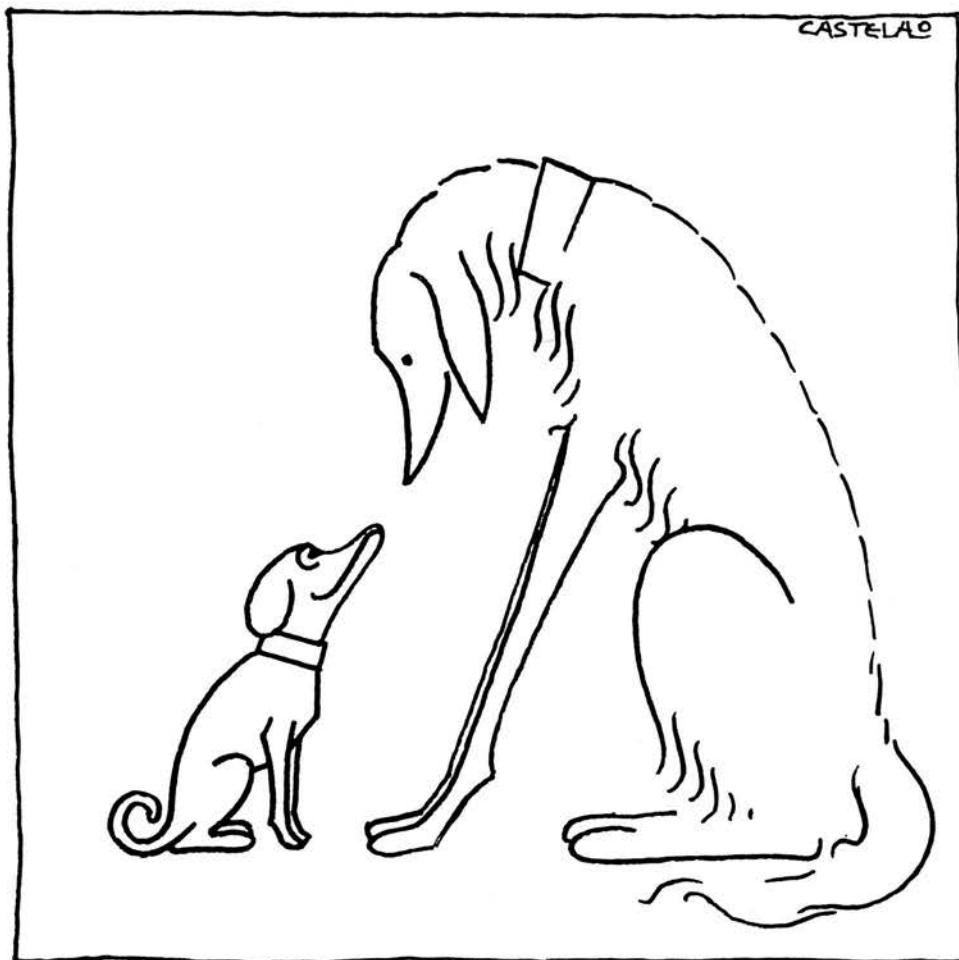

- ~~En son fendo paguella, se con, trata~~
~~que «la costumbre sea ley» como~~
~~din os abogados~~
- Deixando de pagar moitos anos,
tamén pra nós «la costumbre será
ley» como din os abogados. ¿Entende
a matrícola?

- Pues, si, señor; antes no se ponía
el sol en nuestros dominios
- ¡Que curioso!

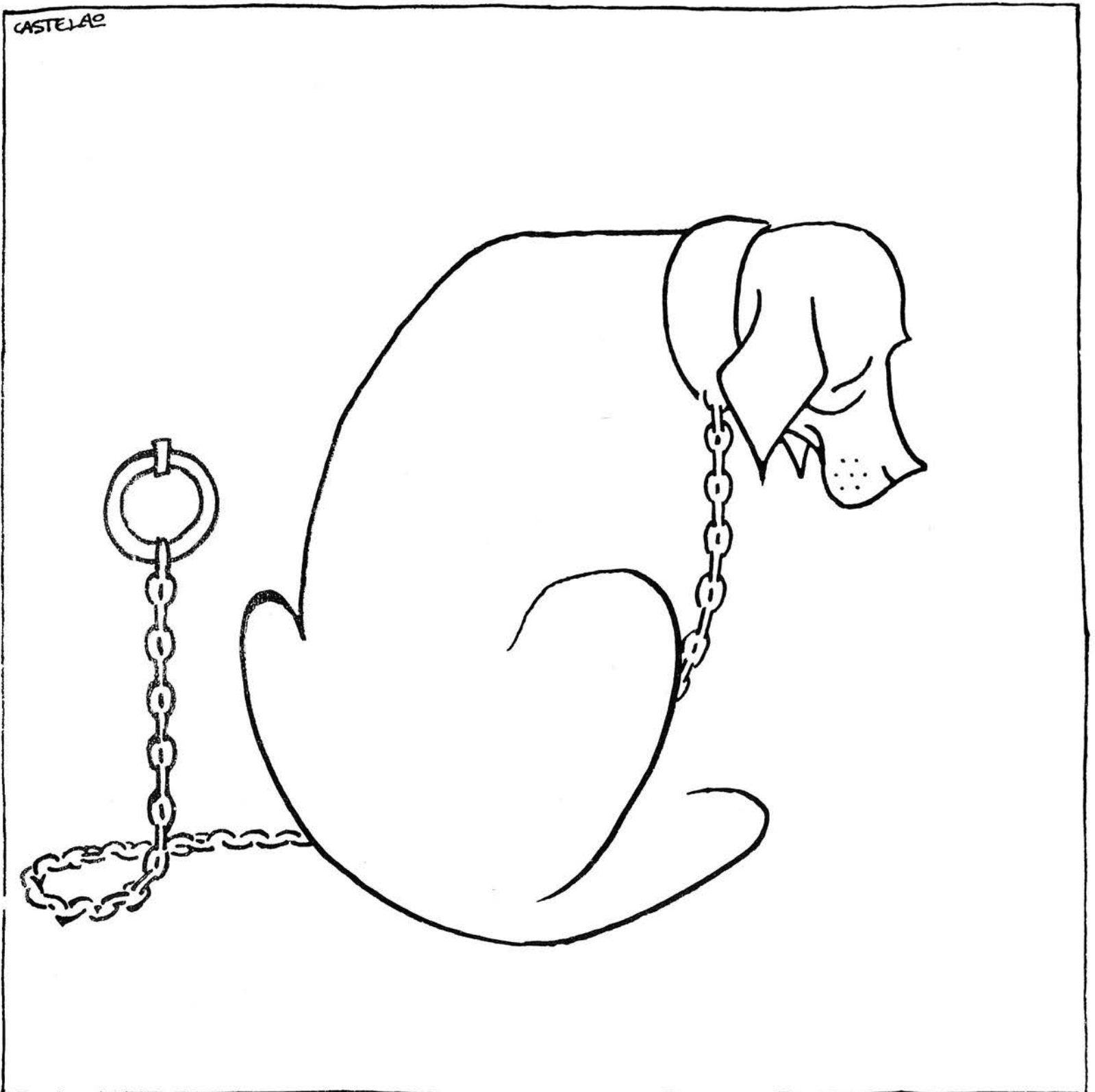

— Ti serás máis grande que
min; pero eu levo visto ~~un~~
~~que~~ ~~te~~ cada cousa!....

Leñas de cocina por Castelao

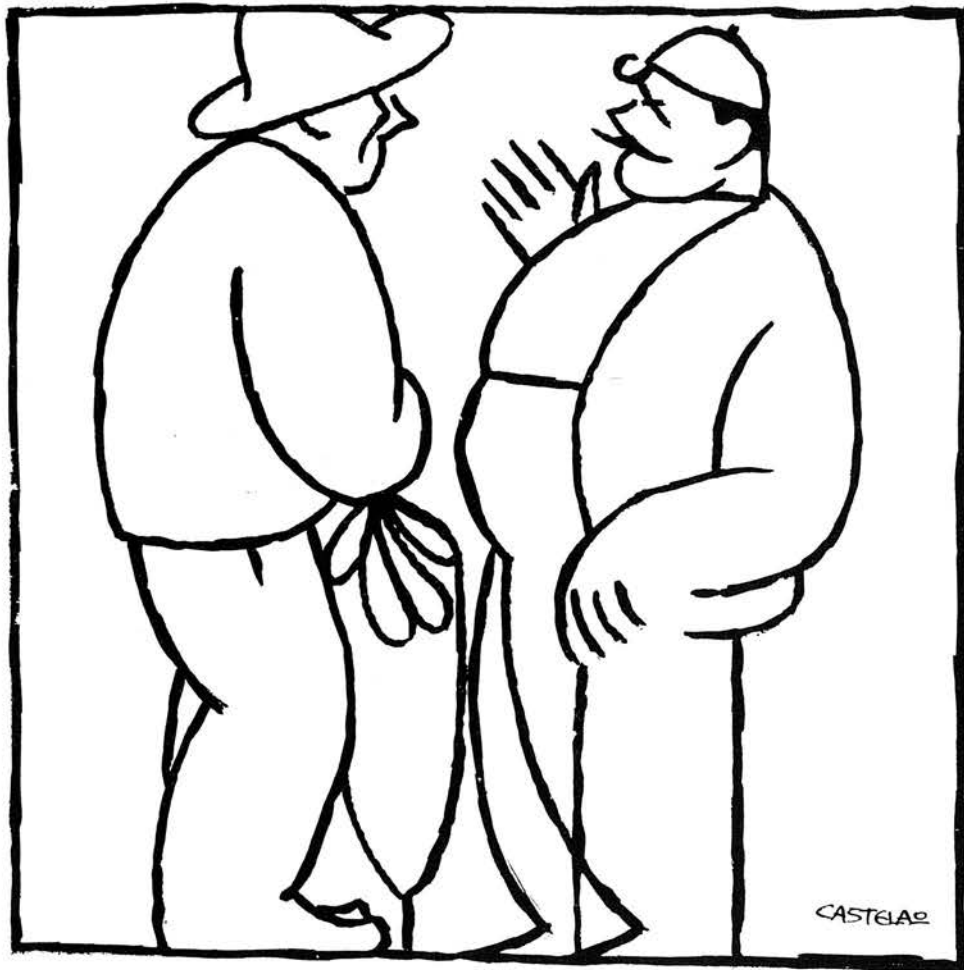

— E o rey saberá que os ministros xurran
en falso?

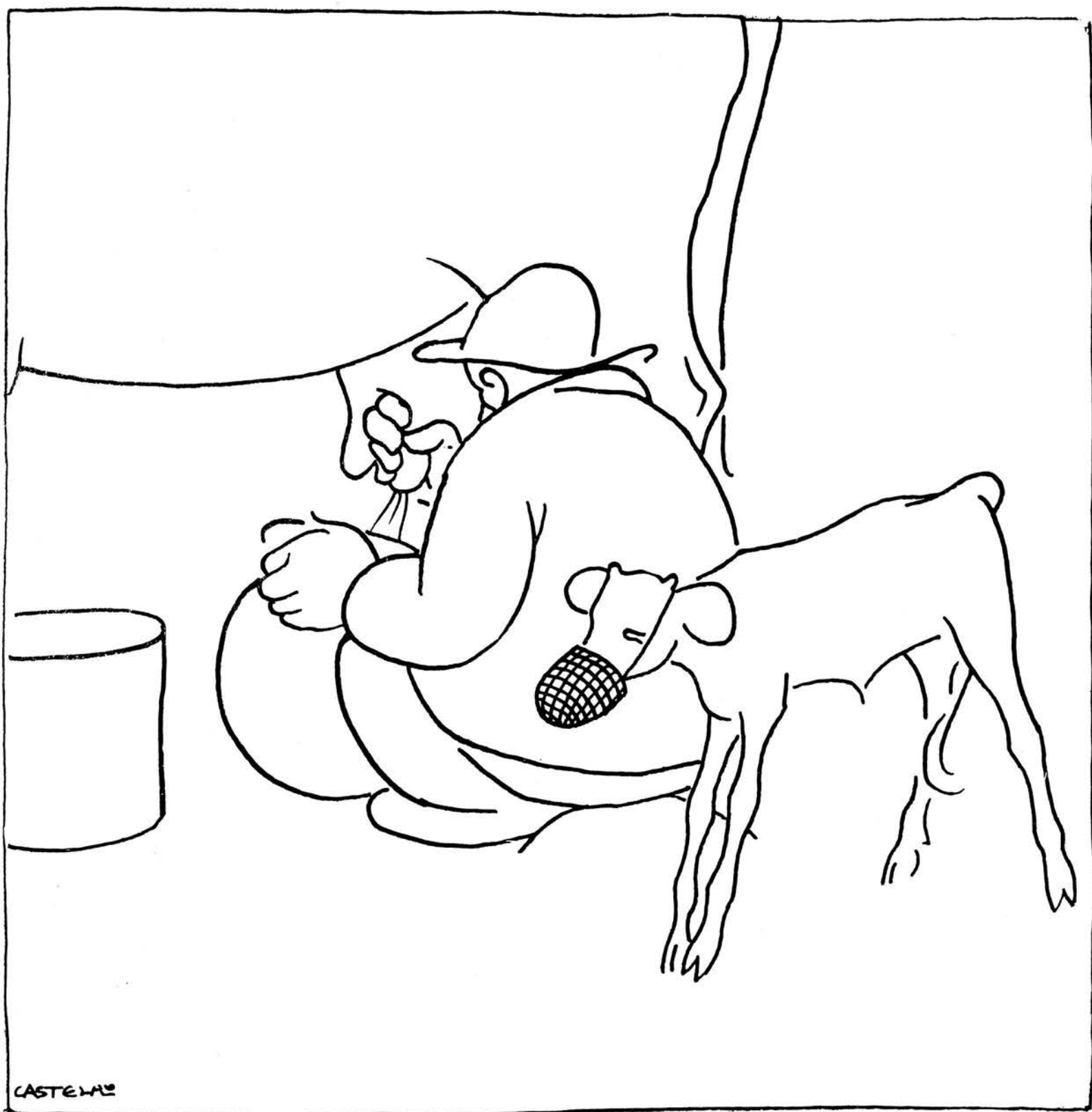
~~¡Coidadiños!... que morde a todos menos ô amo.~~

— ¡Coidadiños!... que morde a todos menos ô amo.

- Non te pónas contr' o cacique!
Se fas unha morte, ¿quén che
salva despois?

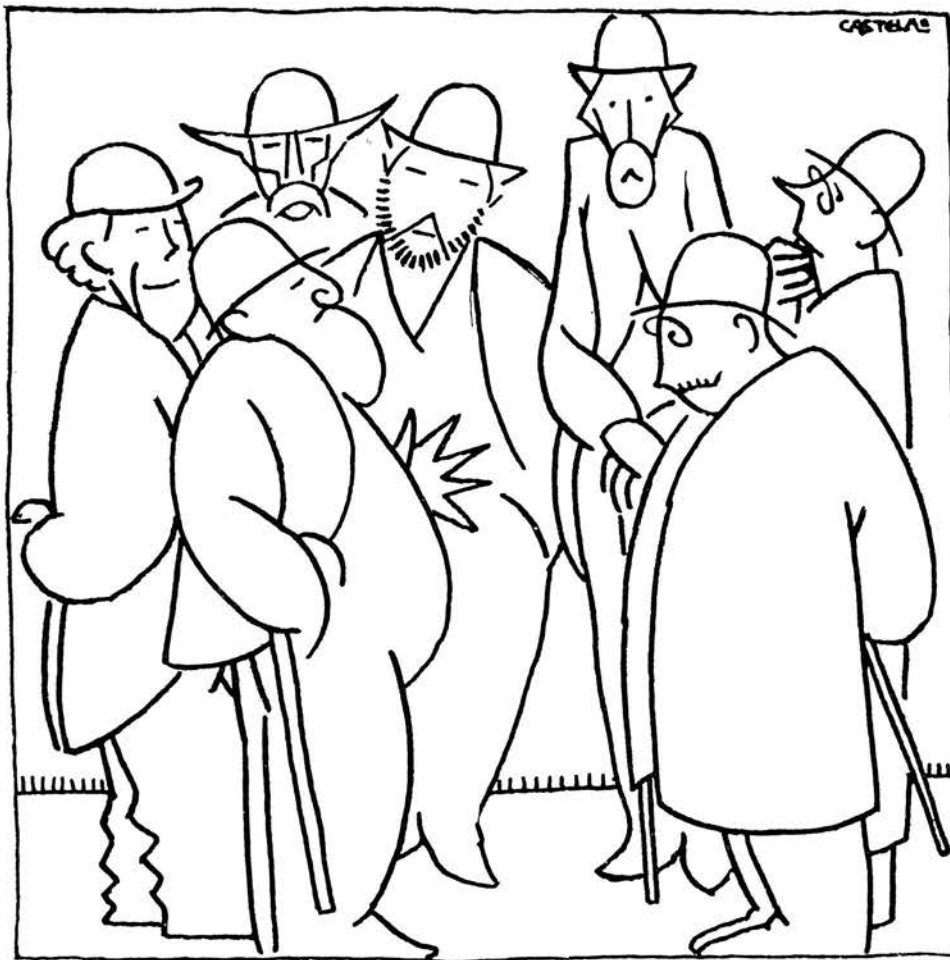

O Puchó - Agora xa sei porqué ~~me~~
~~percebo~~ non me
deixaban mamar a min.

- Eu non teño pra vivir mais que os brazos e a miña ferramenta e non poden embargarme
- Eu non teño mais que os brazos e a miña terra e poden embargarme

— ¡Yo! yo les aseguro que con el
esperanto se arreglaría el mundo.
¡Ni más ni menos!

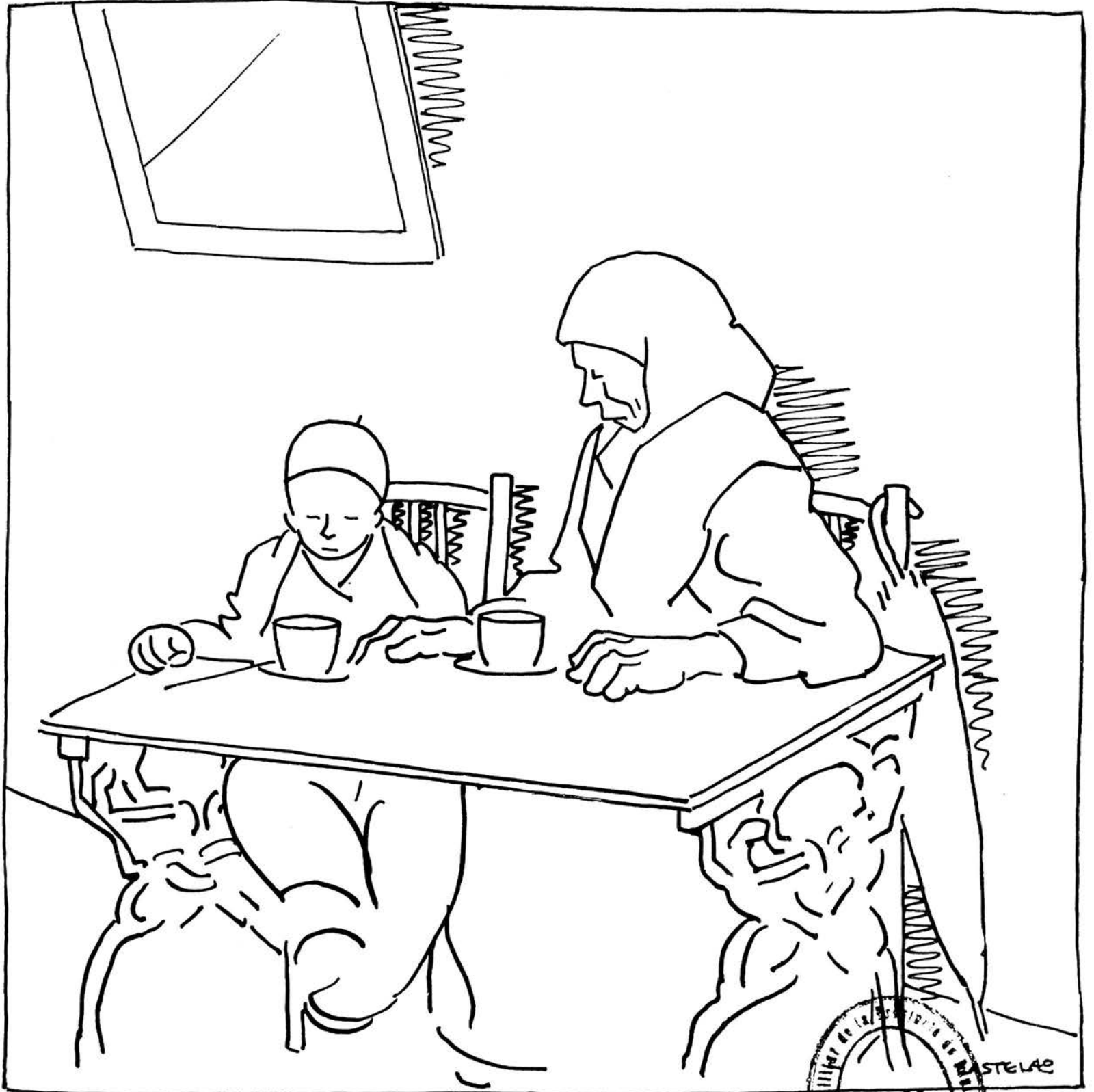
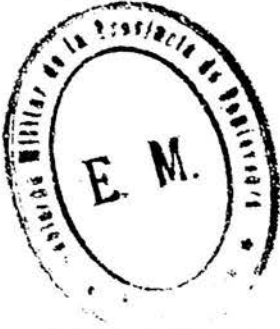
-¿En qué acabará, Señor?

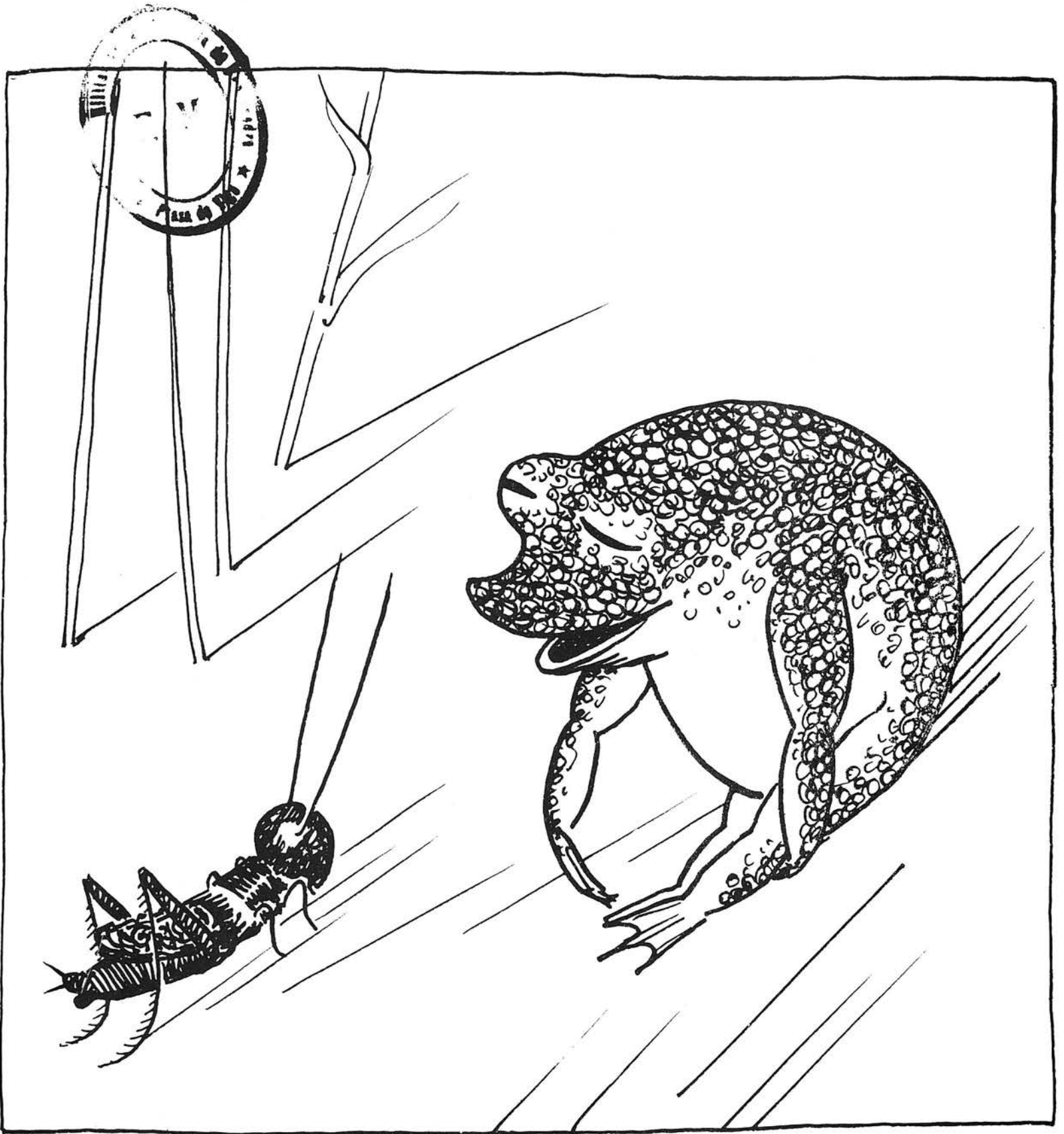

O RATO : — Bos días, compañeiro ; Tardará
moito en chegar o teu xefe ?

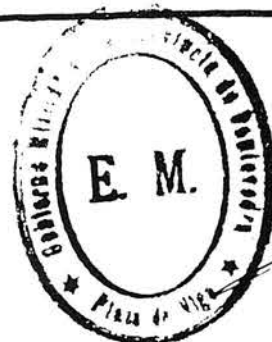
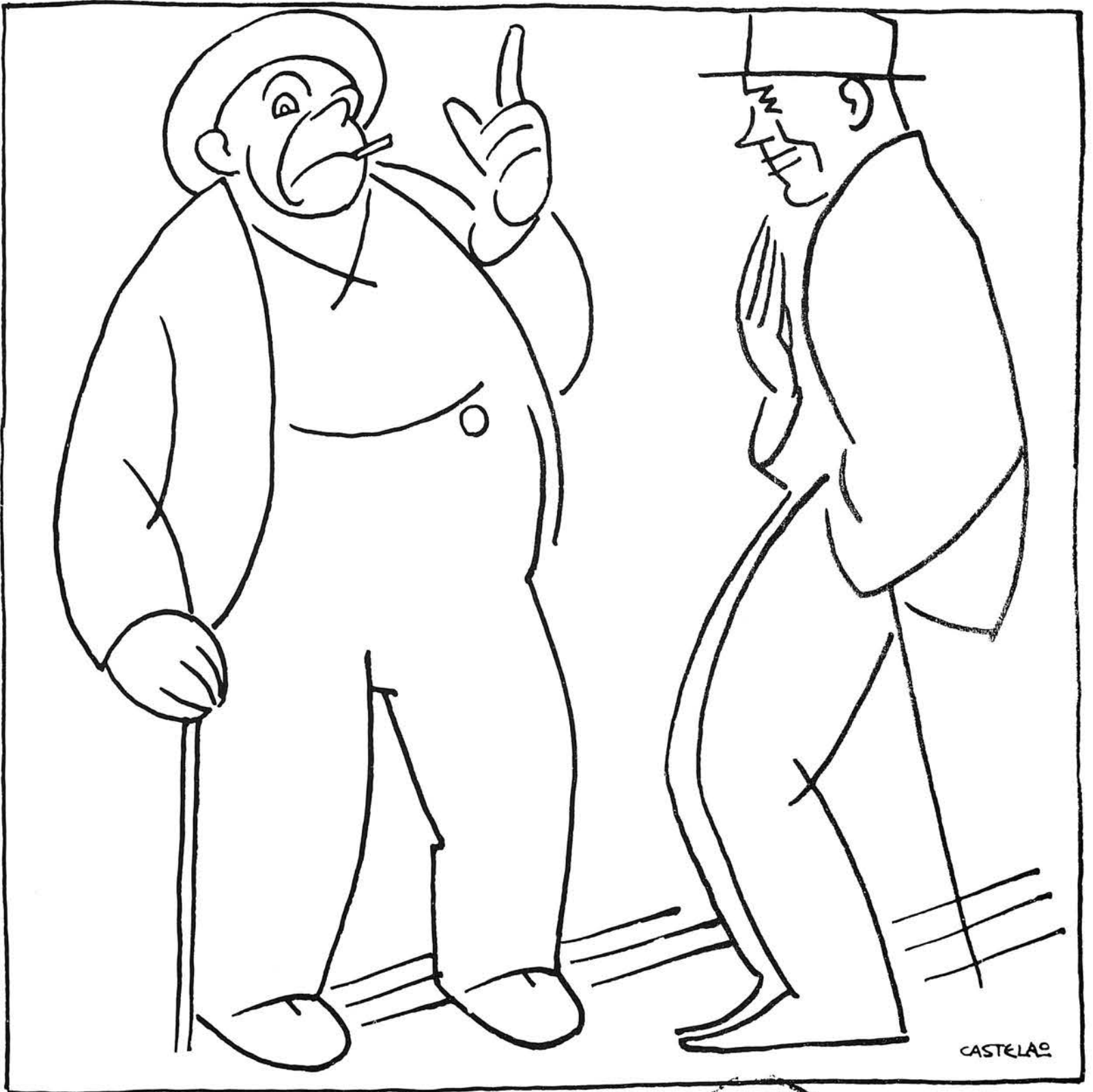

- Toma iste café ¿si? meu meniño, que
custa dous réas.

O SAPO - se fose home xa me parecía
mal que ti dixeses crí. crí de-
cindo en oro, oro

Alfonso Sousa

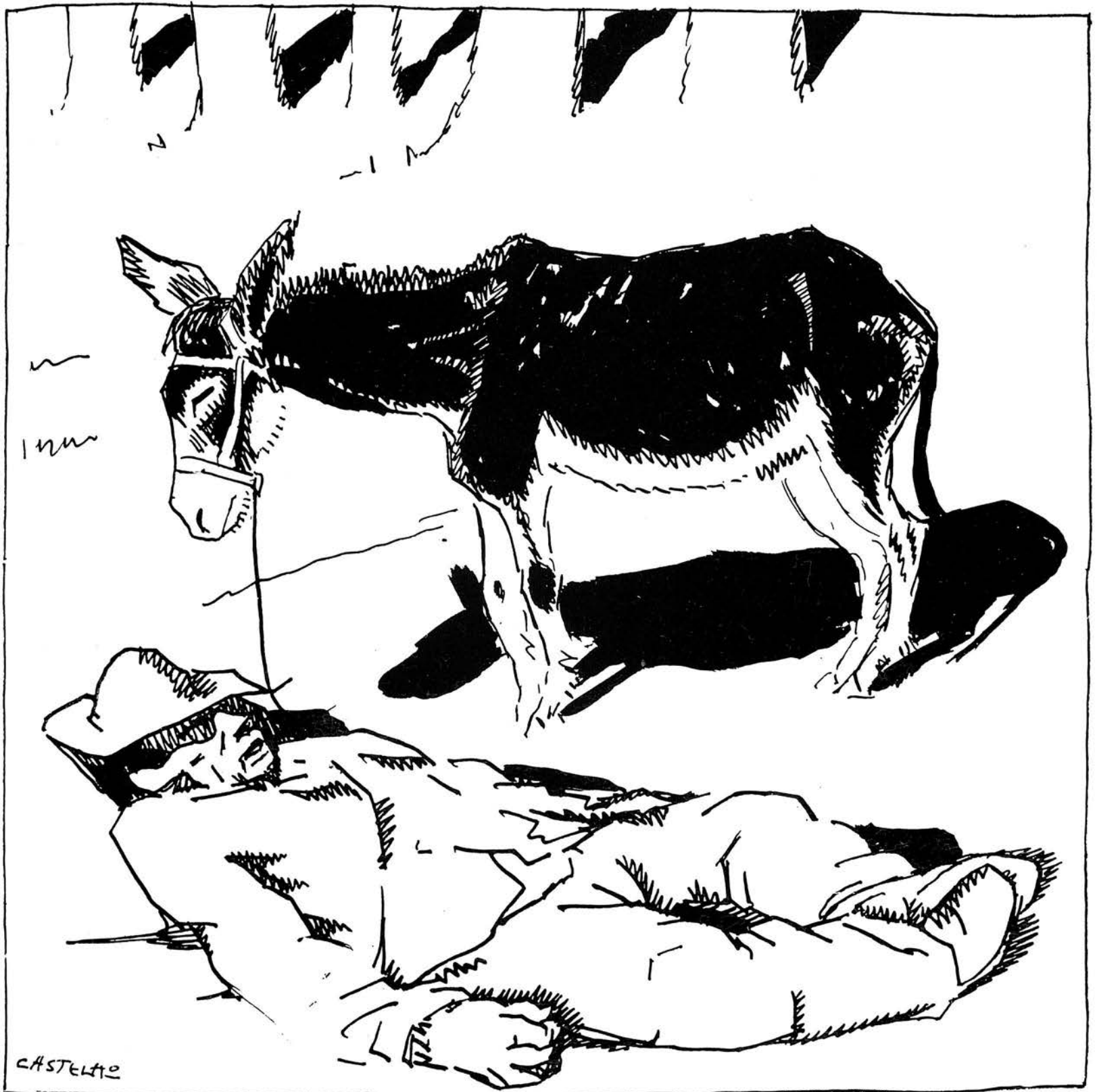

- Hay homes de orden que prestan
atención a los detalles.

- Todas estas son as armas que manepa a injusticia.

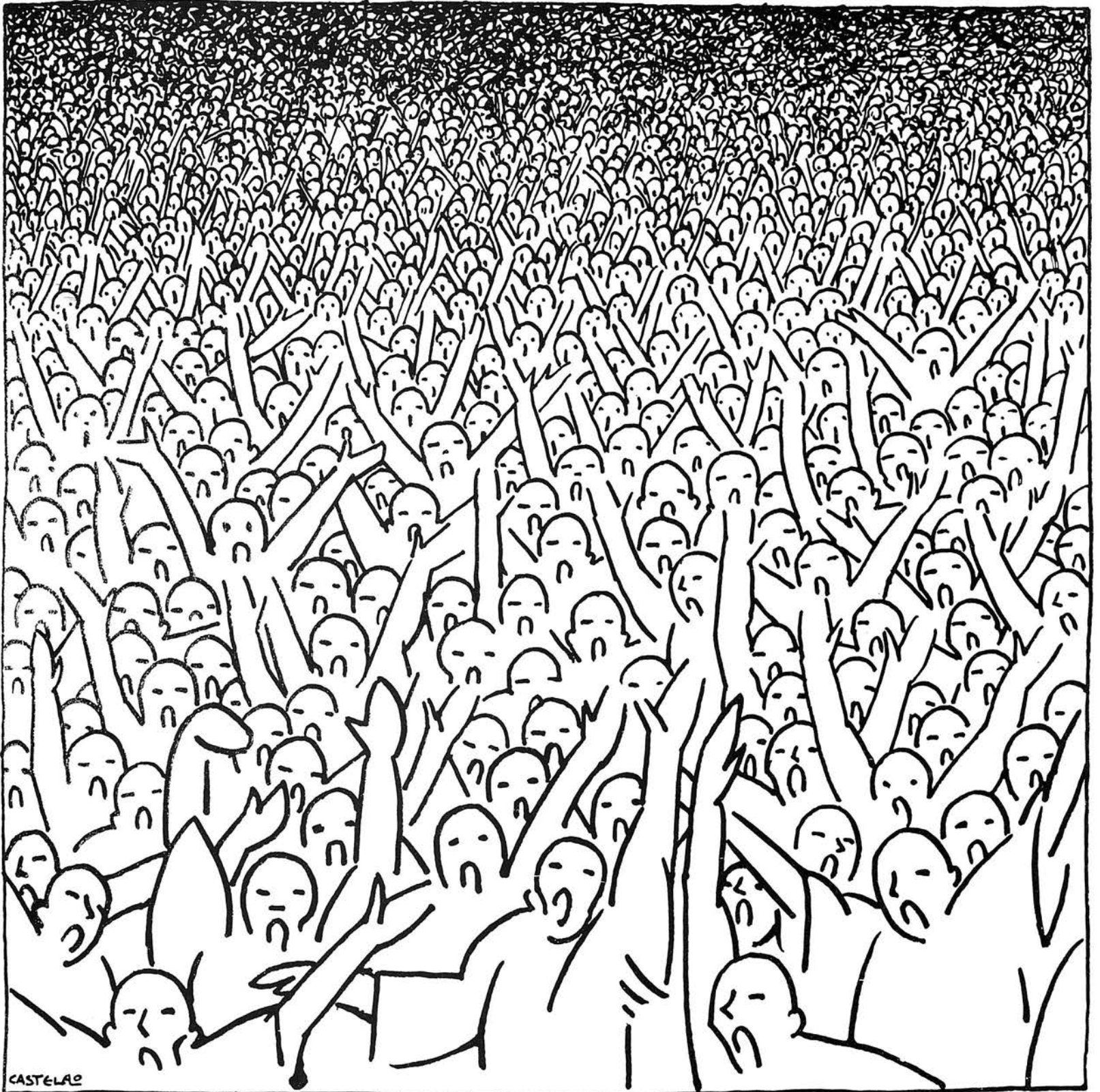
Sendo borracho val máis ter un burro que un automovil...

O CEGO - Cos ollos non é ca que
mais se ve, miña vella.

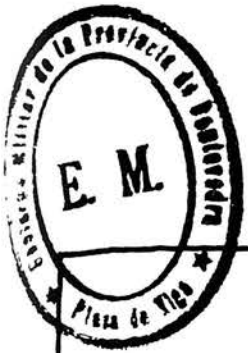

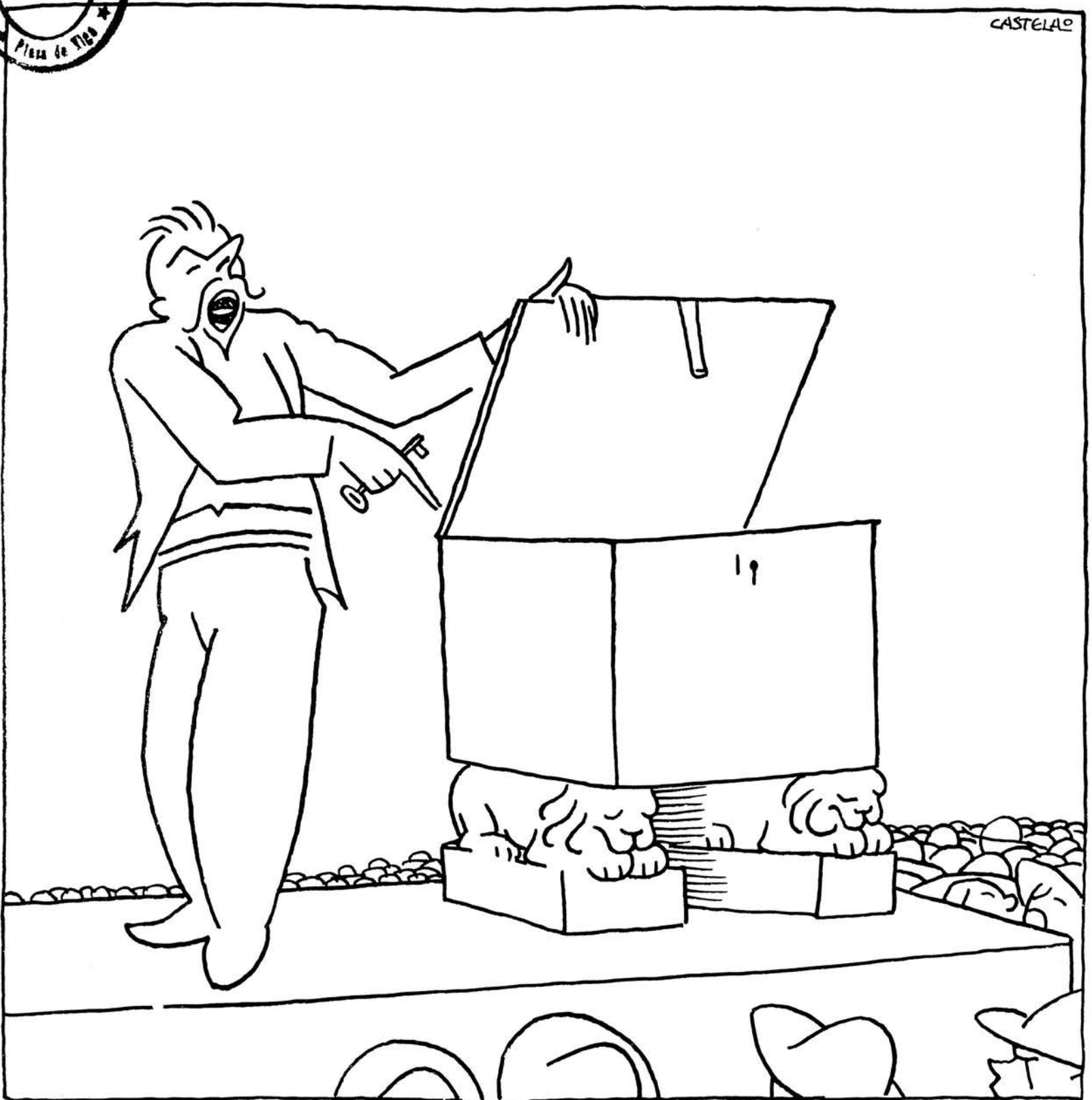
«... e o presidente dípolles : ¿ A cal dos dous queredes que vos solte? E eles dixeron: A Barrabás

S. Mateo, XXVII, 21.

CASTELAO

12-7-924

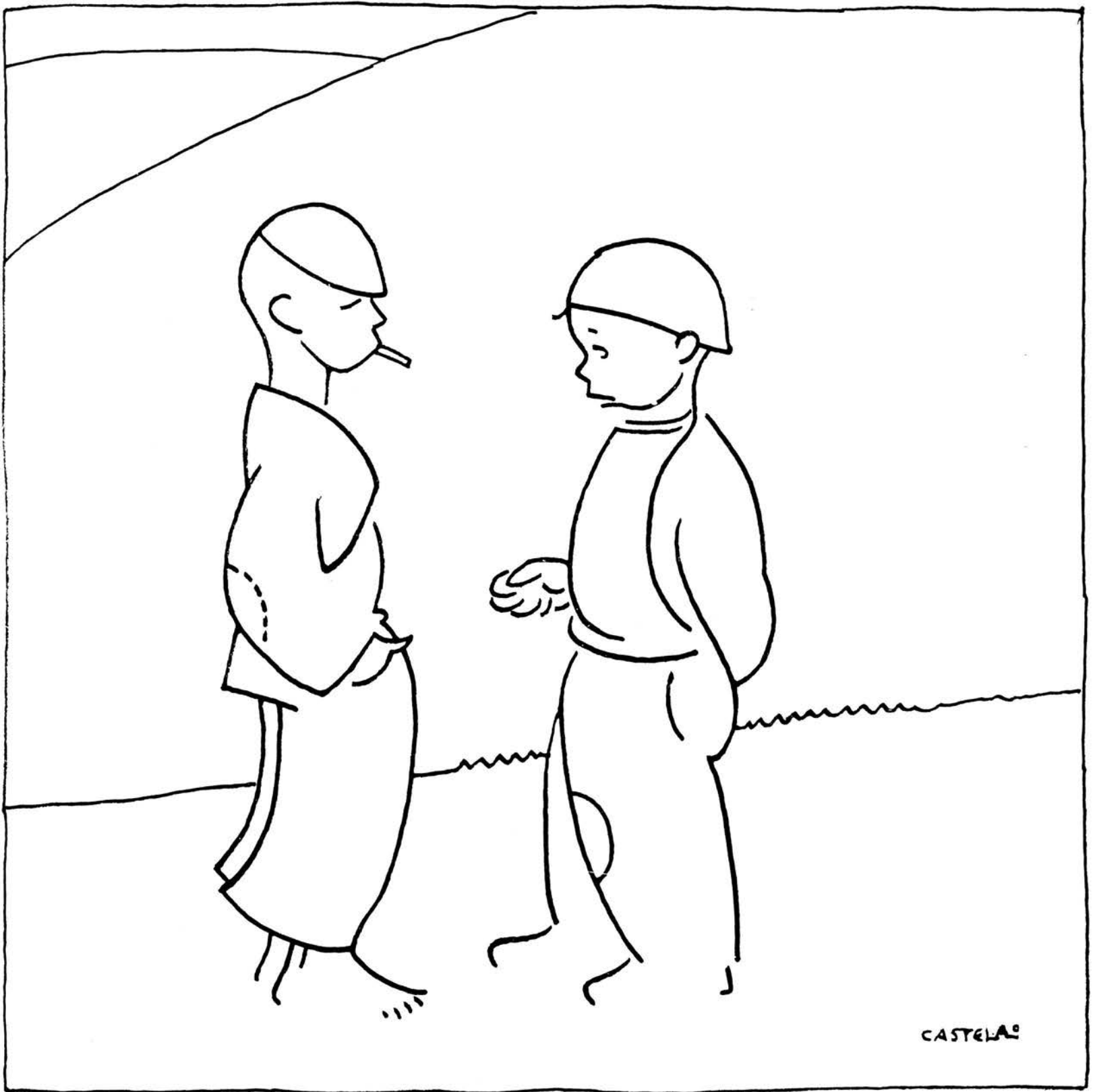
Al Com. E.

Maria Louisa

ESTADISTA - Quando el arca esté llena
teremos ricos

Un LABREGO - ¿E quién vai tel-a chave?

- Dame unha chupada, anda.
- É de chocolate.
- Anque sea

¡Provincios!

- A mi me maltratan, me persiguen,
me injuriam y todo por que ^{soy} cacique.

- ~~Te~~ Xa saberás que aquilo que tiña o cacique non era cón-
cer.

CASTELAO

Calquera lle pon bozal a un can; pero
a un lobo...

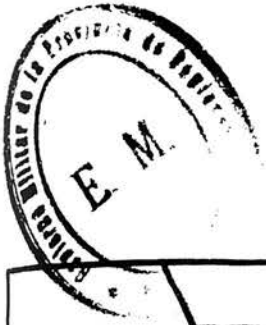

-asegim contan, os disputados ganau
catros mil reais cada mes.
- ¡Como non fiseran outros mal!

Commas de vida

El hombre
Lore Vical

Colección de Arte ABANCA

- También os médicos falan muito das
enfermedás que non se curan

- Pois eu digoche que o cacique
fai cousas que non-as faceria
Dios
- Dios, non.

- Que V. lo pase bien, señor Xan
- ¡Adios!... Don Fulano

- Aquelles "homes de orden" e aquelas "forzas vivas" onde están?
- Na cadea...

- Pol-o que din os diarios alá xa
non hay canquismo.
- Vaites, vaites.

A Caridade por Castelao

- Non veñas á pedir máis á miña porta
- E pois logo a ver cando vai voste á pedir á miña

Ay criadas

por Castelo

- Este ano fun de colcha ô baile
- Ay, pois eu fun de sala

- ¿Quién é o parvo que pensa en reformar a Constitución? ¡Borrachona, pelica, destragadora! Por algo te chaman a Constitución...

- Non estudies. Faite político
e podes chegar a Ministro
de Instrucción pública...

ANCIANOS DESAMPARADOS

Ja, ja, ja.

TENORIO 1º - ¿Teremos algún fillo n'este Asilo?

TENORIO 2º - Non te bulres, porque podes ~~ter~~
ter ahí teu pai... sen sabel-o.

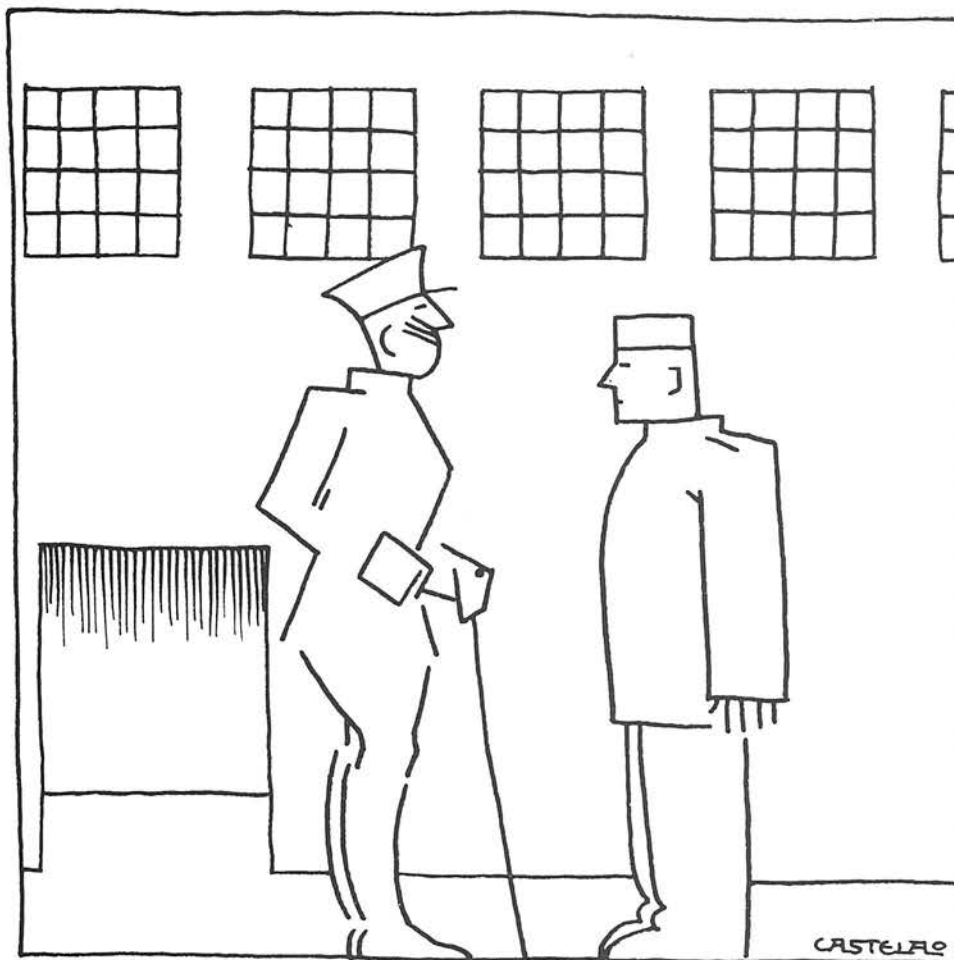

~~Mucho~~ - Don Fulano ten feito
moitas; pero for ben cas-
tigado.
- Como que foron á cadea
moitos amigos seus.

— Deixa que os recibos da contribución non han faltar, non.

- ¿Quién debe ser tu enemigo?
- El cacique

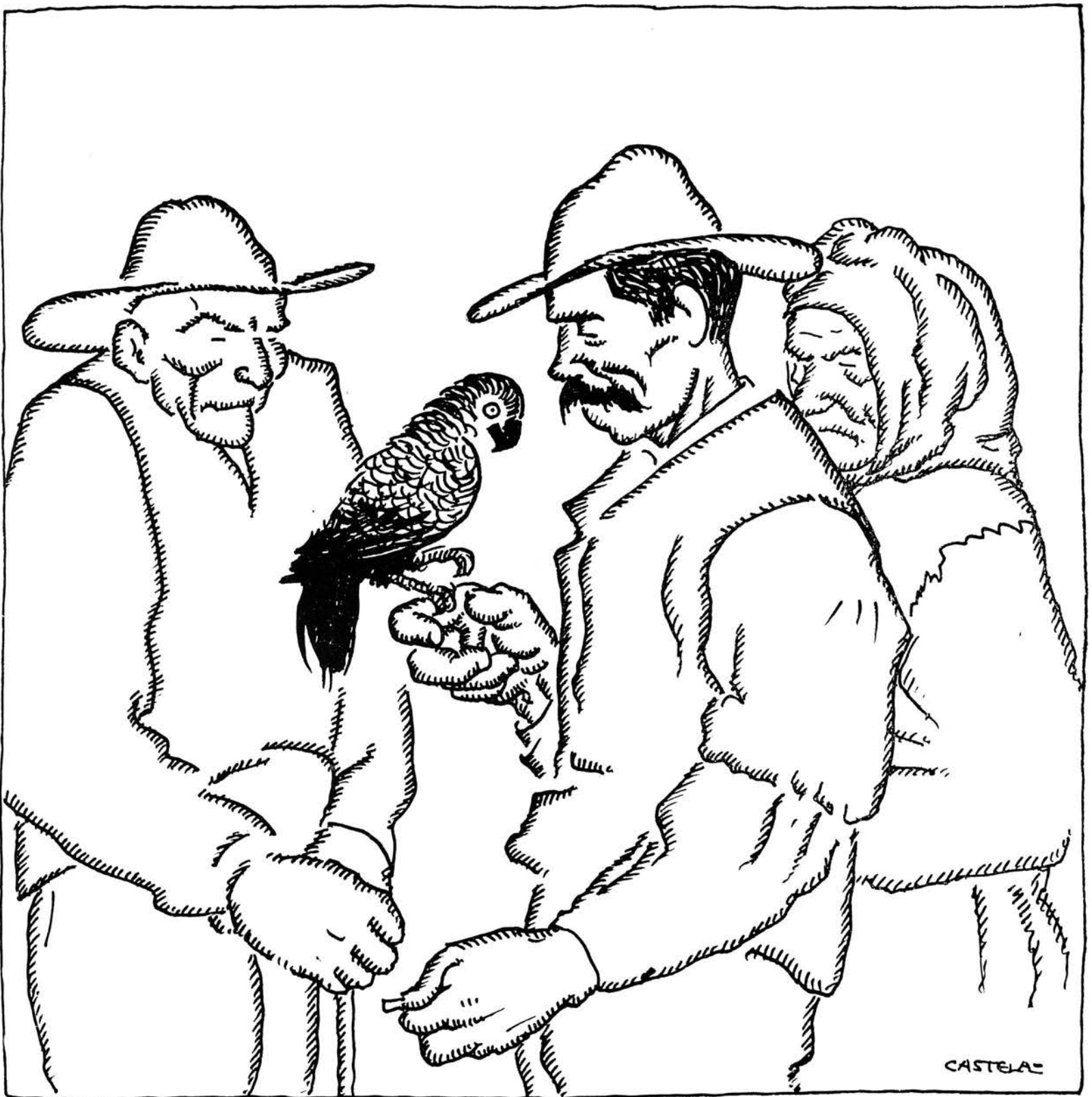

- Pois eu hoje nin tomei chourizo
nin vermicé... nin nada.

- Axudame, ti, que me cayo

O loro :- Señores diputados, señores di-
putados....

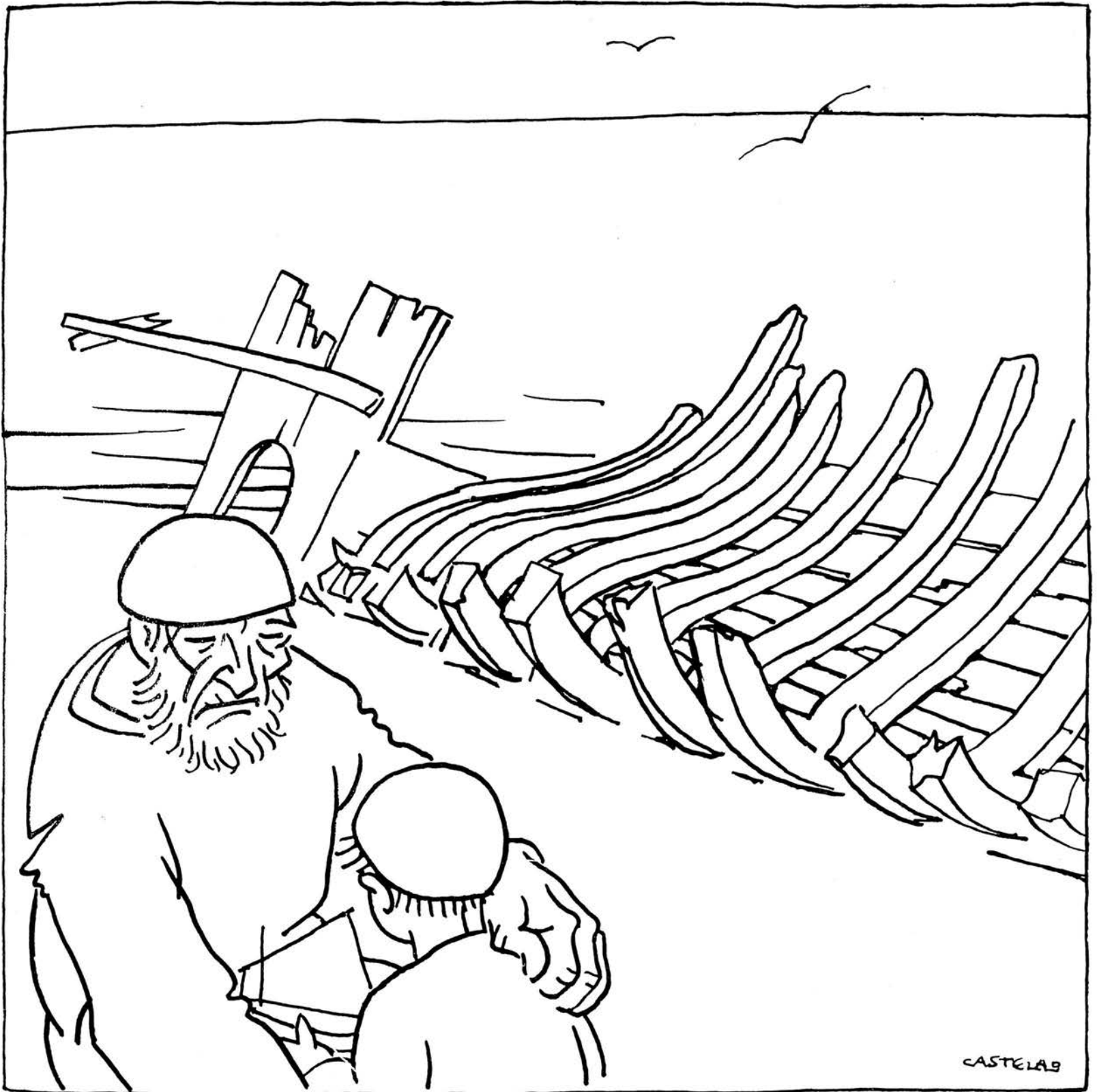
~~Eu non lle teño medo a nada~~

- Cando foi da revolución eu non tiñen medo ningún e iso que non tiña máis que un ano e medio.
- ¡Que valente!

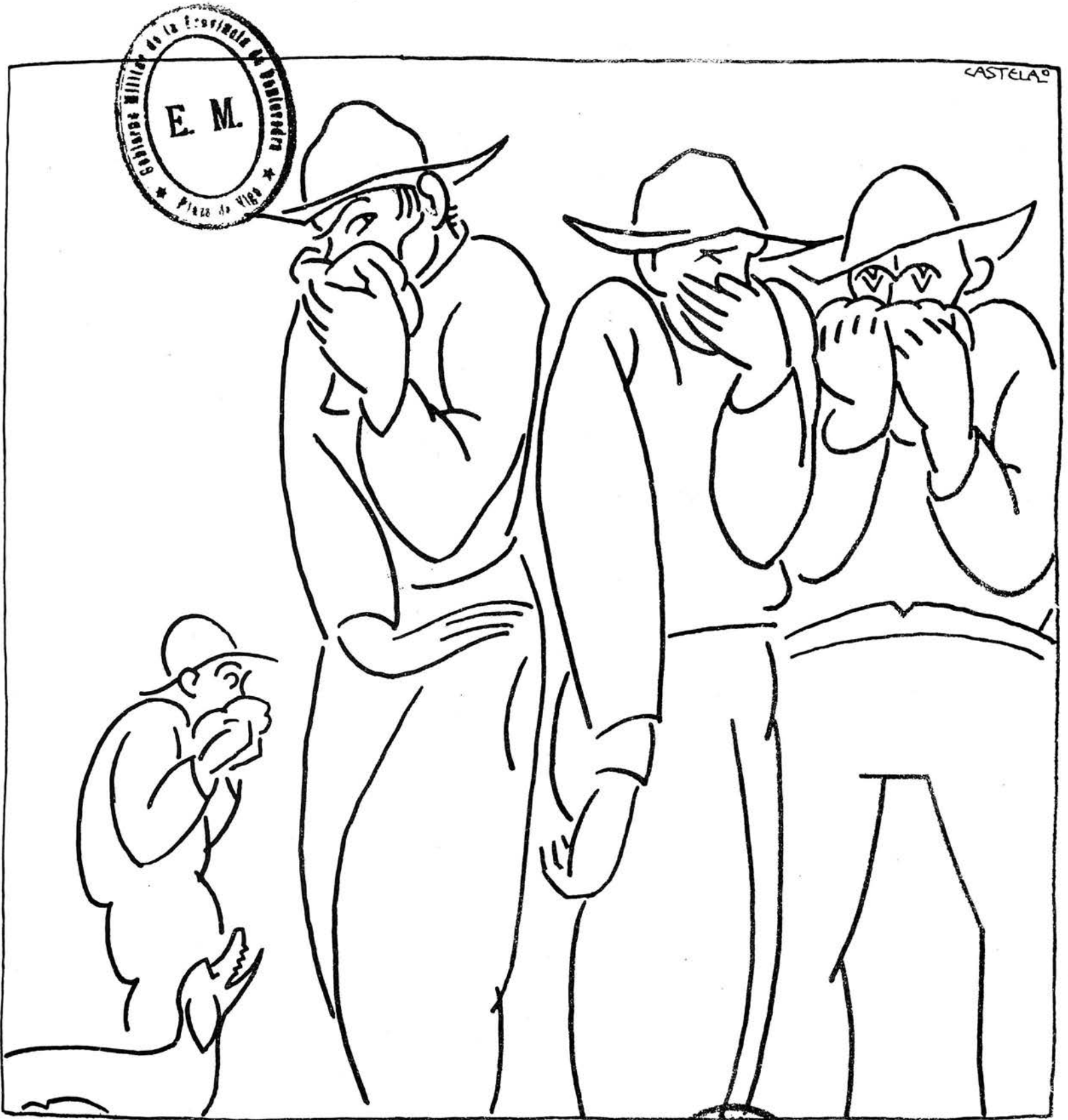

En moitos casos a caricatura non é tan
cruel como o retrato.

- Non hay homes de ciencia e os
homes d'experiencia ~~non nos fan caso.~~
~~non nos fan caso.~~

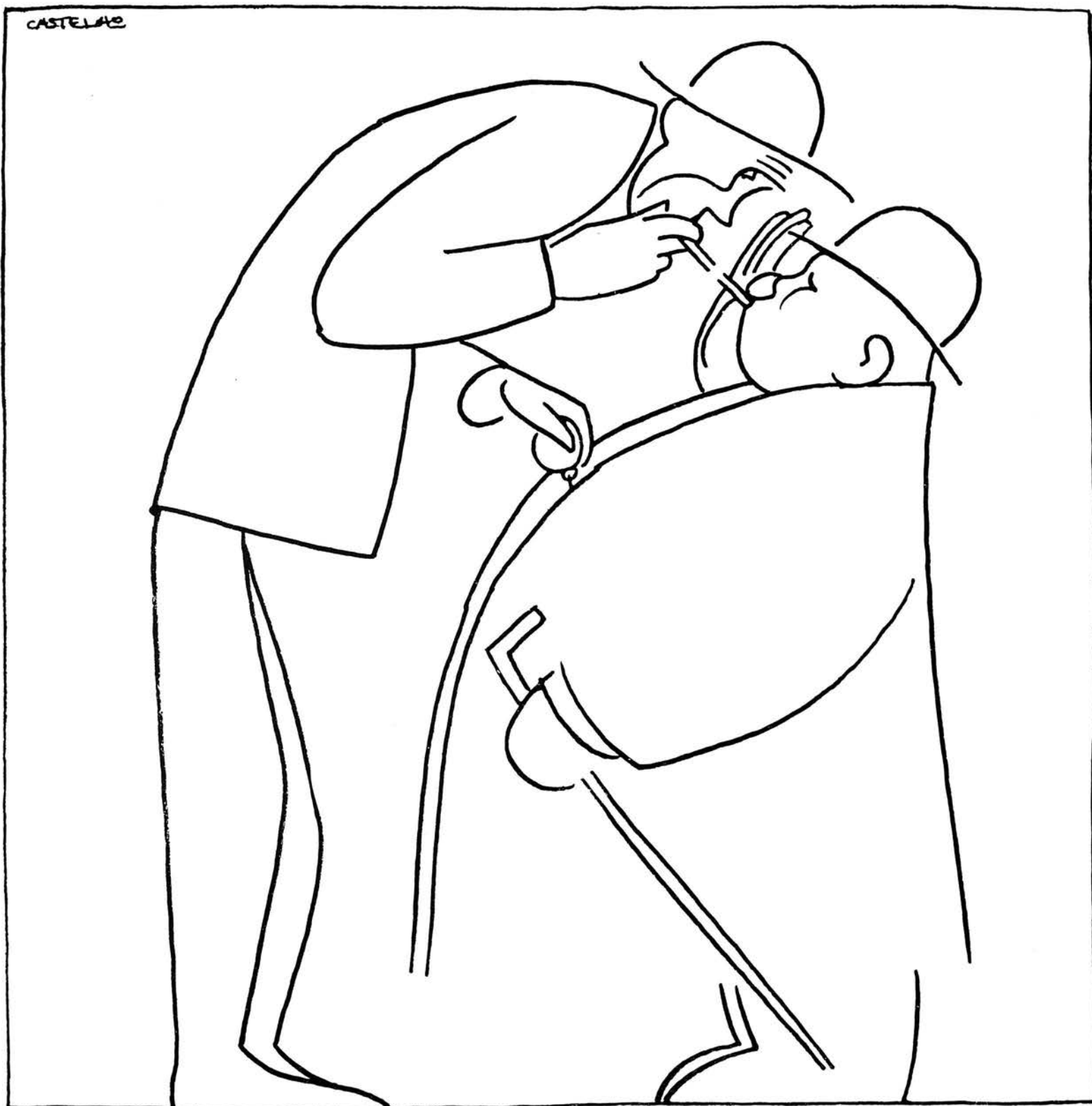
19-6-724
N. Com. E.

Radio Loma

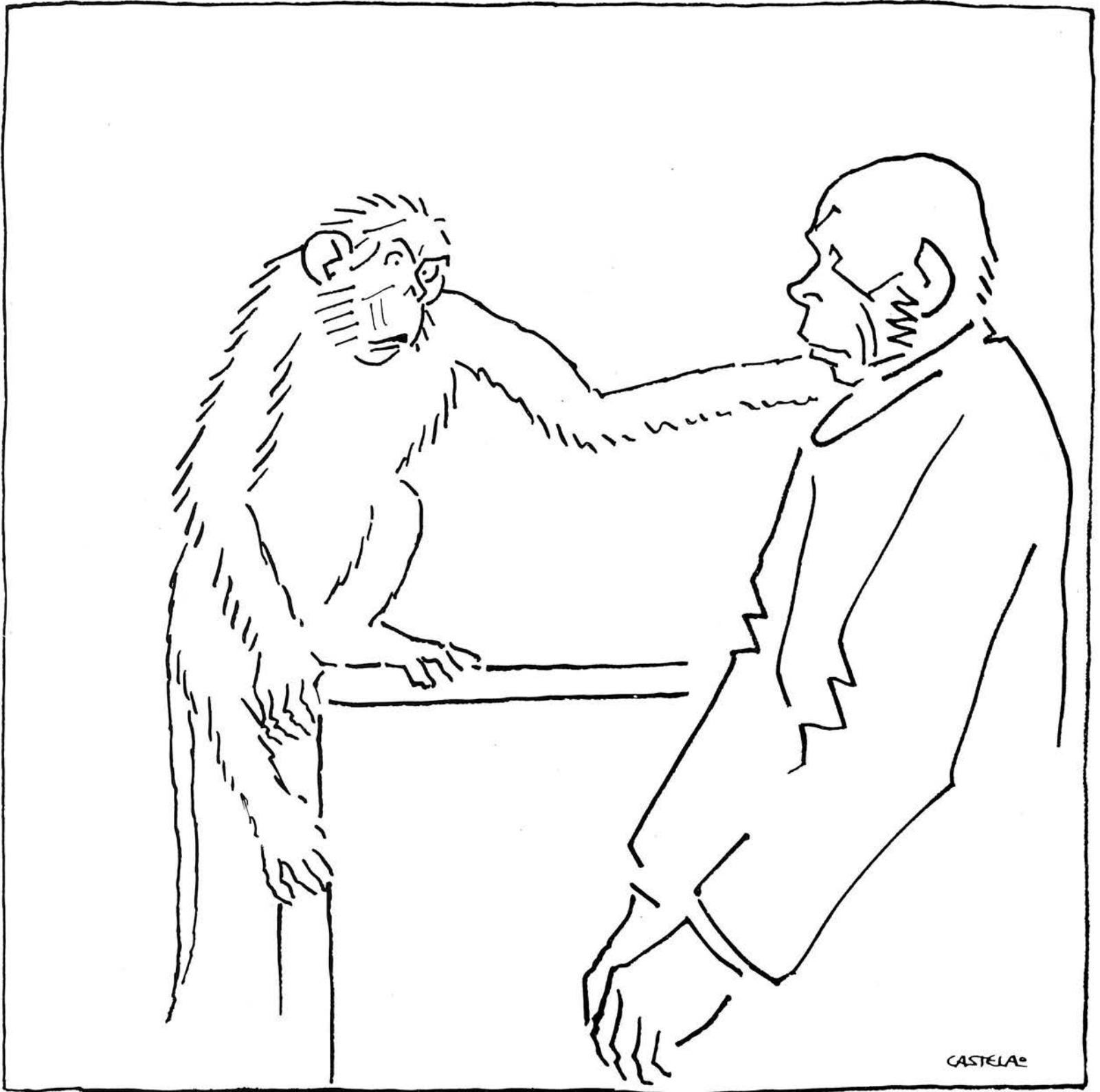
— ¡Uf! ¡como cheira a difunto!

Non hay outra maneira de sacarlle algo ós vivos.

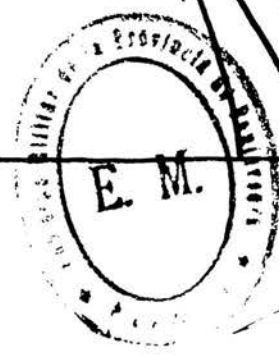
O MONO - Si queres seguir sendo home
non imites á ningúen...

CASTELAO

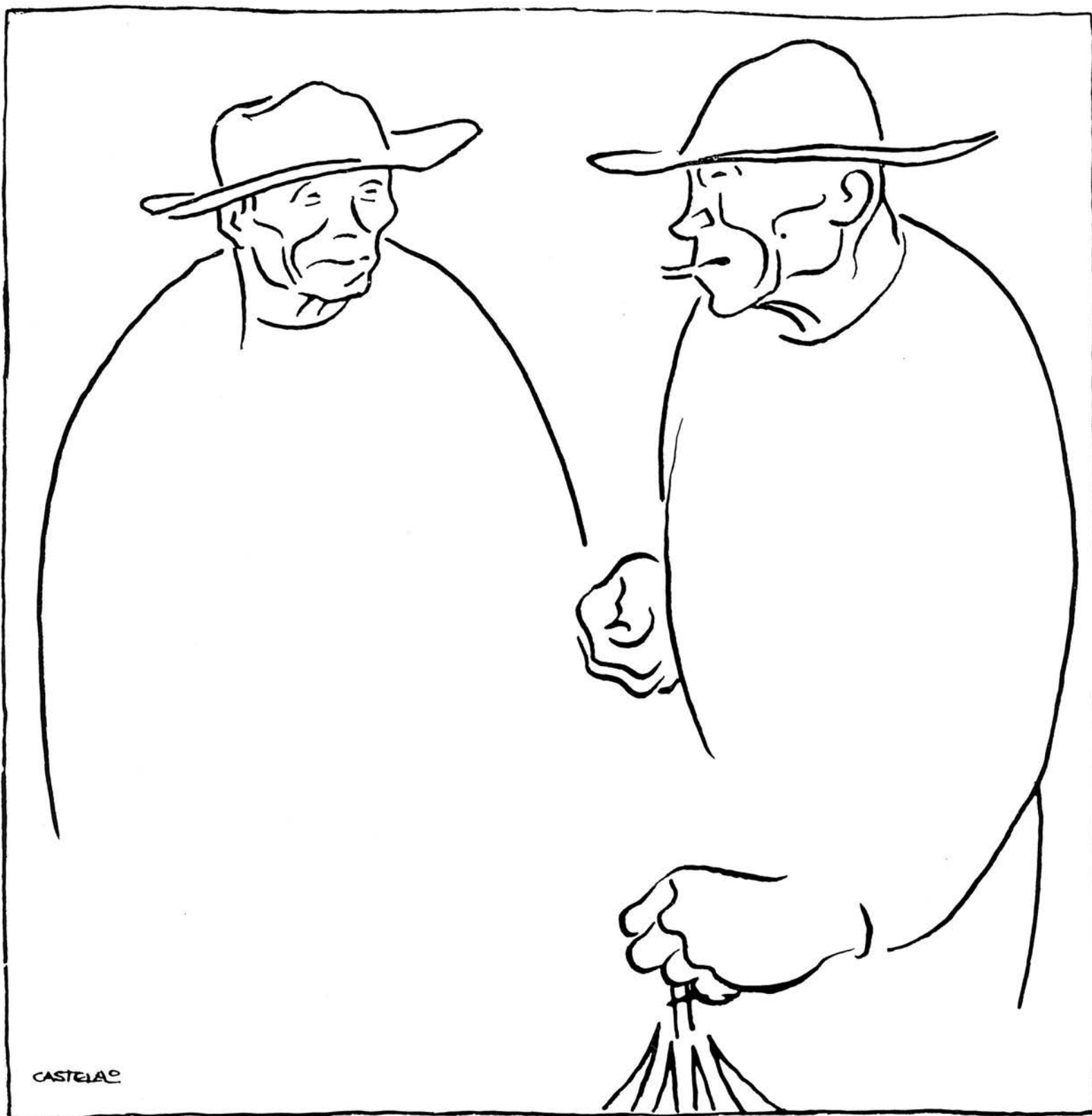

Os fulanistas esperan por Don Fulano

[Handwritten signature]

CASTELAO

- ¿E logo? -

- Xa ves; ~~me~~ mepan por min e teño que decir que chove.

duro mepan díxase fau aguas

Ten razón

— Pues mire V., amigo Funqueiriño, no tengo inconveniente en proclamarme azeario. Eso no compromete a nada.

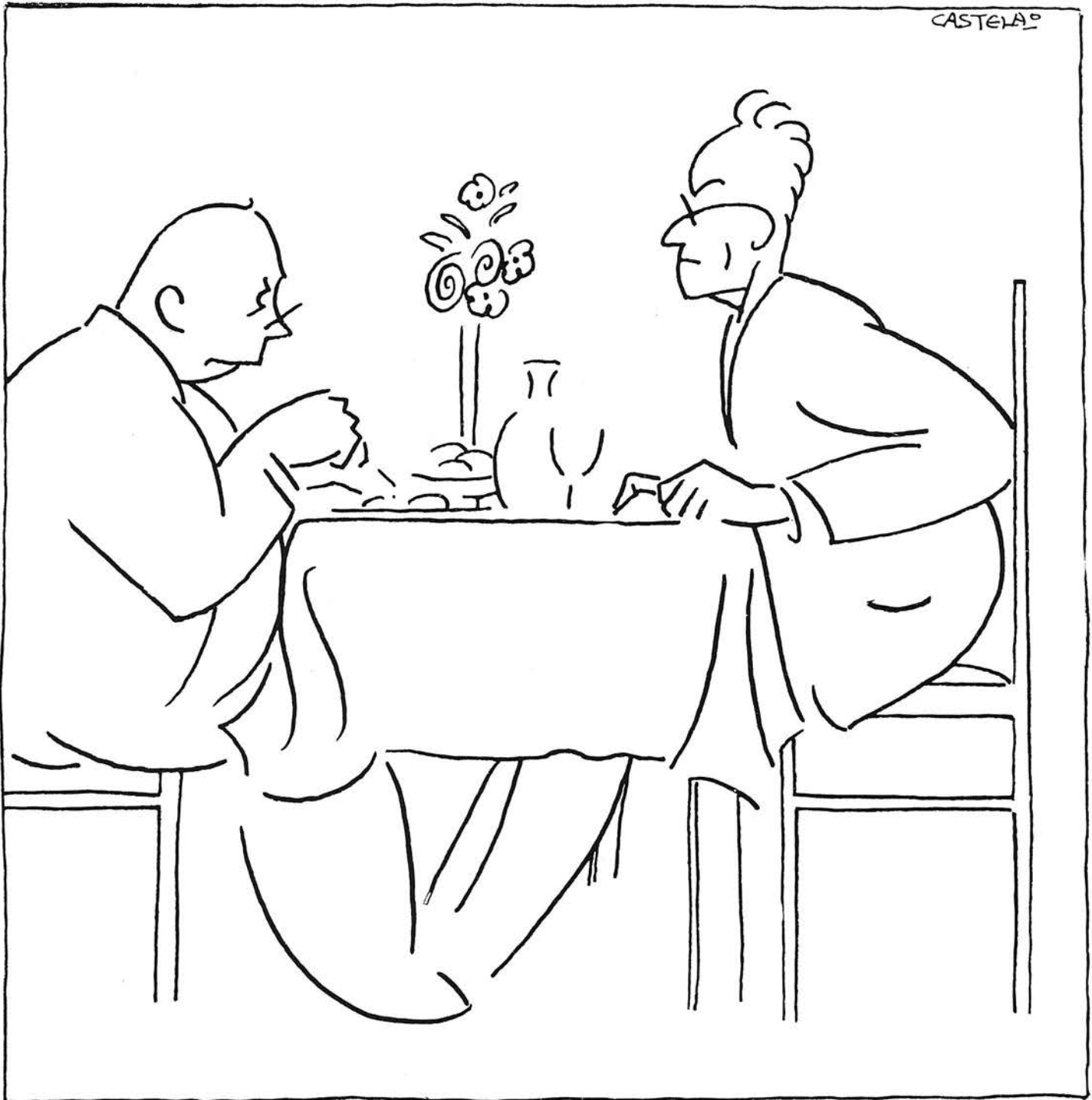

Por ter máis semellanza c'un porco nin tansiquera sabe que ha de ^{morrex} morrex

~~Olla d'as mulleres felices nas
 porcos porcos porcos nas mulleres
 porcos nas mulleres
 porcos nas mulleres porcos nas mulleres
 porcos nas mulleres porcos nas mulleres~~

-;Vendiche ben a vaca?
-;Vendin; pero ainda non me chega
pra librarme da xusticia.

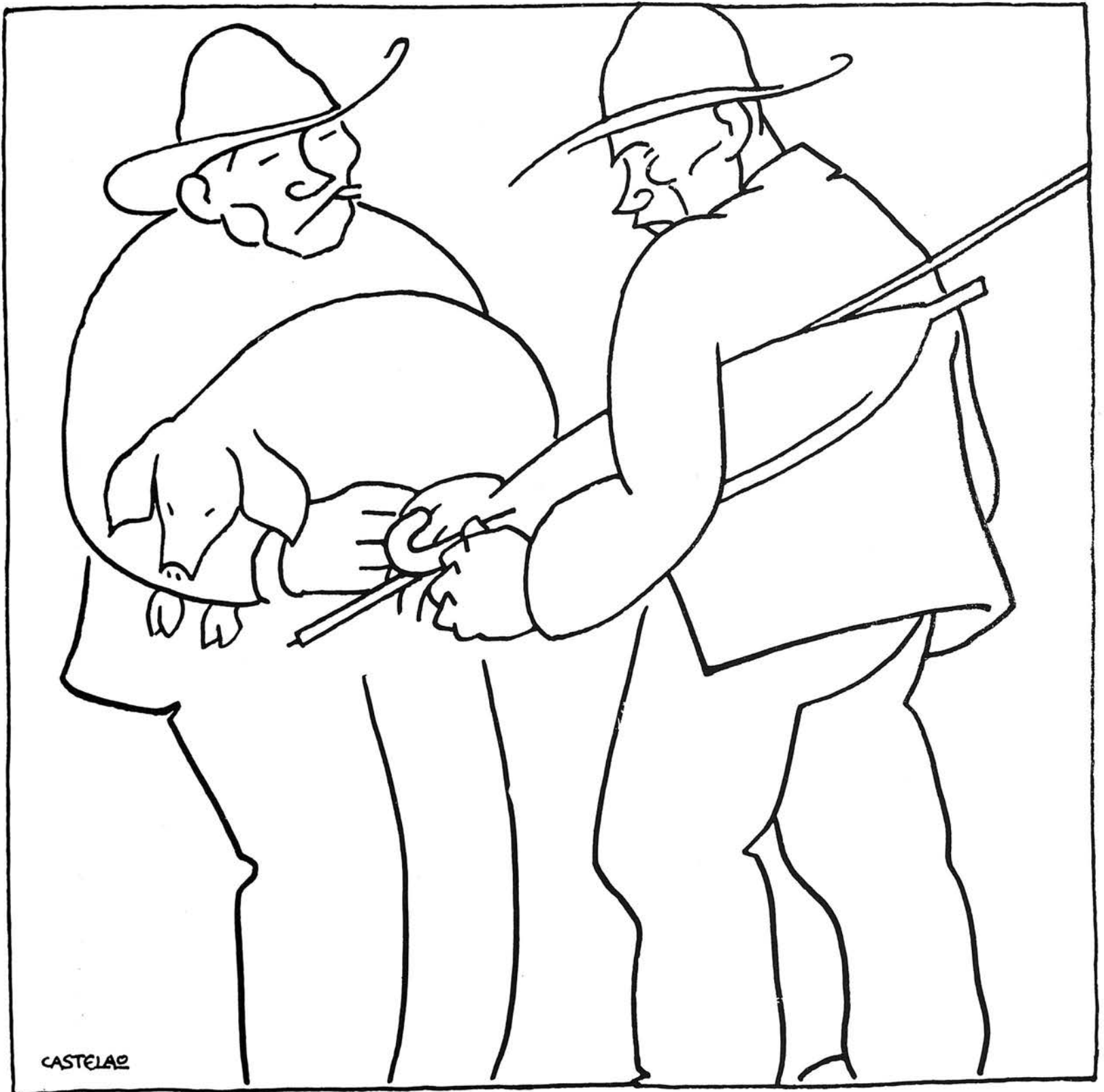
- ~~Yo soy republicano~~
- ~~¿Por qué estás tan joven?~~
~~¿Por qué?~~
- Yo soy republicano
- ¡Caramba! Pues entonces no es
¡tan joven como parece.

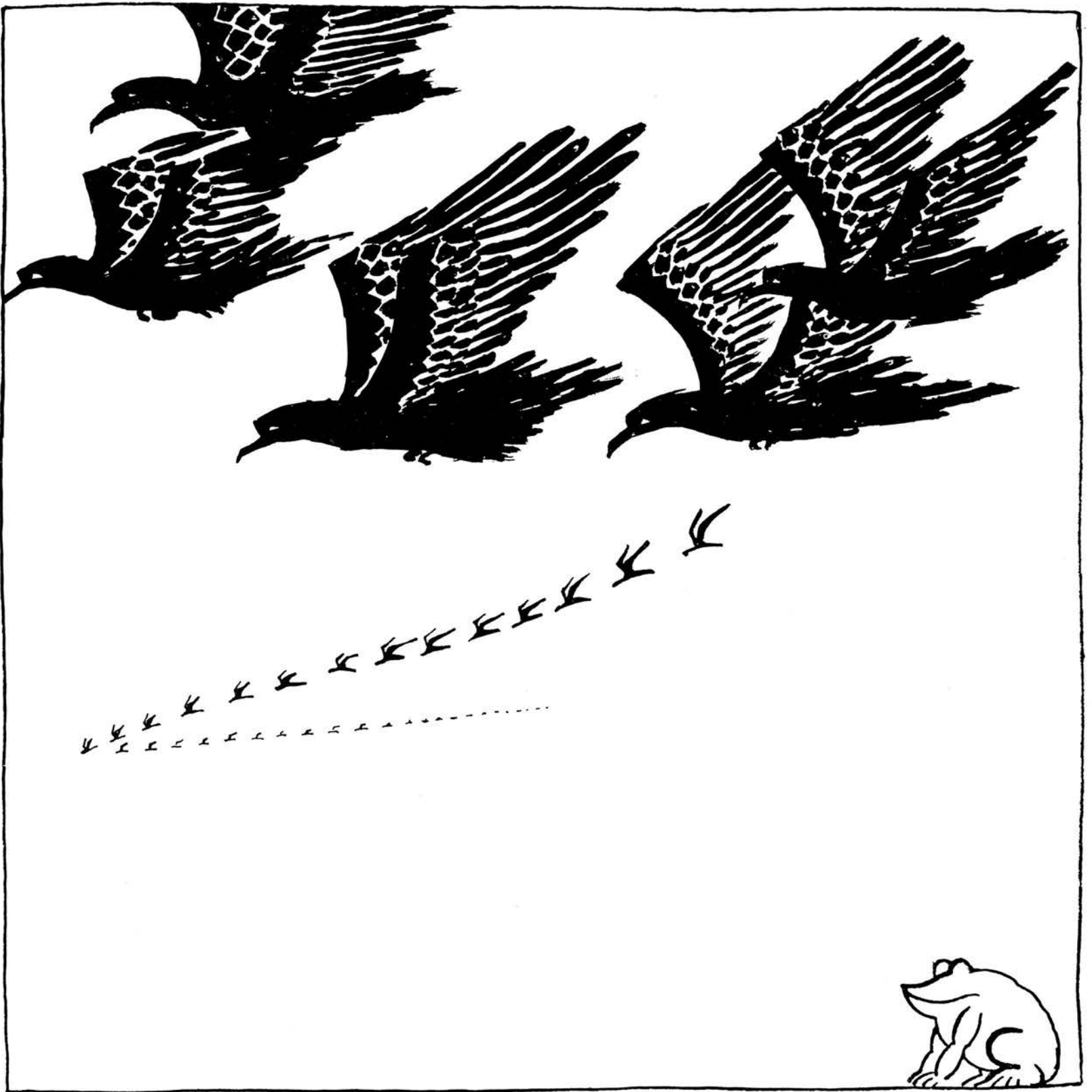

~~Con estas asesínase e aínda se venden nas tendas.~~

- Non son ferramentas; son armas que se venden para asesinar.

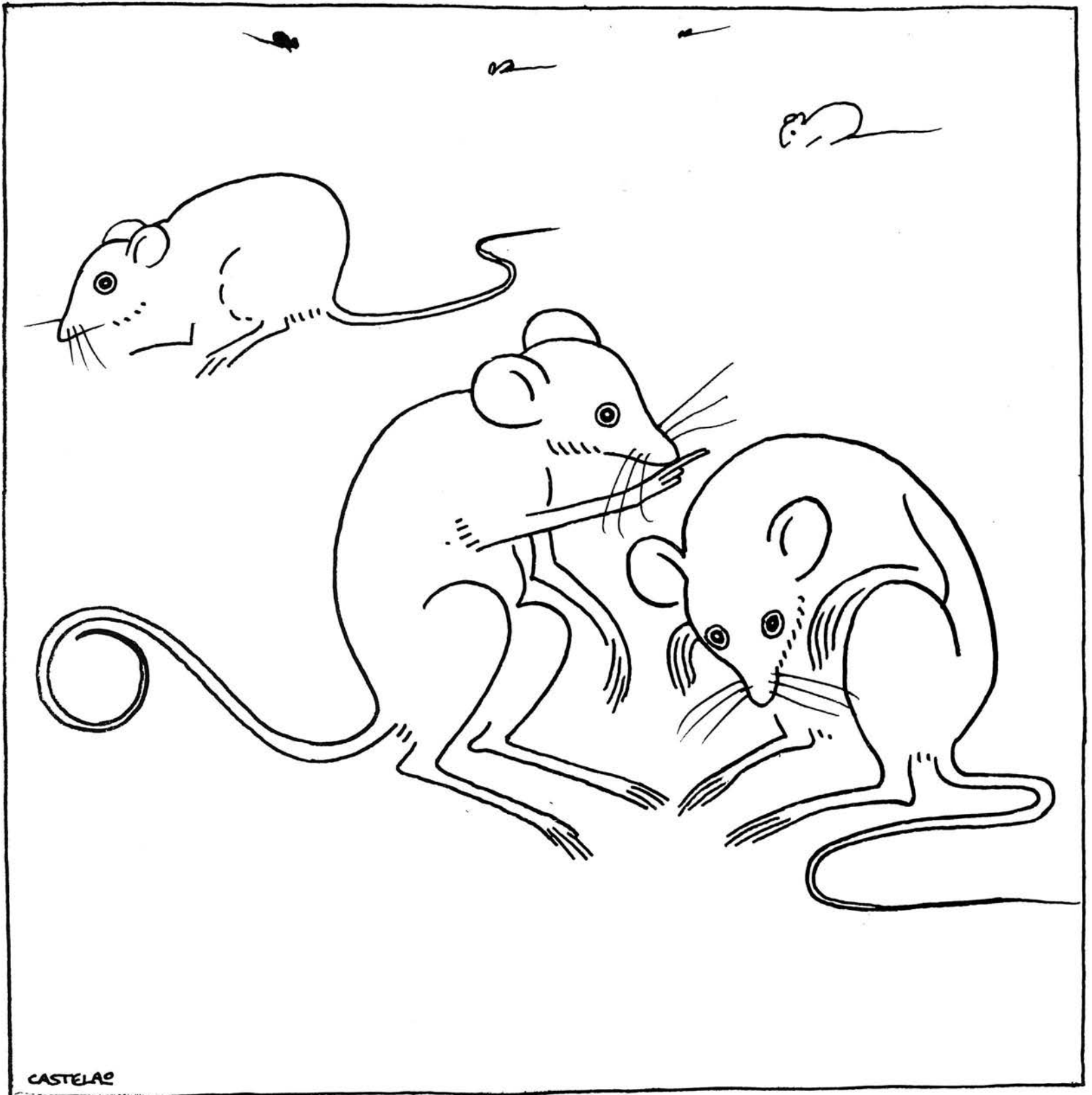

- Primeiro dáslle boa vida e despois
mátalo e cómel-o.
- ¿Ti qué qués? Cousas da vida...

© SAPO — Se tuise poder convertir
ise paxaros en sapos

- Os gatos tamen comen queixo

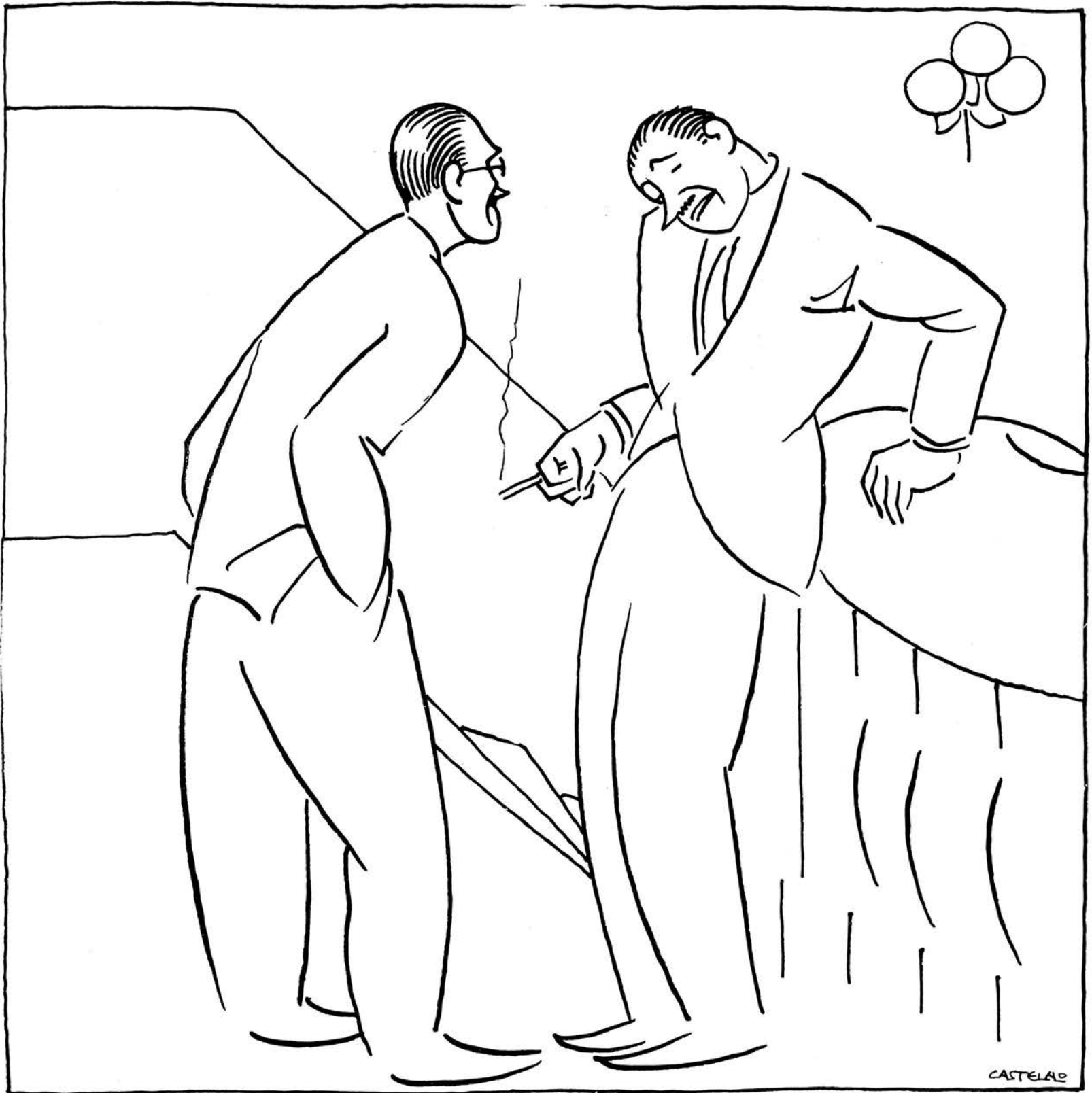
Um bebedor do país - Esa nin é borrachera nin é nada...

Comentarios

- En di'goche que Gasset vay convertil-a
ria n'un pantano.

- Usted puede ser socio, ¡no faltaba más!, pero no puede traer a su familia a los bailes.
- ~~Gracias~~ Muchísimas gracias, amigo mío.

- Ten pai e mail-o meu están
a mal desde que foi iso das
eleccións...

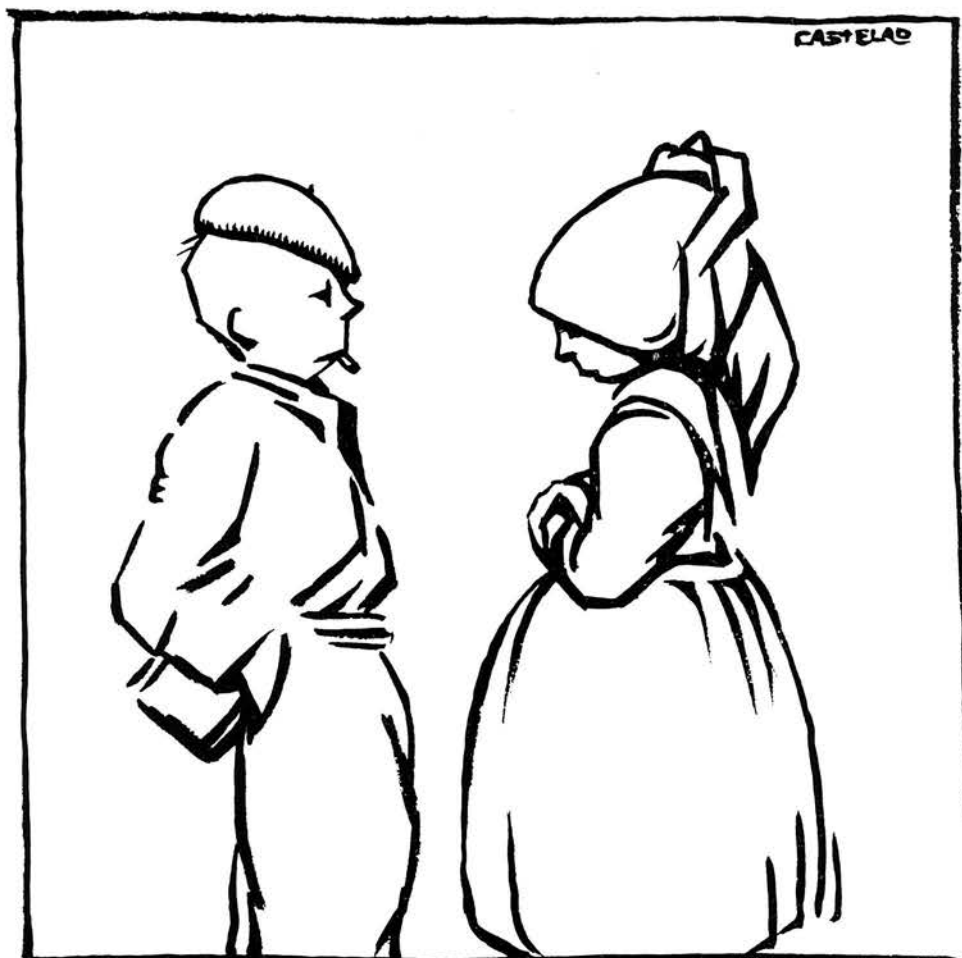
~~Estos estudian para escribir~~
~~En un momento escriben libros~~
~~Estudian para escribir~~

- En estudio pra vos redimir
- ¿E o qué escriben os libros tamén estudiau nos libros?

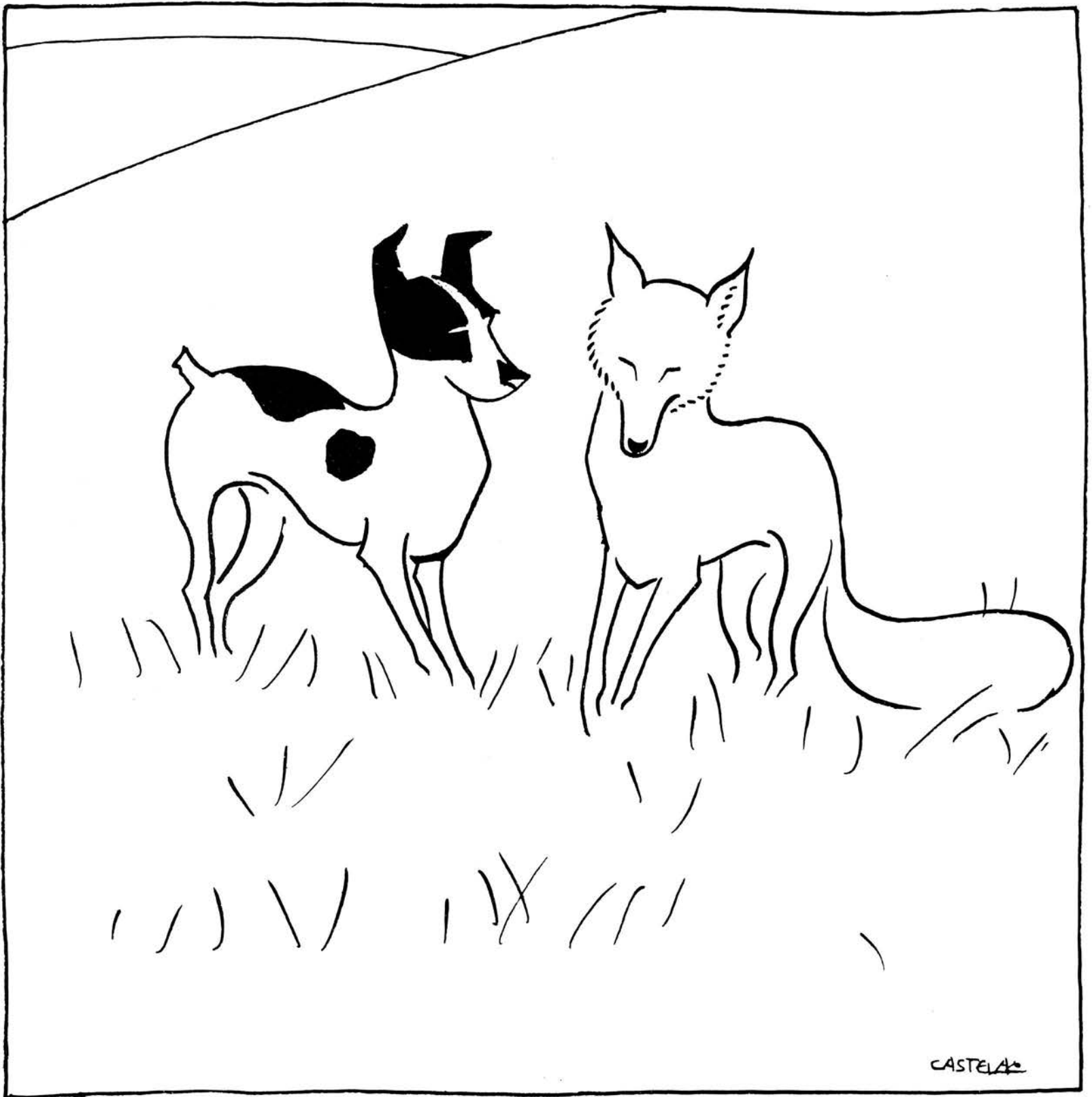

- El cine ya no es para nosotros, que ya
estamos casados y viejos...

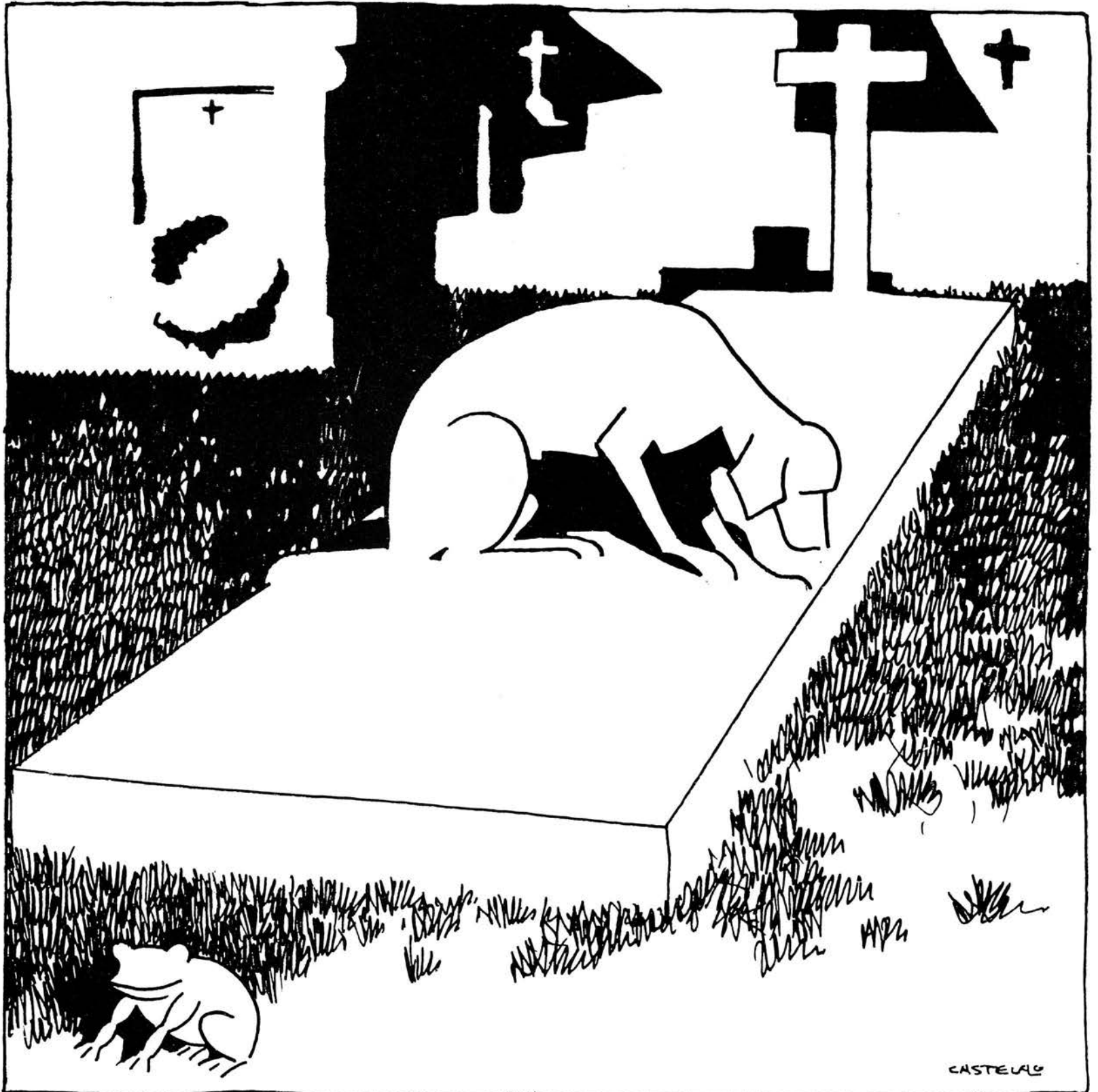

- ¿E logo non queres traballar?
- Xa lle dixen á meu pai que me compre un acordeón.

O CAN - Domesticate, hom, e verás
que vida mais regalada
O RAPOSO - Non che nacim pra can

○ SAPO — ¡ainda hay cans! ¡ainda hay cans!

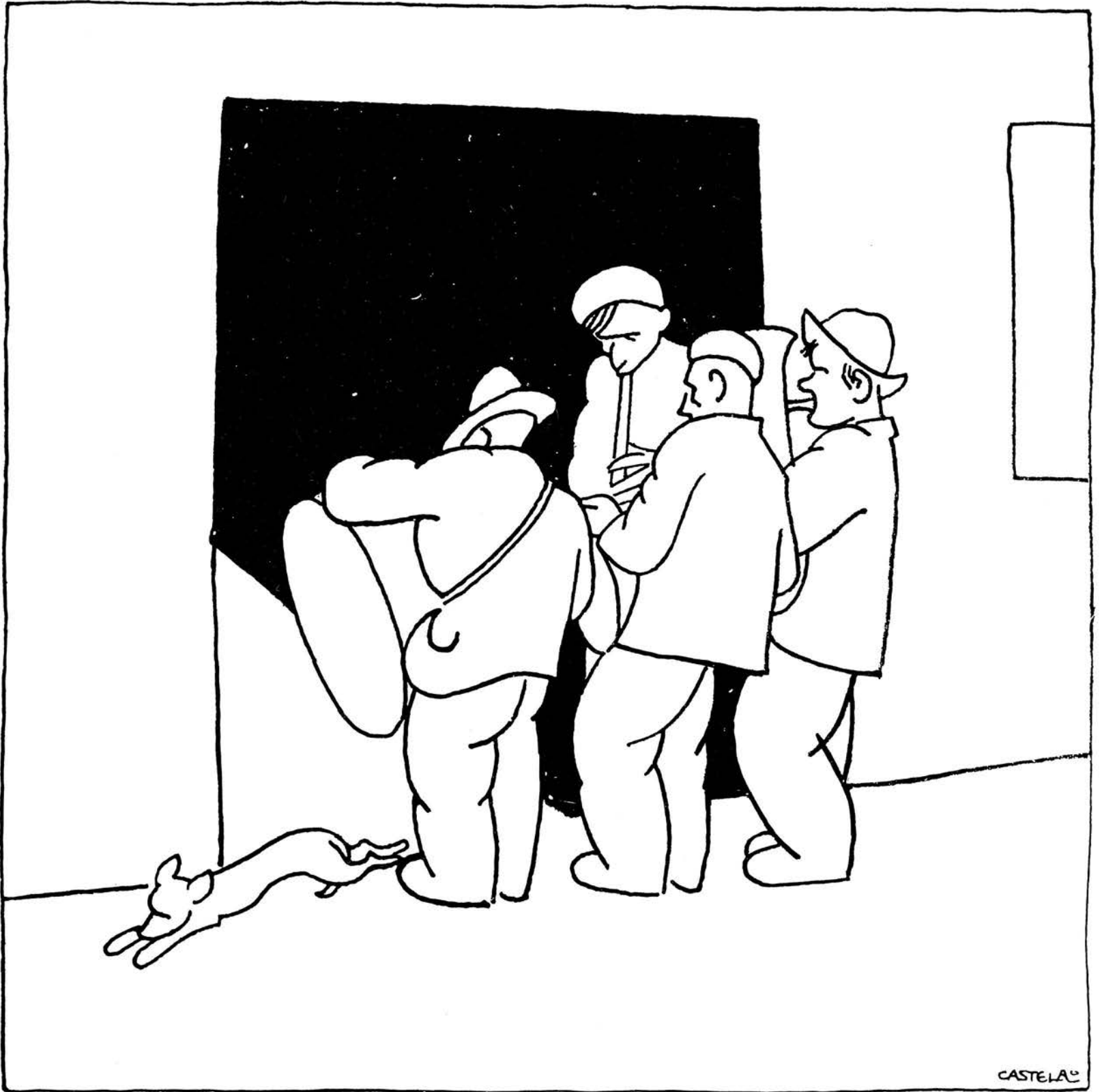
SAPO 1º - O home manda en todo
SAPO 2º - Pero o home é esclavo do home

Coursas da vida

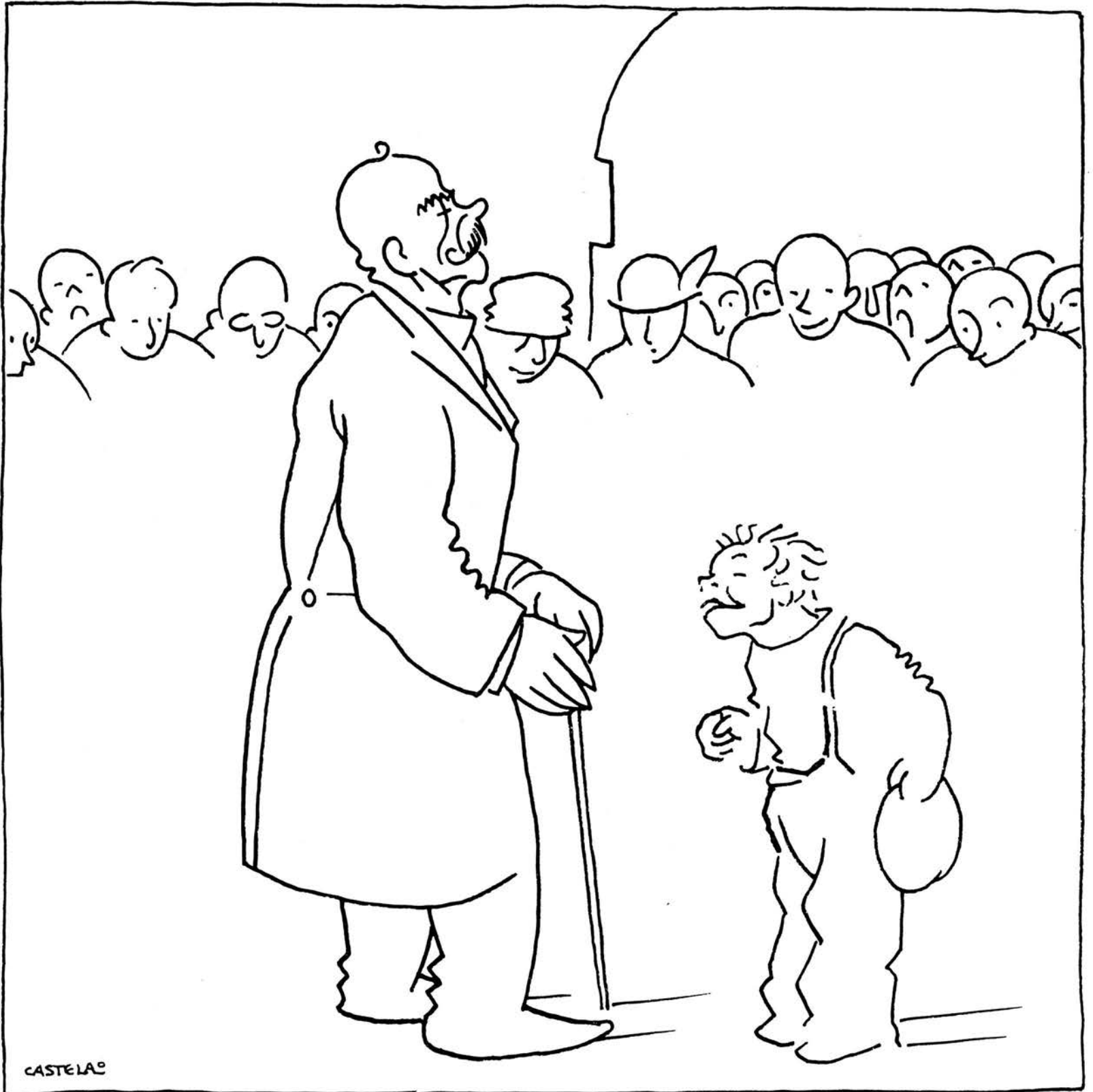
*El Comate
Jose Vidal*

Colección de Arte ABANCA

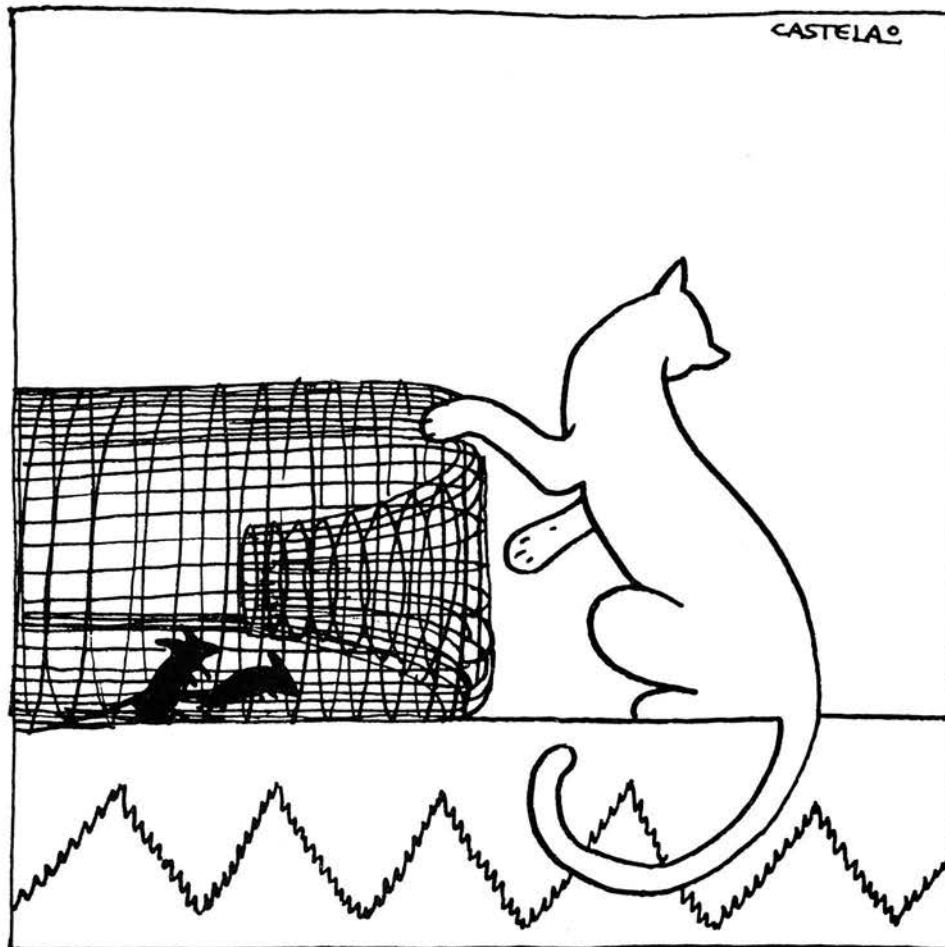

Xa que non se pode falar, tocaremos

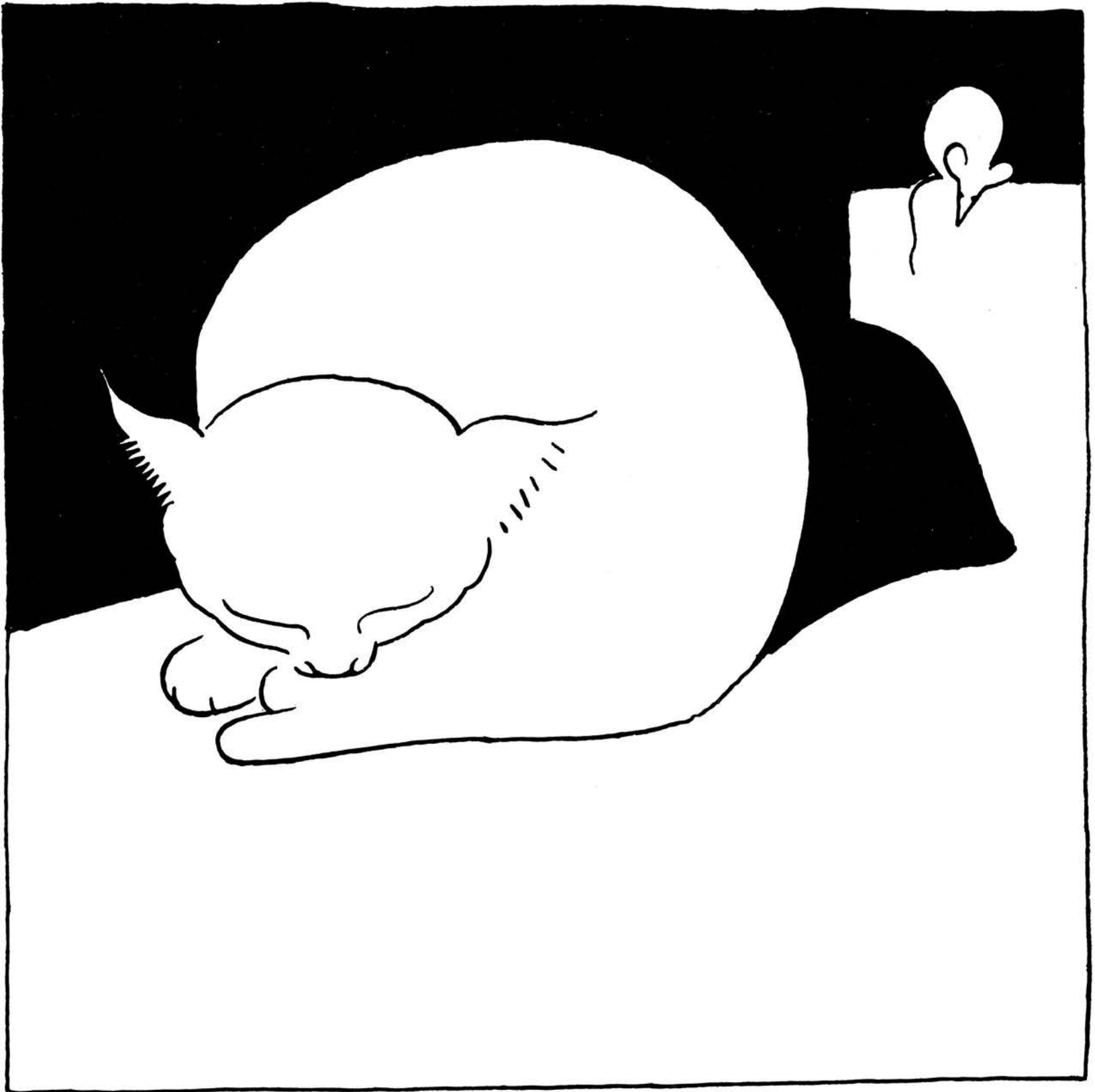

- Ay, don Aquel: , esa levita é do empeno?

O gato — Escapade por eiquí

Os gatos ben mantidos xa non
son suridores

Nota de la Redacción:

Suridor, palabra oxetiva que quiere decir cazador de ratones

//Afundación

Obra Social ABANCA